

NA VAOLUSI KETSA (DEUTERONOMI)

Na Vuresi Makaliana Na Omea Ara Marea Tana Papi Iani

I laona na papi na **Na Vaolusi Ketsa** e totu nina goko a Moses i tana e tsaritugutugua nina ketsa ma nina vali God vanigira na tinoni ni Israel. Na omea iani e laba kalina ara totu tana kao ni Moab, i tana ara mai totu tetelo tana susuina na liu i laona na kaomate, mara vangaraua kara ba sage tana Kanaan ma kara totuvia.

Igirani visana na omea tamani rongona loki bâ ara maretsuna tana papi iani:

- 1) A Moses e tsaritugutugua na omea loki ara laba i laona vati sangavulu ngalitupa ara putsu nogo. Maia e nongigira na tinoni kara padavisua e koegua God e idagana sautu vanigira i laona na kaomate, me raigira kara rongomangana God ma kara totukakai i konina.
- 2) A Moses e vaolusigokona vanigira tugua tana rongoqira na Sangavulu Ketsa, me gini goko bâ tana rongona na Kesanina Ketsa, me raiginigira na tinoni kara samasama vania moa na Taovia. Mi muri, maia e vaolusigokona vanigira tugua tana rongoqira na vali kara tagaovia na mauriqira na tinoni ni Israel i laona na kao God e vekea vanigira.

- 3) A Moses e tsarivanigira tugua na tinoni tana rongona nina vaitasogi God e naukologira, me raigira kara vaolusia niqira veke na manaliana niqira tabana na vaitasogi ia.
- 4) Ara molokaea a Josua ke lia na tuguna a Moses me ke ida vanigira nina tinoni God. Mi murina ara lingenana na linge na tsonikaeana nina doulaka God, ma Moses e tabugira na puku tana Israel, maia e mate i tana i Moab, tabana i longa na Kô Jordan.

Ma na omea loki bâ tana papi iani laka aia God e galuvegira nina tinoni vivili me vangalaka sosongo vanigira. Niqira aqo igira nina tinoni kara pada sailaginia na omea iani, ma kara galuvea, ma kara rongomangana aia ti kara gini tamanina na mauri ma nina vangalaka sailagi.

Na butona pukuga bâ tana papi iani e totu tana lova 6 buto 4 tsau tana 6, i tana e totu na goko aia Iesu e soaginia na ketsa e loki putsikae bâ liusigira na ketsa sui: “Ko galuvea na Taovia nimu God tana tobamu popono, mi tana tidaomu popono, mi tana susuligamu popono.”

Na Omea Ara Totu Tana Papi Iani

Na kesanina nina goko a Moses *1:1-4:49*

Na rukanina nina goko a Moses *5:1-26:19*

a. Igira na Sangavulu Ketsa *5:1-10:22*

b. Igira na ketsa, na vali ma na parovata
11:1-26:19

Na parovata e kalea na sage bâ i Kanaan *27:1-28:68*

Na vaolusiana na taso *29:1-30:20*

Na susuina nina goko a Moses *31:1-33:29*

Na mateana a Moses *34:1-12*

Na Vuresi Makaliana

¹ I laona na papi iani ara totu na goko e tsaria a Moses vanigira na tinoni ni Israel kalina ara tototu moa tana kaomate i tabana i longa na Kô Jordan. Igira ara totu tana Poi Jordan varangisia i Sup, ka gaqira levuga na vera ni Paran kesa tabana, mi tugira na vera ni Topel, mi Laban, mi Haserot, mi Disahab kesa tabana. ² E adigira sangavulu kesa na dani na vanovano tû tana Vungavunga Sinai tsau bâ i Kades Barnea na liu bâ tana kao vungavungaga ni Edom. ³ Mi tana kesanina dani i laona na sangavulu kesanina vula, tana vati sangavulunina ngalitupa murina kalina ara mololea i Ejipt, ma Moses e tû me tsaritugutugu vanigira na tinoni pipi sui na omea na Taovia e ketsaliginia ke tsarivanigira. ⁴ Iani e laba i murina kalina na Taovia e tuliusinogoa a Sihon niqira taovia tsapakae igira na Amor, aia e tagao tana vera ni Hesbon, ma Og na taovia tsapakae ni Basan, aia e tagao tana vera ni Astarot mi Edrei. ⁵ Aia tana tagu kalina igira na tinoni ni Israel ara totu i tabana i longa na Kô Jordan tana butona kao ni Moab, ma Moses e tuturiga na votarongona nina ketsa, ma nina vali, ma nina tosasaga aia God e vanigira.

Me tsarivanigira, ⁶ “Kalina igita a tototu moa tana Vungavunga Sinai, ma na Taovia nida God e tsarivanigita, ‘Igamu amu totu oka sosongo nogo tana vungavunga iani. ⁷ Me dou kamu vutigira nimui valepolo, ma kamu ratsu bâ tana niqira kao vungavungaga na Amor, mi tana butona kao sui ara totu polipolia. Kamu vano tana Poi Jordan, tana kao vungavungaga mi tana

atsana, tana butona kao i ata, mi tana liligina na Tasi Mediteranean. Kamu ba tsau tana kao ni Kanaan, mi tabana bâ na Vungavunga Lebanon, me tsau bâ tana Kô loki Euprates. ⁸ Igirani popono tana nauna sui girani, igira nogo na kao inau na Taovia au vekenogoa kau sauvanitugira na mumuamui tugira a Abraham, ma Isaak, ma Jakob, migira na kukuqira. Kamu vano ma kamu ba totuvia.’ ”

*A Moses e Viligira na Tinoni Pede
(Binaboli 18:13-27)*

⁹ Ma Moses e tsarivanigira na tinoni, “Kalina igita a tototu moa tana Vungavunga Sinai, minau au tsarivanigamu vaga iani, ‘Na aqona gana na tagaoviamui e mamava sosongo vaniau. Mau tau tangomana inau kau nau segenia. ¹⁰ Na Taovia nimui God e naua migamu amu danga sosongo vaga nogo na veitugu tana masaoka. ¹¹ !Minau au nongia na Taovia niqira God na mumuamui, ke naua migamu kamu pabo babâ goto ma kamu gini lia na puku loki sosongo, me ke vangalaka sosongo vanigamu vaga aia e vekenogoa! ¹² ?Ma kau naukoeguani sagatâ inau na kalagai segeniana na aqo loki iani gana na gotoliana nimui vaiganigi igamu? ¹³ Kamu viligira i laona pipi nimui puku, kara visana na mane sasaga, kara dona na padagadovi omea, ma kara lavu nogo na pede, minau sauba kau mologira kara reitutugugamu.’ ¹⁴ Migamu amu tabea laka na omea iani e dou na nauana. ¹⁵ Me vaga ia, minau au adigira na mane sasaga ma na mane tagao dou igamu amu viligira nogo i laona nimui puku, mau mologira kara reitutugugamu.

Visana ara reitutugugira kesa toga na tinoni, visana kesa sangatu, visana tsege sangavulu, me visana sangavulu. Mau viligira goto visana gaqira sasanga i laoqira nimui puku sui.

¹⁶ “Mi tana tagu ia, minau au tsarivani-gira, ‘Nimui aqo igamu kamu rongomigira na vaiganigi ara labadato i laoqira nimui tinoni. Kamu pede gotolia pipi na vaiganigi, atsa moa ti ke kalegira nimui tinoni segeni, se ke kalegira goto na tinoni ni veratavosi ara totu i laomui igamu. ¹⁷ Kamu laka na sangâ kesa tabana i laona nimui votagoko. Kamu tinete atsalivania moa pipi tinoni, atsa moa na vatana tinoni koegua ia. Kamu laka goto na mataguniana ke kesa, rongona na votagoko igamu amu naua e talumai i konina God. Me ti vaga kesa na vaiganigi ke utugana vanigamu na votagokona, ma kamu adimaia vaniau inau, minau sauba kau votagokona.’ ¹⁸ Mi tana tagu goto ia, minau au saugotoa vanigamu na tosasaga gana pipi vatana na omea tavosi sui nimui aqo kamu naua.”

*Ara Molovanogira na Mane Togatoga
(Tsoko Tinoni 13:1-33)*

¹⁹ Ma Moses e tsarigotoa, “Igita a naua na omea na Taovia nida God e ketsaligita. Migita a mololea na Vungavunga Sinai, ma liu bâ tana kaomate loki me mataguniga, ma vano kalea niqira kao vungavungaga igira na Amor. Mi kalina igita a tsau i Kades Barnea, ²⁰⁻²¹ minau au tsaria, ‘Kalina ia igamu amu mai tsau nogo tana niqira kao vungavungaga igira na Amor,

aia na kao na Taovia nida God, ma niqira God na mumuada, e sauvanigita. Moro bâ. Aia tagaria. Kamu vano ma kamu totuvia vaga aia e ketsaligita. Kamu laka goto na padaruka se na matagu.'

²² "Migamu amu mai i koniçu inau mamu tsaria, 'E dou ka molo idavanogira talu kara visana na mane togotoga kara togavitalua na kao ia, ma kara lavea iava na sautu dou bâ ka muria, ma kara turupatuna vanigita laka na vatana koegua na verabau ara totu i tana.'

²³ "Minau au tabea nimui goko, mau viligira ara sangavulu ruka na mane, kesa i laona pipi puku. ²⁴ Migira ara bâ tana kao vungavungaga ia, mara togavia tsau bâ tana Poi ni Eskol. ²⁵ Migira ara adivisumai vanigita visana na vuana gai ara reia i tana, mara tsarivulagia laka na kao ia na Taovia nida God sauba ke sauvanigita, na kao lakataga dou manana.

²⁶ "Migamu amu petsakoe mamu tau ngaoa na muriana nina goko na Taovia nimui God, mamu sove na sage bâ tana kao ia. ²⁷ Igamu amu gini goko ngulungulu segenimui mamu tsaria, 'Na Taovia e reisavigita. Aia e adirutsumigita tania i Ejipt rongona moa ke livugita tana limaqira na Amor girani, ma kara labumatesigita. ²⁸ ?Ma na rongona gua ti ka bâ i tana? Igita a matagu. Igira na mane igita a molovanogira kara togavia na veraqira, ara tsarivanigita laka na tinoni ni tana ara susuliga bâ mara katsi liusigita bâ igita, mara totu i laoqira na verabau ara barapoliginigira na vatu me tsaudato bâ tana masaoka. !Mara reigira goto na mumû i tana!'

29 “Minau au tsaria, ‘Kamu laka na mata-guniaqira na tinoni gira. 30 Na Taovia nimui God sauba ke idagana sautu vanigamu, me ke vailabu tugumui, vaga nogo igamu amu reia e naua i Ejipt 31 mi tana kaomate. Mamu reigotoa aia e adidou koeguanigamu tana sautu popono tsaumai tana nauna iani, vaga nogo kesa na tamaga e kalagaia na dalena.’ 32 Me atsa moa inau au goko vaga vanigamu ia, migamu amu tau goto norua na Taovia, 33 e atsa moa ti aia e idagana sautu vanigamu pipi kalina, gana ke lavea na nauna i tana kamu vaturikaegira nimui valepolo. Eo, aia e idagana sautu vanigamu i laona na ketsuma na lake iruiru tana bongi mi tana parako tana dani.”

*Na Taovia e Kedegira na Israel
(Tsoko Tinoni 14:20-45)*

34 Ma na Taovia e tsarigotoa, “Na Taovia e rongomisavia nimui goko dangadanga me gini momosa tobana, mi tana, maia e goko kakai me tsaria, 35 ‘Tagara goto sa vidamui igamu tana vatavata vanga sasi iani tangomana ke sage bâ tana kao lakataga dou aia inau au vekenogoa vanigira na mumuamui. 36 Aia lelê moa a Kaleb na dalena a Jepune sauba ke sage bâ i tana. Aia e totukakai i koniqu inau, minau sauba kau sauvia a Kaleb migira na kukuana na kao popono aia e ba togavia.’ 37 Mi tana rongomui nogo igamu ti na Taovia e kore vaniau goto inau me tsaria, ‘Atsa goto igoe a Moses, me utu goto ko sage bâ tana kao ia. 38 Nimu aqo moa ko malagaisia gamu sasanga, aia a Josua na dalena

a Nun. Aia nogo sauba ke ida vanigira na Israel na ba totuviana na kao ia.'

³⁹ "Mi muri maia na Taovia e tsarivanigita sui, 'Igira na dalemui ara boruboru moa kalina eni, mara tau vati dona moa na reigadoviana na omea e goto ma na omea e sasi, migamu amu tsaria laka sauba gamui gala kara laugira tanigamu. Bâ, migira nogoria sauba kara sage bâ tana kao ia, minau kau sauva vanigira, migira kara totuvia. ⁴⁰ Mi kalina ia, migamu sui kamu pilo ma kamu visubatugua tana kaomate tana sautu e liu bâ tana Mangalonga ni Aqaba.'

⁴¹ "Migamu amu gokovisu mamu tsaria, 'A Moses, igami ami sasi i matana na Taovia. Mi kalina ia igami sauba kami baginigira na Amor, vaga nogo e ketsaliginigita na Taovia nida God.' Mi tana me pipi vidamui amu vangaraua gana na vailabu, mamu padâ laka sauba ke lakagana lê na lauana na kao vungavungaga ia.

⁴² "Ma na Taovia e tsarivaniau inau, 'Ko parovatavigira kara laka na baginiaqira, rongona inau e utu kau totu kolugira, ma gaqira gala sauba kara tuliusigira.' ⁴³ Minau au tsarivanigamu nina goko na Taovia, migamu amu tau ngaoa na roronggo. Amu petsakoe mangana, mi tana nimui kaekae amu tû mamu ala bâ tana kao vungavungaga. ⁴⁴ Migira na Amor ara totu tana tetena gira, ara maiginigamu vaga moa na alaala loki na lango na bulumitsua. Mara takuvi tsarigamu tsau bâ i Horma, mi tana ara ba tuliusigamu tana kao vungavungaga ni Edom. ⁴⁵ Migamu amu ngangaidato vania na Taovia ke sangagamu, maia e tau ngaoa na rongomiamui,

me tau goto boeginigamu. ⁴⁶ Me vaga ia, mamu totu oka i Kades.”

2

Na Tagu Ara Totu i Laona na Kaomate

¹ Ma Moses e tsarivaganana iani, “Mi muri migita a mololea i Kades, ma visubatugua tana kaomate, taonia na sautu e liu bâ tana Manga-longa ni Aqaba, vaga nogo e ketsaliginigita na Taovia, migita a liu bamai oka sosongo i tana i laona na kao vungavungaga ni Edom.

² “Mi muri ma na Taovia e tsarivaniau inau ³ laka igita a liu bamai oka sosongo nogo tana tetena gira, ma nida aqo ka tave bâ tabana i vava. ⁴ Maia e ketsaliau kau tsarivanigamu na goko vaga iani: ‘E varangi nogo kamu liu tsapatugu bâ tana kao vungavungaga ni Edom, niqira butona kao igira na kamamui, na kukuana a Esau. Migira sauba kara matagunigamu, ⁵ migamu nimui aqo kamu laka na ratsiana na vailabu koluaqira, rongona inau e utu kau sauvanigamu sa turina niqira kao, atsa moa kesa lelê na labu. Na Edom popono inau au saunogoa vanigira na kukuana a Esau. ⁶ Me dou moa ti kamu voli mutsa ma na kô i koniqira.’

⁷ “Kamu padavisua e koegua na Taovia nimui God e vangalaka vanigamu tana pipi na omea amu naua. Aia e reitutugugamu kalina igamu amu liu bamai i laona na kaomate loki iani. Maia e totu kolugamu i laona vati sangavulu ngalitupa popono girani, migamu amu tamanina pipi na omea amu kilia.

⁸ “Me vaga ia migita a aligiritugua ma mololea na sautu e tû tana vera ni Elat mi Esiongeber me liu bâ tana Tasi Tsitsi, ma pilo longa-tave kalea i Moab. ⁹ Ma na Taovia e tsarivaniau inau, ‘Kamu laka na nauvaniaqira sa omea seko igira na tinoni ni Moab igira na kukuana a Lot, se na ratsiana na vailabu koluaqira. Inau nogo au sauvanigira na verabau ni Ar, me utu goto kau sauvanigamu igamu sa turina niqira kao.’ ”

¹⁰ I sau e kesa na mamatana na mumû ara soaginigira na Emim ara totu i Ar. Mara katsi vaga na Anakim, igira e kesa segeni goto na mamatana na mumû. ¹¹ Vaga goto igira na Anakim, ara soaginigira goto na Repaim tana idana; migira moa na tinoni ni Moab ara soaginigira na Emim. ¹² Igira na Hor ara totu ida i Edom, mi muri, mara mai laba igira na kukuana a Esau mara takuviligigira, mara matesigira, mara totuvia na veraqira, vaga nogo ara naua igira na Israel i muri kalina ara tsialigigira gaqira gala tania na kao aia na Taovia e sauvanigira.

¹³ “Mi muri, migita a tulusavu tana Kô Sered vaga nogo na Taovia e tsarivanigita ka naua.

¹⁴ Tana tagu ia e tolu sangavulu alu nogo na ngalitupa e putsu murina kalina igita a mololea i Kades Barnea. Me pipi sui lakalaka na mane gana na vailabu tana vatavata ia ara mate sui nogo, vaga nogo na Taovia e tsaria ke laba vaga.

¹⁵ Ma na Taovia e kore babâ vanigira moa poi tsau kalina aia e matesigira sui lakalaka.

¹⁶ “Mi murina kalina igira ara mate sui nogo, ¹⁷ ma na Taovia e tsarivanigita igita, ¹⁸ ‘I dani eni nogo sauba igamu kamu liusavu taligu tana

butona kao ni Moab tana sautu e liu bâ i Ar.
¹⁹ Mi kalina kamu ba laba i tana me sauba kamu totu varangisia niqira kao igira na Amon, migira nogo na kukuana a Lot. Kamu laka goto na nauvaniaqira sa omea seko, se na ratsiana na vailabu koluaqira, rongona inau e utu kau sauvanigamu sa turina niqira kao igira inau au saunogoa vanigira.’ ”

²⁰ Ma na butona kao ia ara soaginigotoa niqira butona kao igira na Repaim, na soaqira na tinoni ara totu ida nogo i tana; migira na Amon ara soaginigira na Samsumim. ²¹ Mara katsi sosongo vaga nogo igira na Anakim. Migira na mamatana tinoni susuliga mara danga sosongo bâ. Ma na Taovia e matesigira sui lakalaka rongona aia e ngaoa igira na Amon kara tamanina niqira kao ma kara totuvia. ²² Ma na Taovia e nauvanigira vaga goto igira na Edom igira na kukuana a Esau ara mauri tana kao vungavungaga ni Edom. Aia e matesigira sui na Hor, rongona igira na Edom kara tamanina niqira kao ma kara totuvia, mi kalina ia migira ara tototu moa i tana. ²³ Ma na kao popono e totu liligina na Tasi Mediteranean ara totuvia igira na tinoni ni Krete. Igira ara matesigira na Avim na tamanina pukuga i tana, mara laua niqira kao sui lakalaka tsau bâ tabana i ata na verabau ni Gasa.

²⁴ “Mi kalina igita a liuputsi taninogoa i Moab, ma na Taovia e tsarivanigita, ‘Kalina ia kamu ba tulusavu tana Kô Arnon. Inau au molonogoa i limamui a Sihon ni Hesbon niqira taovia tsapakae na Amor, kolua nina kao popono. Kamu baginia, ma kamu tuturiga na totuviana nina kao. ²⁵ E tû i

dani eni me ke bâ inau sauba kau naua migira na tinoni pipi sui tana nauna kara matagunigamu. Igira sui sauba kara gariri tana matagu kalina kara rongomia na soamui.’ ”

Igira na Israel Ara Tulusia A Sihon Na Taovia Tsapakaē

(Tsoko Tinoni 21:21-30)

²⁶ Ma Moses e pabogokona goto me tsaria, “Mi kalina igita a totu moa tana kaomate ni Kedemot, minau au molo bâ na goko na rago vania a Sihon na taovia tsapakaē ni Hesbon mau tsarivania:

²⁷ ‘Ko tamivanigami kami liusavu tana nimu butona kao. Igami sauba kami vano saviliu dou moa, me utu goto kami soba sa tana sautu segeni.

²⁸ Sauba kami tsonimatena na mutsa kami gania ma na kô kami inuvia. Igami ami ngaoa moa kami liu taligu tana nimu butona kao, ²⁹ poi kami ba savu tana Kô Jordan na vano tana kao aia na Taovia nimami God sauba ke sauvanigami. Igira na kukuana a Esau ara totu i Edom, migira goto na Moab ara totu i Ar, ara tamivanigami nogo kami liu taligu tana niqira butona kao.’

³⁰ “Maia Sihon na taovia tsapakaē ni Hesbon e tau tamivanigita ka liu taligu tana nina butona kao. Ma na Taovia nimui God e naua maia a Sihon e gini tsatsarae me petsakoe sosongo, rongona igita ka gini tangomana na tulusiana ma na lauana nina butona kao, na kao aia igita a tototu moa i laona kalina ia.

³¹ “Mi muri ma na Taovia e tsarivaniau ‘Ko reia, inau au naua ma Sihon na taovia tsapakaē kolua nina kao popono ara tau goto susuliga i matamui igamu; kamu ba tangolia nina kao

ma kamu totuvia.’ ³² Ma Sihon e tsunamai kolugira sui nina alaala mara vailabugi kolugita i ligisana na vera ni Jahas, ³³ ma na Taovia nida God e moloa i limada gita, migita a matesia aia kolugira na dalena, migira sui lakalaka goto nina tinoni. ³⁴ Mi tana tagu goto ia, igita a laugira ma toroutsanigira pipi na vera, ma matesigira sui lakalaka na tinoni, na mane, ma na daki, ma na baka. Ma tau goto moloa ke kesa ke mauri. ³⁵ Igita a laugira niqira buluka ma na omea sui i laona na veraqira. ³⁶ Na Taovia nida God e tamivanigita ka tangoligira pipi sui na vera tû i Aroer tana susuina na poi ni Arnon, ma na verabau i levugana na poi ia, me tsau bâ i Gilead. Me tagara goto sa vera tamani baravatuna ke kakai vanigita. ³⁷ Migita a tau moa ba varangisia niqira butona kao igira na Amon, se tana liligina na Kô Jabok, se tana vera tana kao vungavungaga, se sa tana vera tavosi goto i tana na Taovia nida God e tongo vanigita ka vano.”

3

Igira na Israel Ara Tulusia A Og Na Taovia Tsapakae

(Tsoko Tinoni 21:31-35)

¹ Ma Moses e turupatu babâ moa me tsaria, “Mi muri, migita a tave kalea na butona kao ni Basan, mi tana ma Og na taovia tsapakae e rutsumai kolugira nina alaala sui, mara vailabugi kolugita i ligisana na vera ni Edrei. ² Ma na Taovia e tsarivaniau, ‘Kamu laka na mataguniana aia. Inau sauba kau moloa i limamui aia, migira goto

nina mane, me pipi sui nina butona kao. Kamu nauvania a Og na omea vaga amu nauvania a Sihon niqira taovia tsapakae na Amor aia e tagao i Hesbon.'

³ "Me vaga ia, ma na Taovia e mologotoa a Og na taovia tsapakae, migira nina tinoni i limada gita, migita a labumatesigira sui lakalaka. ⁴ Mi tana tagu goto ia, migita a tangoligira sui na verana, me tagara lelé goto sa vidaqira igita a tau tangolia. E saisai mara ono sangavulu na verabau igita a tangoligira tana butona kao popono ni Argob, i tana e tagao a Og na taovia tsapakae ni Basan. ⁵ Ma na verabau sui girani ara barapoliginigira na baravatu ara dato ao, mara tamanina na matsapakapuqira, ma na gai loki gana na raveginiaqira na matsapakapu, mara danga goto na vera tetelo ara tau barapoliginigira na vatu. ⁶ Igita a toroustanigira sui na vera, ma matesigira sui lakalaka na mane ma na daki, ma na baka, vaga nogo igita a nauvanigira na vera e tamanina a Sihon na taovia tsapakae ni Hesbon. ⁷ Migita a laugira niqira buluka ma na omea sui i laona na veraqira.

⁸ "Mi tana tagu goto ia, migita a laua ka koniqira kaira a Sihon ma Og niqira taovia tsapakae igira na Amor, na kao tabana i longa na Kô Jordan, tû tana Kô Arnon me tsau bâ tana Vungavunga Hermon. ⁹ Na Vungavunga Hermon igira na Sidonia ara soaginigotoa Sirion, migira na Amor ara soaginia Senir. ¹⁰ Migita a laugira pipi sui lakalaka nina butona kao a Og na taovia tsapakae ni Basan: igira nogo na verabau tana poina i kelana na tetena, ma na butona popono

na Gilead ma na Basan, me longa tsau bâ tana vera ni Saleka mi Edrei.”

¹¹ A Og na taovia tsapakae aia na susuina na Repaim. Ma na kesina ara aqosiginia na vatu, me sangava ruka na katsina me sangava kesa na damana taoninogoa na totovo ara gini aqo tana tagu ia. E tangomana moa na reiana, e totu i Raba tana niqira verabau igira na Amon.

Igira na Puku Ara Totuvia Tabana i Longa na Kô Jordan

(Tsoko Tinoni 32:1-42)

¹² Ma Moses e tsarigotoa. “Mi kalina igita a launogoa na kao ia, minau au sauvanigira na puku ka koniqira a Ruben ma Gad na butona kao tabana i vava na vera ni Aroer i ligisana na Kô Arnon, ma na turina na kao vungavungaga ni Gilead, kolugira goto nina vera tetelo sui. ¹³ Me vania na turina na puku konina a Manase, inau au sau na turina na Gilead ma na Basan popono, i tana e tagaovia a Og tana idana, aia nogoria na butona kao popono i Argob.”

Mi Basan i sau ara donaginia vaga niqira kao igira na Repaim. ¹⁴ Maia Jair tana puku konina a Manase, e laua na butona kao popono ni Argob, aia na Basan tsau bâ tana vovotana i Gesur mi Maaka. Aia e tangomalavuginia na soana segeni igira sui na vera tetelo, mara donaginigira nogo vaga nina vera a Jair tsaumai i dani eni.

¹⁵ Ma Moses e turupatu babâ moa me tsaria, “Mau sau na Gilead vania na duli konina a Makir tana puku konina a Manase. ¹⁶ Me vanikaira na puku konina a Ruben ma Gad inau au sau na butona kao tû i Gilead me tsau bâ

tana Kô Arnon. Na levugana na kô ia ka niqira votavota i ata, ma na Kô Jabok ka niqira votavota i vava, i tana goto e tsaumai niqira votavota na Amon. ¹⁷ Ma niqira votavota tabana i tasi e votu me bâ tsau tana Kô Jordan, e tû tana Reku Galilii i vava, me tada tsau bâ tana Tasi Mate i ata, me longa me ba tsau tana tuana na Vungavunga Pisga.

¹⁸ “Mi tana tagu goto ia, minau au goko vanigira vaga iani, ‘Na Taovia nida God e saunogoa vanigamu na kao iani tabana i longa na Kô Jordan kamu totuvia. Mi kalina ia, migira sui nimui mane na vailabu kara adigira niqira sagore, ma kamu molovanogira kara savu taligu tana Kô Jordan idavigira na puku tavosi sui ni Israel, gana kara sangagira na lauaqira niqira kao. ¹⁹ Igira moa na taumui, ma na dalemui, ma nimui buluka, mau donaginia laka ara danga sosongo nimui buluka, sauba kara totuvisu tana vera girani inau au saunogoa vanigamu. ²⁰ Kamu sangagira igira na kulamui poi tsau kalina kara adia na kao aia na Taovia sauba ke sauvanigira i tabana i tasi na Kô Jordan, me ke tamivanigira kara totu i tana tana rago, vaga nogo aia e nauvanigamu nogo ieni. Mi murina moa ia, ti igamu kamu visumaitugua tana kao iani inau au saunogoa vanigamu.’

²¹ “Mi muri, minau au goko vania a Josua mau tsaria: ‘Igoe o reinogoa pipi sui na omea aia na Taovia nimu God e nauvanikaira a Sihon ma Og, kaira na taovia tsapakae; maia nogo sauba ke nauvaganana goto vanigira pipi sui na taovia tsapakae tavosi i tana igoe sauba ko sugutia

niqira kao. ²² Ko laka na mataguniaqira, rongona na Taovia nimu God sauba ke vailabu tugumu.’
”

God e Tau Tamivania a Moses Ke Sage Tana Kao ni Kanaan

²³ Ma Moses e tsarigotoa, “Mi tana tagu goto ia, minau au nonginongi kakai sosongo mau tsaria, ²⁴ ‘Taovia God, inau au dona laka igoe o sauvulagi vaniau na turina lê moa na omea loki ganataga igoe o vangaraua na nauaqira. !E tagara goto sa god i gotu i baragata se i lao i barangengo e tangomana ke naugira na omea loki sosongo vaga igoe o naunogoa! ²⁵ Taovia au nongigo ko tamivaniau moa ma kau tulusavu tana Kô Jordan, ma kau ba reia na kao lakataga dou i tabana kô, migira na kao vungavungaga rerei dou, migira goto na Vungavunga ni Lebanon.’

²⁶ “Mi tana rongomui nogo igamu ti na Taovia e kore vaniau me tau ngaoa na rongomiaqu. Me tsarivaniau moa, ‘!Dou nogo! !Ko laka goto na nongiaqu tugua na omea iani! ²⁷ Ko dato bâ mo ko tû tana tsotsokina na Vungavunga Piska, mo ko morotave, mo ko morotada, mo ko morolonga, mo ko morovotu. Mo ko morosidoua na omea igoe o reigira, rongona igoe e utu saikesa ko savutaligu tana Kô Jordan. ²⁸ Ko parovatavidoua a Josua. Mo ko susuligasia me ke gini malagai, rongona aia nogo sauba ke ida vanigira na tinoni na savu bâ tana kô ia, gana kara totuvia na kao popono i tana igoe o morosigira kalina ia.’

²⁹ “Me vaga ia, migita a totu moa tana poi gana ngongo na vera ni Betpeor.”

4

A Moses e Raigira na Israel Kara Rongoman-gana God

¹ Mi muri ma Moses e tsarigotoa vanigira na toga, “Kamu muridougira pipi sui na ketsa ma na vali inau au sasaniginigamu kalina eni, me sauba kamu mauri oka, ma kamu tamanina na kao i tana aia na Taovia niqira God na mumuamui e tusuvanigamu. ² Kamu laka goto na paboana se na adiligiana ke kesa tsaqina goko i laoqira na ketsa inau au ketsaliginigamu. Kamu muridougira pipi sui nina ketsa na Taovia nimui God vaga inau au saunogoa vanigamu. ³ Igamu segenimui nogo amu morosia na omea na Taovia e naua tana Vungavunga Peor. Aia e matesigira sui pipi tinoni ara samasama vania Baal i tana, ⁴ migamu moa igamu amu totu kakai konina na Taovia nimui God, amu mamauri moa tsaumai i dani eni.

⁵ “Inau au sasaniginigamu nogo pipi na ketsa ma na vali vaga na Taovia niqir God e tsarivaniau nogo kau naua. Igamu nimui aqo kamu muridougira kalina kamu ba totu tana kao igamu amu vangaraua na lauana ma na totuviana. ⁶ Kamu muridougira manana, mi tana ti sauba igira na puku tavosi kara reiginia laka igamu amu sasaga loki manana. Mi kalina ti kara rongomigira na ketsa ma na vali sui girani, me sauba kara novo ma kara tsaria, ‘!Alao! !Na puku na tinoni girani ara sasaga sosongo mara donaginigira danga na omea!’

⁷ “E manana sosongo laka e tagara goto sa puku tavosi tana barangengo popono, atsa moa ti

ke loki sosongo, ke tamanina sa nina god ke dona ke mai varavara kalina ara nongia ke sangagira, vaga na Taovia nida God e nauvanigita igita. Aia e rongomigita tana tagu sui moa igita a nongia ke sangagita. ⁸ Me tagara goto sa puku tavosi, atsa moa ti ke loki sosongo, ke tamanigira na ketsa ara gotolaka vaga igira na ketsa inau au sasaniginigamu i dani eni. ⁹ !Kamu parovata dou! Reigamu dou kamu tau padalea tana maurimui popono na omea igamu amu morosiginia na matamui segeni. Kamu turupatuna vanigira na dalemui ma na kukuamui ¹⁰ tana rongona na dani igamu amu tutû i matana na Taovia nimui God tana Vungavunga Sinai, kalina aia e tsarivaniau inau, 'Ko soasaigira na tinoni. Inau au ngaoa igira sui kara rongomia na omea inau kau tsaria, rongona kara gini dona na kukuni taniaqu inau tana mauriqira popono, ma kara sasanigira na daleqira na nauvaganana goto ia.'

¹¹ "Kamu turupatu vanigira na dalemui e koegua kalina igamu amu tutû tana tuana na vungavunga e tsavu poponoa na pungu bau matolu ma na lapina lake e irudato tana masaoka. ¹² Kamu turupatu vanigira goto laka e koegua kalina na Taovia e goko vanigamu talu tana lake, mamu rongomia nina goko, mamu tau moa reilakana. ¹³ Mi tana maia e tsarivulagi vanigamu na omea nimui aqo kamu naua gana kamu gini manalia nimui tabana na vaitasogi aia e naukologamu. Nimui aqo kamu muridougira na Sangavulu Ketsa aia e maregira tana ruka na pavavatu. ¹⁴ Na Taovia e ketsaliau inau kau sasaniginigamu pipi sui na ketsa ma na vali aia

e ngaoa igamu kamu muridougira tana kao amu vangaraua na lauana ma na totuviana.”

Na Parovata Tana Rongona na Samasama Vaniaqira na God Peropero

¹⁵ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Mi kalina na Taovia e goko vanigamu talu tana lapina lake tana Vungavunga Sinai, migamu amu tau goto reilakana. Migamu kamu parovata dou, ¹⁶ kamu tau sasi tana aqosiana vanigamu segeni sa titinonina na god peropero, atsa moa ti sa nununa na mane se na daki, ¹⁷ na omea tuavati se na manu, ¹⁸ na omea ara taqutaqu se na tsetse. ¹⁹ Kamu parovata ma kamu tau samasama vanigira na omea igamu amu reia tana masaoka, na aso, na vula, ma na veitugu. Na Taovia nimui God e sauragoa na omea girani vanigira na tinoni tavosi sui gana kara samasama vanigira. ²⁰ Migamu, igamu nogoria na tinoni aia e laumaurisigamu tania i Ejipt, vaga moa ti e lauligigamu tania na iruna na lake loki, rongona e ngaoa kamu lia nina tinoni segeni, migamu amu vaga ia tsaumai i dani eni. ²¹ Mi tana rongomui nogo igamu ti na Taovia nimui God e kore vaniau inau, me gini vatsa vaniau laka e utu kau tulusavu tana Kô Jordan ma kau ba sage tana kao dou aia ke saua vanigamu. ²² Inau sauba kau mate nogo tana kao iani, me utu saikesa kau tulusavu tana Kô Jordan, migamu moa e varangi nogo kamu savu ma kamu totuvia na kao dou i tabana na kô ia. ²³ Kamu parovata dou, ma kamu tau padalea na vaitasogi aia na Taovia nimui God e naukologamu. Kamu rongomangana ma kamu

laka goto na aqosiana vanigamu segeni sa vatana goto na titinonina na god peropero, ²⁴ rongona na Taovia nimui God e vaga na lapina lake loki; me tau tamivanigamu kamu samasama vania sa god tavosi.

²⁵ “E atsa moa ti kamu totu oka tana kao ia, ma kamu tamani dalemui ma na kukuamui, ma kamu laka goto na gini sasi tana aqosiana segeni sa nununa na god peropero. Iani na sasi loki i matana na Taovia, me sauba aia ke gini kore sosongo. ²⁶ Inau au soakaira na baragata ma na barangengo kara ka sanga na rongo vataviana na goko inau au naua i dani eni. Me ti vaga igamu kamu petsakoe, me sauba ke tau lelê oka ma kamu nangaligi lê tania na kao ia. Sauba kamu tau mauri oka tana kao i tabana bâ na Kô Jordan aia e varangi nogo kamu ba totuvia. Igamu sauba kamu nangaligi lê saikesa. ²⁷ Sauba na Taovia ke sarangasigamu i laoqira na puku tavosi, mi tana sauba kara visana lele moa i laomui kara mauri. ²⁸ Mi tana ti sauba kamu aqo vanigira na god peropero ara katsuginia na limana tinoni lê, na god gai ma na god vatu, igira e tau tangomana kara moro, se kara rorongo, se kara mutsa, se kara sigini gadovi omea. ²⁹ Mi tana ti igamu sauba kamu lalavea na Taovia nimui God, me ti vaga kamu lave mananâ tana tobamui popono, me sauba kamu tsodoa. ³⁰ Mi kalina igamu kamu totu tana rota, me pipi sui na omea seko girani kara laba vanigamu, mi tana ti igamu sauba kamu pilobatugua i konina na Taovia ma kamu rongomangana. ³¹ Na Taovia nimui God aia na God na galuve; maia sauba

e utu ke tsonilegamu, se ke matesiligigamu, se ke padalea na vaitasogi aia segenina nogo e naukolugira na mumuamui.

³² “Kamu vilekevisua tana tagu ni sau, kalina amu tau vati botsa, me ke visu bâ saviliu tsau tana tagu kalina God e vusagira na tinoni tana barangengo. Kamu lavedoua i laona na barangengo popono. ?Laka sa omea loki vaga nogo ia ke laba idanogo i sau? ?Laka ke kesa e rongominogoa sa omea vaga girani? ³³ ?Me laka e totu mamauri moa sa tinoni murina kalina ara rongomia kesa na god e goko vanigira i laona na iruna lake vaga amu rongomia igamu? ³⁴ ?Me laka sa god ke malagai na sage bâ kesa tana veraloki me ke ba lauligigira kesa na puku popono na tinoni tavosi, me ke naua kara lia nina tinoni segeni, vaga nogo aia na Taovia nimui God e nauvanigamu igamu tana Ejipt? Migamu segenimui nogo amu reiginia na matamui kalina God e gini aqo na susuligana loki tana vera ni Ejipt, me mologira na rota seko loki kara gadovigira, me naugira danga na valatsatsa ma na omea ganataga, me tamia kara laba na omea mataguniga loki sosongo i tana. ³⁵ Na Taovia e sauvulagia vanigamu na omea iani, rongona kamu gini donaginia laka aia segenina moa e God, me tagara goto sa god tavosi. ³⁶ Aia e ngaoa ke gini sasanigamu te e tami vanigamu na rongomiana na tatangina nina goko tû i gotu i baragata; mi lao ieni i barangengo aia e tamivanigamu mamu reilakana nina lake tabu, mi laona na lake ia aia e goko vanigamu. ³⁷ Me rongona e galuvegira na mumuamui, te

aia e viligamu igamu, mi tana susuligana loki aia segenina nogo e adirutsumigamu tania i Ejipt. ³⁸ Mi kalina igamu amu maimai moa i sautu, maia e tsialigigira na puku tavosi ara susuliga liusigamu bâ igamu, rongona aia ke gini adimaigamu i laona niqira kao igira me ke saua vanigamu, ma na kao ia amu tamanina moa igamu. ³⁹ Eo, me dou ti i dani eni igamu kamu padatugua na omea iani ma kamu laka goto na padaleana: laka na Taovia aia e God manana i baragata mi barangengo. Aia segenina moa e God me tagara goto ke kesa tavosi. ⁴⁰ Vaga ia ma kamu muridougira pipi sui nina ketsa ma nina vali inau au tusugira vanigamu i dani eni. Me ti kamu nauvaganana ia, me sauba pipi sui na omea kara vano dou vanigamu igamu, migira goto na dalemui kara botsamai i muri. Me sauba kamu mauri oka tana kao aia nogo na Taovia nimui God e tusuvanigamu kamu tamanina sailagi na dani ma na dani.”

Igira na Verabau Gana na Tsogoravi Tabana i Longa na Kô Jordan

⁴¹ Mi muri ma Moses e vililigitugira tolu na verabau tabana i longa na Kô Jordan, kara lia na vera gana na tsogoravi. ⁴² Me ti vaga kesa ke tavongani matesia kesa tinoni aia e tau gana gala maia tangomana ke tsogo bâ me ke toturavi i laona sa tu vidaqira na verabau tugirani, me gini utu vanigira na matesiana. ⁴³ I laona niqira verabau igira na puku konina a Ruben aia e vililigia na verabau ni Beser, tana poiatsa i kelana na tetena tana kaomate. Mi laona niqira

verabau igira na puku konina a Gad aia e vililigia i Ramot tana na butona kao ni Gilead. Mi laona niqira verabau igira na puku konina a Manase aia e vililigia i Golan, tana butona kao ni Basan.

Na Goko Idavia na Sauana Nina Ketsa God

⁴⁴⁻⁴⁶ Igirani nogo na ketsa ma na vali ma na parovata a Moses e sauanigira na tinoni ni Israel kalina ara mololenogoa i Ejipt, mara mai totu i laona na poi tabana i longa na Kô Jordan, gana ngongo na vera ni Betpeor. Na omea iani e laba i laona na butona kao e tamanina a Sihon niqira taovia tsapakae na Amor, aia e tagao tana vera ni Hesbon tana idana, ma Moses migira na tinoni ni Israel ara tulusia kalina igira ara rutsuligi tania Ejipt. ⁴⁷ Igira ara totuvia nina kao a Sihon, mara totuvigotoa nina kao a Og na taovia tsapakae ni Basan, kaira niqira taovia tsapakae na tinoni ni Amor tabana i longa na Kô Jordan. ⁴⁸ Na kao iani e tû tana vera ni Aroer tana liligina na Kô Arnon, me tave saviliu tsau bâ tana Vungavunga Sirion, aia na Vungavunga Hermon. ⁴⁹ Me adisaigotoa na butona popono tabana i longa na Kô Jordan, me tada tsau bâ tana Tasi Mate, me vosa longa i tuana na Vungavunga Pisga.

5

*Igira na Sangavulu Ketsa
(Binaboli 20:1-17)*

¹ A Moses e soasaigira sui na tinoni ni Israel me tsarivanigira, “Tinoni ni Israel, kamu rongomi-gira pipi sui na ketsa inau kau sauanigamu i

dani eni. Kamu sasanigira ma kamu muritaonigira dou. ² I tana Vungavunga Sinai na Taovia nida God e naua kesa na vaitasogi kolugita, ³ me tau kolugira moa igira na tamada, me kolugita goto igita sui a mamauri i dani eni. ⁴ I tana i kelana na vungavunga na Taovia e goko i matada tû i laona na lake. ⁵ Mi tana tagu ia inau au tû i levugamui igamu ma na Taovia, gana kau gini tsaritutugua vanigamu na omea aia e tsaria, rongona igamu amu mataguni sosongolia na lake ia, mamu tau tangomana kamu dato bâ tana vungavunga.

“Ma na Taovia e tsaria, ⁶ ‘Inau na Taovia nimui God, inau nogo au laumaurisigamu tania Ejipt, i tana igamu amu totu tseka.

⁷ “ ‘Kamu laka na samasama vaniana sa god tavosi. Inau moa kamu samasama vaniau.

⁸ “ ‘Kamu laka na aqosi vaniamui segeni na nununa sa omea i baragata, se i barangengo, se i laona na kô i vavana na barangengo. ⁹ Kamu laka na tsuporu tsuna vaniana na nununa sa god peropero, se na samasama vaniana, rongona inau nogo na Taovia nimui God, me utu goto kau tamivanigamu kamu tamanina sa god tavosi. Minau au molo kede vanigira igira ara reisaviau inau, me vanigira goto na kukuaqira tsau bâ tana tolunina ma na vatinina vatavata. ¹⁰ Mau saua niqû galuve vanigira na toga na vatavata igira ara padalokiau inau mara murigira niqû ketsa.

¹¹ “ ‘Kamu laka na soasekoliana na asaqu, rongona inau na Taovia nimui God sauba kau kedea aseï ti ke soasekolia na soaqu.

12 “ ‘Kamu muridoua na ketsa na mango tana Dani na Sabat ma kamu laka na aqo tana, vaga nogo inau na Taovia nimui God au moloketsana vanigamu. 13 Ara ono na dani i tana igamu kamu naugira nimui aqo sui, 14 ma na vitunina dani, aia na dani na mango inau au balonogoa vaniau. Mi tana dani ia ke laka goto na aqo ke kesa, atsa moa ti igamu, se igira na dalemui, se nimui tseka, se nimui omea tuavati, se igira goto na tinoni ni veratavosi ara mauri i laona na veramui. Ma nimui tseka kara mango vaga goto igamu. 15 Kamu padatugua laka igamu amu totu tseka i sau tana vera ni Ejipt, minau na Taovia nimui God au adirutsumigamu tania i tana ginia na susuligaqu loki. Aia nogo na rongona ti inau na Taovia nimui God au ketsaliginigamu kamu muridoua na ketsa na mango tana Dani na Sabat.

16 “ ‘Kamu kukuni tanikaira na tamamui ma na tinamui, vaga nogo inau na Taovia nimui God au ketsaliginigamu, rongona ke gini vano dou pipi na omea sui vanigamu ma kamu gini mauri oka tana kao inau au tusuvanigamu.

17 “ ‘Kamu laka na labumatesi tinoni.

18 “ ‘Kamu laka kiboga.

19 “ ‘Kamu laka na komi.

20 “ ‘Kamu laka na keli seko vaniaqira na kulamui.

21 “ ‘Kamu laka na ngaoana na tauna na kulamui. Laka goto na ngaoana na valena, se nina kao, se nina tseka, nina buluka, nina asi, se sa nina omea koegua moa aia e tamanina.’

22 “ ‘Igirani nogo na ketsa na Taovia e sauvanigamu sui igamu kalina amu sai i tuana

na vungavunga. I tana aia e goko loki i laona na lake mi tana pungu bau matolu, me saugira na ketsa girani me tagara goto sa ketsa tavosi. Mi muri maia e maretsunagira i konina ruka na pavavatu me sauvaniau inau.”

*Ara Matagu na Toga
(Binaboli 20:18-21)*

²³ Ma Moses e tsarigotoa, “Kalina na lake e tsavu poponoa na vungavunga, mamu rongomia na goko e talu i laona na rodo, migira nimui ida ma na taoviana nimui puku ara tû, mara mai i koniqu inau ²⁴ mara tsaria, ‘!Na Taovia nimami God e sauvulaginogoa vanigami gana loki tsapakae ma na mararana loki kalina igami ami rongomia na gokona e talumai i laona na lake! Mi dani eni ami reinogoa laka e tangomana vania moa na tinoni lê ke mauri babâ atsa moa ti vaga God e goko vania. ²⁵ ?Me rongona gua ti igami kami alomaigotoa gamami matemate? Aia na lake loki sosongo ia sauba ke matesigami. Igami sauba kami mate manana nomoa ti vaga kami rongomigotoa na Taovia nimami God ke goko vanigami tugua. ²⁶ ?Me laka e mamauri moa sa tinoni murina kalina aia e rongomia na God mamauri e goko vania talu i laona na lake? ²⁷ Migoe a Moses, ko visubatugua mo ko rongomidoua pipi na omea sui aia na Taovia nida God ke tsaria. Mi muri ti ko visumai mo ko tsarivanigami na omea aia e tsarivanigo. Migami sauba kami rongomia ma kami muridoua.’

²⁸ “Mi kalina na Taovia e rongomia na omea vaga iani, maia e tsarivaniau inau, ‘Inau au rongomia na omea ara tsaria na tinoni girani,

me goto na omea ara tsaria. ²⁹ !Ke dou sosongo ti vaga igira kara papada vaga nomoa iani pipi tagu! Ma kara padalokiau inau, ma kara murigira pipi sui niq̄u ketsa, rongona ke gini vano dou sailagi pipi na omea sui vanigira igira, migira goto na kukuaqira. ³⁰ Ko bâ mo ko tsarivanigira kara visusagetugua i laona niqira valepolo. ³¹ Migoe moa a Moses ko totu koluau inau ieni, minau sauba kau tusuvanigo pipi sui niq̄u ketsa ma niq̄u vali. Ko sasaniginigira na tinoni, rongona igira kara gini muritaonigira i laona na kao aia inau sauba kau sauvanigira.'

³² "Igamu na tinoni ni Israel, kamu donadou laka nimui aq̄o manana kamu naua pipi na omea aia na Taovia nimui God e ketsaliginigamu. Kamu laka na kutsiana ke kesa goto nina ketsa. ³³ Kamu muridougira sui, rongona ke gini vano dou vanigamu pipi sui na omea, ma kamu gini mauri oka tana kao i tana sauba kamu totuvia."

6

Na Ketsa Loki Putsikae

¹ Ma Moses e turupatu babâ me tsaria, "Igirani nogo na ketsa sui aia na Taovia nimui God e ketsaliau inau kau sasaniginigamu igamu. Kamu muridougira tana kao i tana amu vangaraua na sage bâ i laona ma na totuviana. ² Tana maurimui popono igamu, migira goto na dalemui ma na kukuamui, nimui aq̄o kamu kukuni loki tania na Taovia nimui God, ma kamu muridougira pipi sui nina ketsa ma nina vali inau au sauvanigamu i dani eni, rongona kamu gini mauri oka tana kao aia God e sauvanigamu. ³ Igamu sui na tinoni

ni Israel, kamu rongomi vatavigira ma kamu muridougira. Me ti vaga kamu nauvaganana ia, me sauba ke gini vano dou vanigamu pipi na omea sui, ma kamu gini lia na puku loki susuliga, ma kamu totu tana kao lakataga dou, vaga nogo na Taovia niqira God igira na mumuamui e vekenogoa vanigamu.

⁴ “Igamu na tinoni ni Israel kamu padatugutugudoua na omea iani: Na Taovia aia segenina moa nida God. ⁵ Ma nimui aqo kamu galuvea na Taovia nimui God tana tobamui popono, mi tana tidaomui popono, mi tana susuligamui popono. ⁶ Ma kamu laka saikesa goto na padaleaqira na ketsa inau au saugira vanigamu i dani eni. ⁷ Kamu sasaniginigira na dalemui. Kamu tsaritugutugugira kalina kamu totu i laona na valemui, mi kalina kamu lela i sautu, kalina kamu mango mi kalina kamu aqoqo. ⁸ Kamu sorigira tana limamui, mi tana raemui, gana kamu gini papadagira sailagi. ⁹ Kamu maregira tana gai tudato tana matsapana na valemui, mi tana matsapakapuna na veramui.”

“Kamu maretsunagira na ketsa ma kamu sorigira tana raemui gana kamu gini papadagira sailagi.” (6:8)

Niqira Aqo Igira na Israel Kara Muridougira Pipi Sui na Ketsa

¹⁰ Ma Moses e tsarigotoa, “E vaga nogo na Taovia nimui God e vekenogoa vanitugira na mumuamui, tugira a Abraham, ma Isaak, ma Jakob, aia sauba ke sauvanigamu na butona kao

loki, i tana ara totu manoga nogo na verabau loki, igira igamu amu tau logogira. ¹¹ Ma na vale gira sauba kara dangadato na omea dou i laogira, igira na omea igamu amu tau molosagegira. Me sauba kara totu goto na tuvuu igira igamu amu tau tsaigira, ma na uta na uaeni, ma na gai na olive igira igamu amu tau tsukagira. Mi kalina na Taovia ke adimaigamu tana kao iani, ma kamu tamanina pipi na omea sui amu ngaoa na ganiana, ¹² mi tana ke reigamu manana kamu tau padalea na Taovia aia e laumaurisigamu tania Ejipt, i tana igamu amu totu tseka i sau. ¹³ Kamu kukuni tania na Taovia nimui God, maia segeni moa kamu samasama vania, mi tana asana segeni moa aia kamu aqosigira nimui veke. ¹⁴ Kamu laka goto na samasama vaniaqira na god tavosi, sa vidaqira goto niqira god peropero igira na tinoni ara tototu poligamu. ¹⁵ Me ti vaga kamu samasama vanigira na god peropero gira, ma na korena na Taovia sauba ke tsunamai i konimui vaga na lake me ke ganisuigamu saikesa, rongona na Taovia nimui God aia e tototu kolugamu, maia e tau tamivanigamu kamu samasama vanigira na god tavosi.

¹⁶ “Kamu laka na tovoleana na Taovia nimui God, vaga amu naunogoa i Masa. ¹⁷ Kamu parovata dou ma kamu muridougira pipi sui nina ketsa ma na vali aia na Taovia nimui God e sauvanigamu. ¹⁸ Kamu naua moa na omea aia na Taovia e tsaria e dou me goto, me sauba ke gini vano dou vanigamu pipi na omea sui. Me sauba kamu tangomana na aditanimui na

kao dou aia na Taovia e vekenogoa vanigira na mumuamui, ¹⁹ ma kamu tsialigigira gamui gala vaga aia e vekenogoa.

²⁰ “Sauba ke sau igira na dalemui kara veisuagamu vaga iani, ‘?Rongona gua ti na Taovia nida God e ketsaligita ka murigira na ketsa sui girani?’ ²¹ Mi tana, ma nimui aqo igamu kamu tsarivanigira, ‘I sau igami ami tseka vania na taovia tsapakae ni Ejipt, ma na Taovia nogo e laumaurisigami tana susuligana loki. ²² Mi tana matamami segeni nogo igami, ami reia kalina na Taovia e aqosigira na valatsatsa ma na omea mataguniga loki vanigira na tinoni ni Ejipt, ma niqira taovia tsapakae, migira nina mane sasanga. ²³ Aia e nusiligigita tania i Ejipt me adimaigita ieni, me sauvanigita na kao iani, vaga aia e vekenogoa vanigira na mumuada laka ke naua. ²⁴ Mi muri, ma na Taovia nida God e ketsaligita ka muridougira pipi sui nina ketsa ma nina vali, ma ka kukuni tania aia. Me ti vaga igita ka nauvaganana ia, ma na Taovia sauba ke reitutugu sailaginigita, migita sauba ka gini totu dou vaga nogo kalina ia. ²⁵ Me ti vaga ka muri kalavatavia pipi sui na omea God e ketsaliginigita, maia sauba ke reingaogita sosongo.’ ”

7

Igira na Israel Nina Tinoni Segeni na Taovia (Binaboli 34:11-16)

¹ Ma Moses e goko babâ me tsaria, “Na Taovia nimui God sauba ke adivanogamu tana kao

igamu amu vangaraua na ba totuviana kalina ia, maia sauba ke tsialigigira danga na puku na tinoni tavosi tania na kao popono ia. Mi kalina igamu kamu babâ moa i sautu, maia sauba ke tsialigigira ke vitu na puku na tinoni ara loki bâ mara susuliga bâ liusigamu igamu. Igira nogo na Het, na Gergas, na Amor, na Kanaan, na Peres, na Hivi, ma na Jebus. ² Mi kalina na Taovia nimui God ke mologira na tinoni girani tana limamui igamu ma kamu tuliusigira, ma nimui aqo kamu labumatesigira sui lakalaka. Kamu laka goto na nauana sa vekeasai koluaqira, se na gaeaqira. ³ Kamu laka na taugalalo koluaqira, ma kamu laka goto na tamivaniaqira na dalemui na taugalalo koluana sa vidaqira, ⁴ rongona ti kara nauvaganana ia, me sauba igira kara raqaligigira na dalemui tania na Taovia ma kara ba samasama vanigira na god peropero. Me ti vaga ke laba na omea vaga ia, ma na Taovia sauba ke kore vanigamu, me ke matesigamu saviliu. ⁵ Bâ, migamu nimui aqo kamu toroveogira niqira belatabu, ma kamu tairutugira niqira tuguru vatu tabu, ma kamu kavitsunagira na nununa niqira god daki ko Asera, ma kamu kodogira na titinonina niqira god peropero. ⁶ Kamu nauvaganana iani, rongona igamu nina tinoni nogo na Taovia nimui God. Aia nogo e viligamu i laoqira na tinoni sui tana barangengo, rongona kamu gini lia nina tinoni segeni nogo aia.

⁷ “Na Taovia e galuvegamu me viligamu tau tana rongona laka igamu amu danga liusigira bâ na tinoni tavosi. Tagara, igamu nogo na puku

amu tetelo bâ i laoqira na puku na tinoni sui tana barangengo. ⁸Maia na Taovia e galuvegamu manana nomoa me ngaoa ke manalivanigamu nina veke aia e nauvanigira na mumuamui i sau. Maia nogo na rongona ti tana susuligana loki aia e laumaurisigamu tania na totu tseka vaniana na taovia tsapakae ni Ejipt. ⁹Me dou ti kamu padatugutugua laka na Taovia nimui God aia segenina moa na God manana. Maia sauba ke manalia nina tabana na vaitasogi e naukolugamu, me ke sauvulagia nina galuve vo oli vanigira na toga na vatavata, igira ara padalokia mara muria nina ketsa. ¹⁰Maia sauba ke tau goto kisâ na kedeaqira igira ara reisavia. ¹¹Eo, mi kalina ia, ma nimui aqo kamu muridougira sui na ketsa ma na vali ma na parovata inau au sauvanigamu i dani eni.”

Na Taovia Sauba Ke Vangalaka Vanigira Ara Muriketsa
(*Na Vaolusi Ketsa 28:1-14*)

¹²Ma Moses e goko vaganana iani me tsaria, “Me ti vaga igamu kamu rongomidougira na ketsa girani, ma kamu muri kalavatavigira, ma na Taovia nimui God sauba ke manali babâ nina tabana na vaitasogi aia e naukolugamu, me ke sauvulagigotoa vanigamu nina galuve vo oli, vaga aia e vekenogoa vanigira na mumuamui. ¹³Aia sauba ke galuvegamu me ke vangalaka sosongo vanigamu, rongona kamu gini pabo babâ, ma kara gini danga na dalemui. Aia sauba ke tabugira nimui uta, ma kara danga gamui mutsa, ma nimui uaeni, ma nimui oela

na olive, ma kara danga goto nimui buluka ma nimui sipi. Maia sauba ke sauvanigamu pipi sui na vangalaka girani i laona na kao i tana aia e vekenogoa vanigira na mumuamui laka ke sauvanigamu. ¹⁴ Me sauba ke tagara goto sa puku na tinoni tana barangengo popono ke adia na vangalaka loki vaga igamu. Me ke tagara goto sa vidamui igamu, se sa vidaqira nimui buluka, ke totu mamane. ¹⁵ Na Taovia sauba ke didia tanigamu pipi vatana na lobogu, me utu goto ke molomai vanigamu sa vatana na rota seko loki vaga amu reinogoa i Ejipt. Me sauba nomoa ke molo bâ na rota seko vaga gira ke gadovigira igira sui gamui gala. ¹⁶ Kamu matesiligigira pipi sui na puku na tinoni tavosi aia na Taovia nimui God ke moloa i limamui, ma kamu laka goto na gaeaqira. Kamu laka saikesa na samasama vaniaqira niqira god peropero, rongona aia sauba ke tsukia gamui matemate.

¹⁷ “Kamu laka goto na tsariana laka na tinoni girani ara danga liusigamu igamu, mamu tau tangomana na tsialigiaqira. ¹⁸ Kamu laka na mataguniaqira. Kamu padatugua moa na omea na Taovia nimui God e nauvania na taovia tsapakae ni Ejipt migira nina tinoni. ¹⁹ Kamu padavisugira goto na rota seko loki igira igamu amu reiginia na matamui segeni, migira na valatsatsa ma na omea ganataga, ma na susuligana loki aia na Taovia nimui God e gini laumaurisigamu. Ma na omea vaga girani, aia na Taovia nimui God e naunogoa vanigira na tinoni ni Ejipt, sauba goto ke gini aqo tana matesiaqira igira sui na tinoni amu matagunigira kalina ia. ²⁰ Maia sauba ke

naua ma kara viri tsogo saranga bamai, me ke matesigotoa igira ara tangomana na tsogo ma na taopoi.

²¹ “Me vaga ia, migamu kamu laka na mataguniaqira na tinoni girani. Na Taovia nimui God e totu kolugamu; aia na God loki tsapakae, maia segeni moa kamu matagunia. ²² Na Taovia sauba ke kiki rago moa ke tsialigigira na puku na tinoni girani kalina igamu kamu babâ moa i sautu. Me utu kamu matesigira sui lakalaka ke kesa moa kalina, rongona ti vaga kamu nauvaganana ia, me sauba igira na omea tuavati atsi kara pabo babâ, ma kara sekoligamu. ²³ Na Taovia sauba ke mologira gamui gala i limamui, me ke sarangasigira poi kara viri mate sui. ²⁴ Aia sauba ke mologira niqira taovia tsapakae tana limamui. Migamu sauba kamu matesigira, ma kara padalegira saikesa. Eo, sauba ke tagara lelé goto ke kesa ke tangomana na utusiamui poi tsau kalina kamu matesigira sui lakalaka. ²⁵ Kamu kodogira sui na titinonina niqira god peropero. Ma kamu laka na ngaoana ma na aditamanimui na siliva ma na qolumila ara inilauginia niqira god peropero. Me ti vaga kamu adigira, me sauba ke tsukia gamui matemate, rongona na Taovia nimui God e reisavigira na omea vaga gira. ²⁶ Kamu laka goto na adisageana i valemui sa vidaqira na titinonina na god peropero girani, me ti kamu naua na omea vaga ia, me sauba ke gadovigamu na vealagi vaga e gadovigira igira. Nimui aqo kamu reisavigira ma kamu peagira na titinonina na god peropero girani, rongona na Taovia e vealaginigira nogo.”

8

Na Israel Sauba Kara Tamanina na Kao Dou

¹ Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu muridougira pipi sui na ketsa inau au sauvanigamu i dani eni, rongona kamu gini mauri oka, ma kamu pabo babâ, ma kamu totuvia na kao aia na Taovia e vekenogoa vanigira na mumuamui. ² Kamu padavisua laka e koegua kalina aia na Taovia nimui God e idagana sautu vanigamu tana kaomate i laona vati sangavulu na ngalitupa, me mologira danga na rota kara gadovigamu gana ke gini tovolegamu, ti aia ke gini donaginia nimui papada, ti vaga kamu murigira manana nina ketsa se tagara. ³ Eo, aia nogo e naua mamu gini vatsangia na vitoa, mi muri maia e sauvanigamu na mana* ke lia gamui mutsa, na mana aia na mutsa vaga igamu migira na mumuamui amu tau vati ganigotoa sa dani. Na Taovia e gini nauvaganana vanigamu ia rongona ke sasaniginigamu laka na tinoni e tau gini mauri na breidi segeni moa, e kiligotoa ke muridougira pipi sui nina tsaqina goko na Taovia. ⁴ Mi laona na vati sangavulu ngalitupa girani, igira na polomui ara tau goto nguta, ma na tuamui ara tau tsomo. ⁵ Kamu padatugua laka na Taovia nimui God e totoasaga vanigamu me kedegamu vaga nogo kalina na tamaga e totoasaga vanigira na dalena. ⁶ Me vaga ia, ma kamu naua na omea e ketsaliginigamu na Taovia: kamu mauri muria nina ketsa ma kamu kukuni tania aia.

* **8:3** 8:3 “na mana” Aia e vaga na vatuna gai sere tetelo, me gani vaga na biskete.

⁷ “Na Taovia nimui God e adivanogamu kesa tana kao dou, i tana e tave na ko loki, ma na ko tsatsali, ma na vuravura e bubugu rutsumai i laona na poina ma na tetena. ⁸ Mi tana kao ia e dato dou na uiti ma na barli, na vuana na uaeni, ma na gai mutsamutsa, ma na gai na olive, ma na bulumitsua. ⁹ Mi tana migamu sauba e utu goto kamu vitoa, se kamu kiligotoa sa omea. Igira na maragova ni tana e totu na tapala i koniqira, mi koniqira na vungavunga e tangomana kamu tsaia na kapa. ¹⁰ Igamu sauba kamu tamanina pipi sui na omea amu ngaoa na ganiana, me sauba kamu soadoua na Taovia nimui God rongona aia e sauvanigamu na kao dou.”

Na Parovata Ara Kalea Na Padaleana na Taovia

¹¹ Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu parovata dou ma kamu laka na padaleana na Taovia nimui God. Kamu laka goto tagara na muriana pipi vidaqira nina ketsa, ma nina vali, ma nina parovata, igira inau au sauvanigamu i dani eni. ¹² Mi kalina kamu tamanina nogo pipi sui na mutsa amu ngaoa na ganiana, ma kamu logosuinogoa na valemui dou, ¹³ ma kara pabo nogo nimui buluka, ma nimui sipi, ma nimui siliva, ma nimui qolumila, me pipi sui goto nimui omea tatamani, ¹⁴ mi tana kamu parovata dou kamu tau gini kaekae, ma kamu bâ padaleginia na Taovia nimui God aia e laumaurisigamu tania Ejipt i tana amu totu tseka i sau. ¹⁵ Aia nogo e idagana sautu vanigamu kalina amu liu bâ i laona na kaomate dama sosongo me

mataguniga, i tana ara totu na muata veveiga ma na kavenaliva. I laona na kao mamatsa lê ia, e tagara saikesa sa kô ke totu i tana, ma na Taovia nogo e naua me vuradato vanigamu na kô tana maragova kakai. ¹⁶ Mi laona goto na kaomate ia, aia e sauvanigamu na mana ngiti gamui mutsa, aia na vatana na mutsa igira na mumuamui ara tau saikesa vati gania. Maia e molomaigira vanigamu visana na omea utugana ke gini tovolegamu, rongona tana susuina aia ke gini vangalaka vanigamu na omea dou sui. ¹⁷ Me vaga ia, ma kamu laka saikesa na padaana laka tana susuligamui segeni moa ti amu gini tamani omea danga. ¹⁸ Kamu padatugua laka aia nogo na Taovia nimui God e sauvanigamu na susuliga agana kamu gini tamani danga, rongona ke manaliginia nina tabana na vaitasogi aia e naua kolugira na mumuamui tsau mai i dani eni. ¹⁹ Kamu laka saikesa na padaleana na Taovia nimui God, se na pilo bâ i koniqira na god peropero ma na samasama ma na aqo vaniaqira. Me ti kamu nauvaganana ia, minau au parovatavigamu i dani eni laka sauba nomoa kamu mate sui. ²⁰ Eo, me ti vaga kamu tau rongomangana na Taovia, me sauba kamu viri mate sui vaga saikesa nogo igira na puku tavosi aia ke matesiligigira kalina igamu kamu babâ moa i sautu.”

9

Niqira Petsakoe na Tinoni

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “! Kamu rorongo igamu na tinoni ni Israel! I

dani eni igamu amu varangi nogo kamu savu taligu tana Kô Jordan, ma kamu totuvia na kao ara tamanina igira na puku tavosi ara susuliga liusigamu bâ igamu. Niqira verabau ara loki sosongo, mara tamanina na baravatu ara dato tsau bâ tana masaoka. ² Migira ara tinoni katsi mara susuliga; igira na mamatana mumû, mamu rongominogoa ara tsaria laka e tau tangomana ke kesa ke tuliusigira. ³ Mi kalina ia, igamu sauba kamu morosi segenimui laka na Taovia nimui God sauba ke idagana sautu vanigamu vaga na lake iruiru. Maia sauba ke tuliusigira kalina igamu kamu babâ moa i sautu, rongona kamu gini tangomana na tsialigiaqira ma na matesiaqira tsaku lê, vaga aia e vekenogoa.

⁴ “Mi murina kalina na Taovia nimui God ke tsialigigira nogo me ke manga vanigamu, migamu kamu laka na tsariana vanigamu segeni, ‘God e tusuvaniau inau na kao iani rongona e goto niqû sasaga.’ Tagara, na Taovia sauba ke tsialigigira na tinoni girani vanigamu, rongona igira e seko niqira sasaga. ⁵ Me tau tana rongona igamu amu dou mamu naua na omea e goto, ti na Taovia e gini tamivanigamu kamu adia niqira kao. Tagara. Aia sauba ke tsialigigira rongona igira e seko niqira sasaga, me rongona goto aia e ngaoa ke manalia nina veke e naukolutugira na mumuamui, tugira a Abraham, ma Isaak, ma Jakob. ⁶ Kamu dona dou laka na Taovia e tau sauvanigamu na kao dou iani tana rongona e goto nimui sasaga. Tagara, igamu amu tinoni tsatsarae sosongo.

⁷ “Kamu laka saikesa na padaleana e koegua

kalina igamu amu tsaia, me gini momosa tobana na Taovia nimui God i laona na kaomate. E tuturiga tana dani amu mololea i Ejipt, poi e tsau tana dani amu mai laba ieni, igamu amu sove moa tania aia. ⁸ Mi tana Vungavunga Sinai goto igamu amu naua me gini kore na Taovia me momosa loki sosongo na tobana me tugua nomoa ke matesiligigamu. ⁹ Minau au dato bâ tana vungavunga ia, gana kau adikaira na pavavatu i tana aia na Taovia e maretsunagira na gokona na taso aia e naukologamu. Mau totu i tana vati sangavulu na dani me vati sangavulu na bongi, mau tau goto gania se kau inuvia sa omea. ¹⁰ Mi muri, ma na Taovia e sauvaniau ruka na pavavatu i tana e mareginia na kimana segeni na omea aia nogo e tsarivanigamu talu i laona na lake, tana dani igamu amu saimai i tuana na vungavunga. ¹¹ Eo, mi murina igira vati sangavulu na dani ma na bongi, ma na Taovia e sauvaniau ruka na pavavatu i tana aia e maretsunagira na gokona nina taso.

¹² “Mi muri ma na Taovia e tsarivaniau, ‘Ko tsuna tsaku tania na vungavunga, rongona igira nimu tinoni, igira igoe o adirutsumigira tania Ejipt, ara seko pitsu lê nogo mara sasi loki sosongo. Ara piloligi nogo tania na omea inau au ketsaligira kara naua, mara aqosia kesa na nununa na god peropero vanigira segeni.’

¹³ “Ma na Taovia e tsarivaniau goto inau, ‘Inau au donagininogoa laka na tinoni girani ara tsatsarae sosongo. ¹⁴ Migoe ko laka goto na tongovaniaqu. Inau au padâ kau matesiligigira sui, rongona ke gini tagara goto ke kesa ke

padagira. Mi muri ti inau sauba kau naua migoe ko lia na tamaqira kesa na puku na tinoni ke loki me ke susuliga bâ liusigira igira.’

¹⁵ “Mi tana, minau au pilo mau tsuna tsaku tania na vungavunga, mau tabelekaira ruka na pavavatu i tana God e marea na gokona nina taso. Ma na lapina lake ara lalapi dato moa talu tana vungavunga. ¹⁶ Minau au reia laka amu kutsinogoa na ketsa aia na Taovia nimui God e sauvanigamu, mamu sasi loki nogo tana aqosiana vanigamu segeni kesa na god qolumila tana rereina na buluka mane. ¹⁷ Mi tana nogo i matamui sui igamu, inau au tsonitsunakaira na pavavatu mara ka tarutu. ¹⁸ Mi muri, minau au tao kovoragi kesa goto kalina i matana na Taovia i laona vati sangavulu na dani ma na bongi, mau tau goto gania se kau inuvia sa omea. Inau au nauvaganana ia rongona igamu amu sasi sosongo i matana na Taovia, mamu tsaia me gini momosa loki na tobana. ¹⁹ Minau au matagunia nina momosatoba loki na Taovia, rongona aia e kore loki sosongo me tugua nomoa ke mate-siligigamu. Me kesa goto kalina na Taovia e rongomangaqu inau. ²⁰ Ma na Taovia e kore loki sosongo vanigotoa a Aaron me tugua nomoa ke matesia, me vaga ia minau au nonginongi matena goto a Aaron tana tagu ia. ²¹ Minau au tû mau adia na omea e raqa sasiligamu igamu amu aqosia, aia na buluka mane qolumila, mau tsonisagea i laona na lake. Mi muri mau tapalia mau rutua, mau tsonia na tarutuna tana ko tsatsali e tsunamai tana vungavunga.

²² “Migamu amu tsaigotoa na Taovia nimui

God me gini kore loki kalina igamu amu totu i Tabera, mi Masa, mi Kibrot Hataava. ²³ Mi kalina aia e molovanogamu tû i Kades Barnea, me ketsaligamu kamu ba aditamanimui na kao aia e sauvanigamu, migamu amu sove tania, mamu tau norua, mamu tau goto rongomangana. ²⁴ Eo, tuturiga kalina inau au vasini donaginigamu, migamu amu sove tania moa na Taovia.

²⁵ “Me vaga ia, minau au tao kovoragi tugua i matana na Taovia i laona e vati sangavulu na dani ma na bongi, rongona au dona nogo laka aia e padakuti matena nogo ke matesigamu sui. ²⁶ Mau nonginongi vaga iani, ‘Taovia God, ko laka na matesiaqira nimu tinoni segeni, igira na tinoni igoe o laumaurisigira mo adirutsumigira tania na Ejipt tana susuligamu loki. ²⁷ Ko padatugira nimu maneaqo, tugira a Abraham, ma Isaak, ma Jakob, mo ko laka na reiana niqira tsatsarae na tinoni girani, ma niqira tsutsukibo, ma niqira sasi loki ara naua. ²⁸ E tau dou ti igira na tinoni ni Ejipt kara tsaria laka igoe o tau tangomana ko adibagira nimu tinoni tana kao igoe o vekenogoa vanigira. Sauba igira kara tsaria laka igoe o adirutsumibagira nimu tinoni tana kaomate gana moa ko matesigira i tana, rongona igoe o reisavigira. ²⁹ Taovia, ko laka na nauvaganana vanigira, rongona igirani nogo na tinoni igoe o viligira kara lia nimu tamani segeni, mo adirutsumigira tania Ejipt tana susuligamu loki.’ ”

*A Moses e Aditugua na Sangavulu Ketsa
(Binaboli 34:1-10)*

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Ma na Taovia e tsarivaniau inau, ‘Ko katsukaira ke ruka goto na pavavatu vaga nogo kaira au tusua vanigo tana idana, mo ko aqosigotoa ke kesa na bokisi gai gana ko molosagekaira i laona. Mo ko datomai i koniqu inau tana vungavunga, ² minau sauba kau maretugua ka koniqira na goko vaga au marenogoa i ka koniqira ruka na pavavatu ida igoe o rutua, mi muri ti ko molokaira i laona na bokisi ia.’

³ “Me vaga ia, minau au aqosiginia na gai na akasia kesa na bokisi, mau katsukaira ruka na pavavatu vaga nogo kaira ruka tana idana, mau adidato ba kaira tana vungavunga. ⁴ Mi tana na Taovia e maretsuna tana pavavatu kaira, na goko vaga nogo e marea tana idana, igira nogo na Sangavulu Ketsa aia e sauvanigamu kalina e goko vanigamu tû i laona na lake tana dani igamu amu saimai i tuana na vungavunga. Ma na Taovia e tusuvaniau inau na pavavatu kaira, ⁵ minau au pilo mau visutsunatugua tania na vungavunga. Me vaga nogo na Taovia e ketsaliginiau, inau au molosagekaira na pavavatu i laona na bokisi au aqosi manogatinogoa, mara ka totu i laona tsaumai i dani eni.”

⁶ Mi kalina igira na tinoni ni Israel ara mololea na tuvua ara tamanina igira na tinoni ni Jaakan, ara vano i Mosera. Mi tana e ba mate a Aaron mara qilua, maia Eleasar na dalena e tugua tamana tana aqo manetabu. ⁷ Me tû i tana mara vano i Gudgoda, mi muri mara vano i Jotbata,

i tana e dadanga dou na kô. ⁸ Mi tana tagu nogo igira ara totu moa i tuana na vungavunga na Taovia e viligira na mane tana puku konina a Levi kara reitutugua na Bokisi na Taso, ma kara aqo vania vaga na manetabu, ma kara tabugira na tinoni tana asana aia. Migirani niqira aqo nogo igira tsaumai i dani eni. ⁹ Aia nogo na rongona ti ara tau tuvari vanigira na puku konina a Levi sa butona kao vaga ara naua vanigira na puku tavosi; gaqira tuva dou bâ igira, aia nogoria na aqo manetabu vaniana na Taovia, vaga nogo na Taovia nimui God e vekea.

¹⁰ “Minau au totu tana vungavunga vati sangavulu na dani ma na bongi, vaga au naunogoa tana idana. Ma na Taovia e rongomiau kesa goto kalina, me tabea laka ke tau tugua matesigamu.

¹¹ Mi muri maia e tsarivaniau kau visutsuna ma kau idagana sautu vanigamu, rongona kamu gini aditanimui na kao aia e vekenogoa ke sauvanigira na mumuamui.”

Na Omea God e Kilia

¹² Ma Moses e tsarigotoa, “Mi kalina ia, igamu na tinoni ni Israel, kamu rongomia na omea na Taovia nimui God e ngaoa kamu naua: Kamu samasama vania na Taovia nimui God, ma kamu naua pipi sui na omea aia e ketsaliginigamu. Kamu padalokia, ma kamu aqovania tana kosomei popono, ¹³ ma kamu murigira pipi sui nina ketsa, igira inau au saugira vanigamu i dani eni gana ke dousiginia na maurimui. ¹⁴ Na Taovia aia nogo e tamanina na baragata i gotu vasau; ma na barangengo nina goto aia, me

pipi sui na omea i laona. ¹⁵ Ma nina galuve na Taovia vanigira na mumuamui e loki sosongo, me gini viligamu igamu, me tau viligira sa puku tavosi. Eo, me tsaumai i dani eni, igamu amu nina tinoni vivili moa aia. ¹⁶ Me vaga ia, me tû kalina ia ma nimui aqo kamu rongomangana na Taovia, ma kamu laka na ngao managamui sosongo. ¹⁷ Na Taovia nimui God e loki tsapakae liusigira pipi sui na god me pipi na susuliga sui. Aia segeni e loki me susuliga, maia moa e tugua na mataguniana. Aia e tau dona ke sangâ moa kesa, maia e vô na adiana na qolona na sanga kesa tabana tana pede. ¹⁸ Aia e isutuguqira na baka tinamate ma na daki tinamate. Maia e galuvegira na tinoni ni veratavosi igira ara totu i laoqira nida tinoni, me sauvanigira goto na mutsa ma na polo. ¹⁹ Me vaga ia, migamu goto kamu galuvegira na tinoni ni veratavosi, rongona i sau igamu goto amu vaga na tinoni ni veratavosi i laona na Ejipt. ²⁰ Kamu kukuni tania na Taovia nimui God, maia segenina moa kamu samasama vania. Kamu totukakai i konina, mi tana asana segeni moa ia kamu naugira nimui veke. ²¹ Kamu tsonikaea rongona aia segeni moa nimui God, migamu amu morosigininogoa na matamui segeni na omea loki ma na omea ganataga aia e nauvanigamu. ²² Kalina igira na mumuamui ara vano i Ejipt ara vitu sangavulu lelê moa. Mi kalina ia maia na Taovia nimui God e naua migamu amu danga vaga na veitugu tana masaoka.”

Gana Loki Tsapakae na Taovia

¹ Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu galuvea na Taovia nimui God, ma kamu muri sailaginigira pipi sui nina ketsa, ma nina vali, ma nina parovata. ² Kamu padatugugira na omea danga na Taovia e naugira i matamui gana ke gini sasaniginigamu. Igamu segeni nogo amu reigira na omea aia e naugira, me tau igira na dalemui. Amu reinogoa gana loki tsapakae na Taovia ma na susuligana, ³ migira na valatsatsa aia e naugira. Mamu reigotoa na omea aia e nauvania na taovia tsapakae ni Ejipt ma na verana popono. ⁴ Amu reia e koegua kalina na Taovia e suilavaginigira saikesa igira na alaala na mane vaumate ni Ejipt, kolugira niqira ose ma niqira terê, maia e lumigira tana Tasi Tsitsi kalina ara takuvi tsarigamu. ⁵ Igamu amu donagininogoa na omea sui aia na Taovia e nauvanigamu i laona na kaomate idavia kalina amu tau vati labamai ieni. ⁶ Kamu padavisua na omea aia e nauvanikaira a Datan ma Abiram, kaira na dalena a Eliab tana puku konina a Ruben. I mataqira na tinoni sui e tavongani ova na barangengo me konomi poponokaira, kolugira ka niqira tamadale, ka niqira valepolo, migira sui ka niqira maneaqo ma ka niqira omea tuavati. ⁷ Eo, igamu nogo amu reilakana na omea loki sui girani aia na Taovia e naunogoa.

Na Vangalaka e Pitugira Tana Kao God e Vekea Vanigira

⁸ “Kamu muridougira pipi sui na ketsa igira inau au sauvanigamu i dani eni, rongona kamu

gini tangomana na savu taligu tana kô, ma na totuviana na kao igamu amu vangaraua na sage bâ i konina. ⁹ Me sauba kamu mauri oka i laona na kao lakataga me vangaga dou aia na Taovia e vekea ke sauanigira na mumuamui ma na kukuaqira. ¹⁰ Na kao igamu amu vangaraua na ba totuviana, aia e tau vaga na kao ni Ejipt i tana amu totu i sau. I tana, kalina amu tsuka mutsa, mamu rota loki nomoa na tsai sasana na kô ke gini sagemai i laona na uta; ¹¹ ma na kao amu vangaraua na sage bâ i laona kalina ia, ara danga na vungavunga ma na poi i laona, me malobusi sailaginia na usa. ¹² Na Taovia nimui God e reitutugua na kao iani me mamatania i laona na ngalitupa popono.

¹³ “Me vaga ia, ma kamu muridougira na ketsa inau au sauanigamu i dani eni; kamu galuvea na Taovia nimui God ma kamu aqo vania moa aia tana tobamui popono. ¹⁴ Me ti vaga kamu nauvaganana ia, maia sauba ke molotsunamaia na usa ke malobusia nimui kao, kalina na kao e kilia tana tagu na tsuka mutsa, tana rongona kara gini danga na mutsa, ma na uaeni, ma na oela na olive vanigamu, ¹⁵ me ke danga goto na buruburu vanigira nimui buluka. Me utu goto ke takuti na mutsa i konimui. ¹⁶ Kamu laka goto na tami segenimui kara raqaligigamu tania na Taovia, gana kamu ba samasama ma kamu aqo vanigira na god peropero. ¹⁷ Me ti vaga kamu nauvaganana, ia, me sauba na Taovia ke kore vanigamu; me ke tangolivisua na usa, ma nimui kao sauba ke mamatsa sosongo ma kara tau dato dou nimui omea tsukatsuka. Me ke tau

oka migamu goto kamu mate i tana, atsa moa ti aia na kao e sauvanigamu na Taovia na kao dou.

¹⁸ “Kamu padatugutugugira na ketsa girani ma kamu tangoli kakaigira. Kamu sorigira tana limamui, mi tana raemui, gana kamu gini papadagira sailagi. ¹⁹ Kamu sasaniginigira na dalemui. Kamu tsaritugutugugira kalina amu totu i laona na valemui, mi kalina amu lela i sautu, kalina amu mango, mi kalina amu aqoaqo. ²⁰ Kamu maregira tana gai tudato tana matsapana na valemui, mi tana matsapakapuna na veramui. ²¹ Mi tana ti igamu, migira goto na dalemui, sauba kamu mauri oka tana kao aia na Taovia nimui God e vekenogoa ke sauvanigira na mumuamui, me ke oka vaga na masaoka e totu i kelana na barangengo.

²² “Kamu muri kalavatavigira pipi sui nina ketsa inau au saunogoa vanigamu: Kamu galuvea na Taovia nimui God, ma kamu naua pipi sui na omea aia e ketsaliginigamu, ma kamu totukakai i konina aia. ²³ Maia sauba ke tsialigigira sui na puku tavosi ara totu tana kao ia, kalina igamu kamu babâ moa i sautu. Migamu sauba kamu totuvia niqira kao igira na puku tavosi ara loki mara susuliga bâ liusigamu igamu. ²⁴ Me pipi sui na kao igamu kamu liu bâ i konina sauba kara lia nogo nimui tamani igamu. Ma nimui butona kao sauba ke tuturiga tana kaomate i ata, me ke tsau bâ tana Vungavunga Lebanon i vava, me ke tû tana Kô Euprates i longa me ke votu bâ tsau tana Tasi Mediteranean. ²⁵ Me atsa moa ti iava kamu vano i laona na kao popono ia, ma na Taovia nimui God sauba ke naua migira na tinoni

kara matagunigamu, vaga nogo aia e vekea, me tagara goto ke kesa ke tangomana na utusiamui.

²⁶ “Mi dani eni inau au molovanigamu kamu vilivotâ na omea kamu adia: na vangalaka se na vealagi. ²⁷ Na vangalaka ti vaga igamu kamu muridougira nina ketsa na Taovia nimui God igira inau au sauvanigamu i dani eni. ²⁸ Ma na vealagi ti vaga kamu kutsigira na ketsa girani, ma kamu piloligi ma kamu ba samasama vanigira na god peropero, igira amu tau saikesa samasama vanigira i sau. ²⁹ Mi kalina na Taovia ke adibagamu tana kao i tana amu vangaraua na totuviana, ma nimui aqo kamu dato bâ tana Vungavunga Gerisim ma na Vungavunga Ebal. Mi tana Vungavunga Gerisim kamu katevulagigira na vangalaka aia na Taovia e sauvanigamu. Mi tana Vungavunga Ebal kamu katevulagigira na vealagi. ³⁰ Kaira ruka na vungavunga kaira ara ka totu tabana i tasi na Kô Jordan tana niqira butona kao na Kanaan igira ara totu i laona na Poi Jordan. Kaira ara ka totu pala votu, tau ao tanigira na gai tabu ni More varangisia na vera ni Gilgal. ³¹ Igamu amu vangaraua kalina ia kamu tulusavu bâ tana Kô Jordan, ma kamu totuvia na kao aia na Taovia nimui God e sauvanigamu. Mi kalina kamu launogoa na kao ia ma kamu totuvia, ³² ma kamu laka na padaleana laka nimui aqo nomoa kamu muridougira pipi sui na ketsa ma na vali igira inau au sauvanigamu i dani eni.”

E Kesa Moa na Nauna Agana na Samasama

¹ Ma Moses e goko babâ me tsaria, “Igirani nogo na ketsa ma na vali nimui aqo kamu muridougira tana tagu popono kamu totu tana kao aia na Taovia niqira God na mumuamui, e sauvanigamu. ² I laona na kao popono igamu sauba kamu laua, nimui aqo kamu toroutsanigira sui lakalaka pipi sui na nauna i tana igira na tinoni ara samasama vanigira niqira god peropero, mara totu i kelana na vungavunga, mi kelana na tetena, mi vavaqira na gai loki. ³ Kamu vui pukaligira sui niqira bela tabu, ma kamu tairutugira niqira tuguru vatu tabu. Kamu kodogira niqira nununa na god daki ko Asera, ma kamu kavitsunagira sui na titinonina niqira god peropero, rongona kara gini tau saikesa samasama tugua tana nauna gira.

⁴ “Kalina kamu tû na samasama vaniana na Taovia nimui God kamu laka goto na muri-taoniana na omea vaga ara naua na tinoni girani kalina ara samasama vanigira niqira god peropero. ⁵ Na Taovia sauba ke vili vanigamu ke kesa moa na nauna i laona nimui butona kao popono, mi tana nogo na tinoni kara maisai i matana ma kara samasama vania. ⁶ I tana goto nogo sauba kamu savorigira nimui sausau gana na savori-kodokodo, migira goto na kodoputsa tavosi, ma na sangavulunina turina pipi nimui omea tatamani, ma nimui sausau lê, ma nimui vangalaka amu vekevania na Taovia, migira na kodoputsa amu savorigira tana nimui padangao segeni, migira na idana botsa i laoqira nimui buluka ma nimui sipi. ⁷ Mi tana nogo i matana

na Taovia nimui God aia e vangalaka sosongo vanigamu, igamu migira nimui tamadale sauba kamu mutsa ma kamu gini mage na omea dou igamu amu aqo matena.

⁸ “Mi kalina ke labamai na tagu ia, ma nimui aqo igamu kamu tau naua na omea amu lavu nogo na nauana. Poi tsaumai i dani eni igamu sui amu taonia moa na vatana na samasama koegua moa amu padangaoa na nauana, ⁹ rongona amu tau vati sage tana kao aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu, i tana kamu gini tangomana na totu dou tana rago. ¹⁰ Mi kalina kamu tulusavu tana Kô Jordan, ma na Taovia ke molovanigamu kamu totuvia na kao ia, me ke reitutugugamu dou tanigira gamui gala, ma kamu totu dou tana rago, ¹¹ mi tana ti na Taovia sauba ke vilia ke kesa moa nauna i tana kamu bâ samasama vania, mi tana nogo kamu adimaivania pipi sui na omea inau au ketsaliginigamu: igira nimui sausau gana savori-kodokodo, migira goto na kodoputsa tavosi, ma na sangavulunina turina pipi nimui omea tatamani, ma nimui sausau lê, migira nimui vangalaka amu vekevania na Taovia. ¹² Kamu gini magemage i tana, i matana na Taovia, kolugira na dalemui, migira goto nimui tinoni aqo, migira na Levite ara totu i laona na veramui rongona igira na Levite sauba kara tau tamani segeni sa niqira butona kao. ¹³ Kamu laka goto na tavongani savori-kodoputsa iava moa i tana amu padangaoa; ¹⁴ nimui aqo kamu savorigira ke kesa moa tana nauna i tana aia na Taovia ke vilia i laona niqira butona kao kesa vidaqira na puku i laomui. Mi tana

nauna moa ia igamu kamu bâ savori-kodokodo, ma kamu naugira pipi sui na omea inau au ketsaliginigamu kamu naua.

¹⁵ “Me tau moa tabu kamu matesigira ma kamu ganigira nimui omea tuavati papala iava moa i tana kamu totu. Igira sui na omea na Taovia e sauvanigamu e tangomana moa kamu ganigira. Igamu sui lakalaka, atsa moa ti amu masidi dou se amu kaulinaqu tana vovorona na lotu, tangomana vanigamu moa kamu ganigira, vaga nogo kalina amu gania na velesina na omea tuavati atsi. ¹⁶ Ma kamu laka saikesa na inuviana na gabuqira; nimui aqo kamu qetutsuna lea tana kao vaga moa na kô. ¹⁷ Migira sui moa na omea amu savorigira vania na Taovia kamu laka na ganiana tana veramui segeni: atsa moa nimui sausau na mutsa, nimui uaeni, se nimui oela na olive, se igira na omea botsaida i laoqira nimui buluka ma nimui sipi, migira na vangalaka igamu amu vekevania na Taovia, migira na kodoputsa amu savorigira tana nimui padangao segeni, se ke kesa goto na vatana nimui sausau tavosi. ¹⁸ Igamu migira na dalemui, kolugira goto nimui tinoni aqo, migira na Levite ara totu i laona na veramui, igamu sui kamu ganigira na sausau vaga girani i matana segeni moa na Taovia nimui God, i tana kesa moa nauna gana na samasama aia na Taovia nimui God e vilinogoa. Mi tana nogo igamu nimui aqo kamu gini magemage tana rongoqira pipi sui na omea amu naua. ¹⁹ Mi tana tagu popono kamu totu tana kao iani, ma kamu laka saikesa na padaleana na sangaaqira na Levite.

20 “Mi kalina na Taovia nimui God ke ratsu vanigamu goto nimui butona kao, vaga aia e vekenogoa, igamu amu tangomana kamu gania na velesina na omea tuavati tana tagu koegua moa amu padangaoa. 21 Me ti vaga na nauna i tana na Taovia e baloa gana na samasama vaniana ke ao sosongo, mamu padangaoa na gani velesina nimui omea tuavati, mamu tangomana moa kamu matesia sa buluka se sa sipi igira na Taovia e sauvanigamu, me dou moa kamu gania na velesina i laona na veramui vaga au tsarinogoa vanigamu. 22 Me pipi sei moa, atsa moa ti e masidi dou, se e kaulinaqu tana vovorona na lotu, e tangomana vania moa ke gania na velesi na omea papala ia, vaga moa kalina aia e gania na velesina na omea tuavati atsi. 23 Kamu parovata moa kamu laka na ganiana sa velesi e riorio moa, rongona na mauri e totu i laona na gabu, me valimui na ganiana na mauri kolu velesina. 24 Kamu laka na inuviana na gabuna; kamu qetutsuna lea moa tana kao vaga moa na kô. 25 Me ti vaga kamu muridoua na ketsa iani, na Taovia sauba ke reingaogamu, me sauba ke vano dou pipi na omea sui vanigamu me vanigira na kukuamui. 26 Migira moa nimui sausau ma na vangalaka igamu amu vekevania na Taovia, kamu adibagira tana kesa moa nauna na Taovia e baloa gana na samasama vaniana. 27 Mi tana kamu savorigira na sausau gana na kodo poponoana tana nina belatabu na Taovia, migira goto na sausau igira amu gania na velesina mamu qetu bâ na gabuna tana belatabu. 28 Kamu muri kalavatavigira pipi sui na omea

inau au ketsaliginigamu, ma kamu naua na omea e goto me dou i matana na Taovia nimui God, mi tana ti sauba ke vano dou pipi na omea sui vanigamu, me vanigira goto na kukuamui.”

Na Parovata Kalea na Samasama Vaniaqira na God Peropero

²⁹ Ma Moses e tsarigotoa, “Na Taovia nimui God sauba ke matesiligigira na puku na tinoni tavosi ara totu tana kalina igamu kamu sage bâ tana niqira kao, me sauba kamu adi tamanimui na kao ia ma kamu totuvia. ³⁰ Mi murina kalina na Taovia ke matesiligigira sui nogo na puku na tinoni tavosi gira, migamu kamu parovata dou kamu tau nautaonia niqira aqoaqo na lotu igira, rongona aia nogo sauba ke tsukia gamui matemate. E tau dou kamu veisua vaga iani, “?Laka ara naukoeguania igira kalina ara samasama vanigira niqira god peropero, rongona kami gini nautaonigotoa?’ ³¹ Mi kalina igamu kamu samasama vania na Taovia nimui God, kamu laka goto na muritaoniana na omea ara naua na tinoni girani tana samasama vaniaqira niqira god peropero, rongona kalina igira ara samasama vanigira niqira god, ara naugira danga na vatana na omea maresibiga aia na Taovia e reisavi sosongolia. Me atsa goto na daleqira, mara savorigira i laona na lake i kelana niqira belatabu.

³² “Kamu naua pipi na omea sui inau au ketsaliginigamu; ma kamu laka goto na paboana se na adiligiana sa omea i konina.

13

¹⁻² “Me ti vaga sa propete se kesa e dona na nusirongona na bolebole ke mai, me ke tovoa ke raqabagamu tana samasama ma na aqo vaniaqira na god peropero igira igamu amu tau goto nogo samasama vanigira i sau, me ke vekevanigamu laka sauba ke laba kesa na valatsatsa se sa omea ganataga, eo, me atsa moa ti vaga na omea aia e vekea ke laba manana, ³ migamu kamu laka na tutunina. Rongona na Taovia nimui God e gini aqo na tinoni vaga ia gana ke tovolegamu igamu, me ke reia laka ti vaga igamu amu galuvea na Taovia tana tobamui popono se tagara. ⁴ Kamu muria na Taovia ma kamu kukuni tania; kamu rongomangana aia ma kamu taonigira nina ketsa; kamu samasama vania ma kamu totukakai i konina. ⁵ Ma kamu labumatesia asei e dona na nusirongona na bolebole, se sa propete, ke tsarivanigamu kamu piloligi tania na Taovia, aia e laumaurisigamu tania Ejipt i tana igamu amu totu tseka i sau. Na mane vaga ia na mane vanga nau omea seko, me tovoa ke raqaligigamu tania na vatana na mauri aia na Taovia e ketsaligamu kamu mauri muria. Na mane vaga ia, nimui aqo nomoa kamu labumatesia, rongona kamu gini suilavagini saikesalia na omea seko vaga iani i laomui.

⁶ “E tau utu ti kesa na kulamui segeni nogo, se na dalemui mane, se na dalemui daki, se na tau-mui galugaluve, se kesa gamui saidou sosongo, ke mai dododo me ke govula gokona vanigamu kamu samasama vanigira na god peropero, igira

na god igamu migira na mumuamui amu tau saikesa nogo samasama vanigira. ⁷ Me tau goto gini utu ti kesa vidaqira igira ke mai me ke valogamu kamu samasama vanigira niqira god igira na tinoni ara totu varangisigamu, se niqira god igira ara totu ao tanigamu. ⁸ Migamu kamu laka na tamivaniana ke valogamu. Kamu laka goto na rongomiana. Kamu laka na galuveana se na gaeana, ma na isutuguna. ⁹ !Kamu labumatesia aia! Igamu nogo kamu ida na taiginiana na vatu, mi muri ti kamu tamivanigira na tinoni tavosi sui kara taigotoa. ¹⁰ !Kamu taimatesia! Aia e tovoa ke raqaligigamu tania na Taovia nimui God aia e laumaurisigamu tania Ejipt, i tana igamu amu totu tseka i sau. ¹¹ Mi tana ti igira na tinoni sui ni Israel kara rongomia na omea vaga ia e laba; me sauba kara gini matagu, me ke tagara goto kesa ke tovoa na nauana tugua na omea seko loki vaga ia.

¹² “Mi kalina igamu kamu ba totu nogo tana vera aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu, me tau utu kamu rongomia ¹³ laka visana tinoni vanga tangopeke i laomui kara raqa sasiligira na tinoni ni veraqira, ma kara samasama vanigira na god igira igamu amu tau saikesa samasama vanigira i sau. ¹⁴ Me ti vaga kamu rongomia kesa na gokonisautu vaga ia, ma kamu lavegokona dou. Me ti vaga e mana laka na omea seko ia e laba manana, ¹⁵ ma kamu labumatesigira sui na tinoni ni tana, me pipi sui goto niqira buluka. Ma kamu toroutsani saikesalia na vera ia. ¹⁶ Kamu adimaigira pipi sui niqira omea tatamani igira na tinoni ara totu i tana, ma kamu

tsoni tsupulaginigira tana pakokana na vera. Mi muri ma kamu mololakena na vera kolugira pipi sui na omea i laona, vaga kesa na sausau vania na Taovia nimui God. Nina aqo na vera ia ke totu toroutsu saviliu, ma kamu laka saikesa goto na logovisuana. ¹⁷⁻¹⁸ Kamu laka goto na mololakana vanigamu segeni ke kesa goto na omea au ketsaliginigamu kamu sekoli saikesalia, mi tana ti na Taovia ke mololea nina kore loki me ke galuvegamu tugua. Me ti vaga igamu kamu muridougira pipi sui nina ketsa igira inau au tusuvanigamu i dani eni, ma kamu naua na omea aia e kilia, me sauba na Taovia ke tobalaka vanigamu, me ke naua migamu kamu pabo babâ ma kamu lia na puku loki vaga aia e vekenogoa vanigira na mumuamui.”

14

Na Omea e Tabu Na Nauana Tana Tagu na Melu

¹ Ma Moses e goko babâ me tsaria, “Igamu nina tinoni na Taovia nimui God. Me vaga ia, mi kalina ti kamu melu mateqira na tinoni mate, migamu kamu laka na pariana na konimui, se na tsarana na nagona na lovamui vaga ara naua igira na tinoni tavosi. ² Igamu nina tinoni nogo na Taovia nimui God; maia e viligamu i laoqira na tinoni sui ara mauri i barangengo kamu lia nina tinoni segeni nogo ia.”

Na Omea Mamauri Ara Male Migira Ara Tau Male Tana Vovorona na Lotu (Aqo Manetabu 11:1-47)

³ Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu laka na gania na sa omea igira aia na Taovia e tsaria ara tau male i matana. ⁴ Igamu tangomana kamu ganigira na omea tuavati vaga girani: na buluka, na sipi, na naniqoti, ⁵ se sa omea tuavati atsi ara totu tana vungavunga, ⁶ me pipi vatana moa na omea tuavati koegua moa e masanga ruka na perana tuaqira, mara dona na qatavisuana gaqira mutsa. ⁷ Kamu laka goto na gania na sa omea tuavati ti vaga ke tau masanga ruka na perana tuana, me ke tau dona na qatavisuana gana mutsa. Me valivanigamu na ganiaqira na kamelo, na rabbit, se na kadorabô. Nimui aqo kamu reigira vaga na omea ara tau male tana vovorona na lotu. Ara qatavisu ragoa gaqira mutsa, me tau moa masanga ruka na perana tuaqira. ⁸ Me valivanigamu goto na gania na bô. Nimui aqo kamu reigira na bô vaga na omea ara tau male tana vovorona na lotu. E masanga ruka rago na perana tuaqira, mara vô moa na qatavisuana gaqira mutsa. Kamu laka saikesa na gania na sa omea tuavati vaga girani, se na peleana goto na matana na koniqira.

⁹ “Me tangomana moa kamu ganigira pipi vatana na tsetse ara tamani kakakaqira ma na vidoqira. ¹⁰ Me valivanigamu na ganiaqira pipi na omea mamauri i tasi mi kô ara tau tamani kakakaqira ma na vidoqira; nimui aqo kamu reigira vaga na omea ara tau male tana vovorona na lotu.

¹¹ “Me tangomana vanigamu kamu ganigira pipi sui na vatana na manu ara male tana vovorona na lotu. ¹²⁻¹⁸ Migirani nogo na vatana

na manu e valivanigamu na ganiaqira: na manu-loki, na tei, na rogabora, na rogasere, na tavakea, na manusata, na kaokao, na tsou, na qaro, na oa, na gaova, na garanga, na manganikona, na kitso ma na kasike.

¹⁹ “Igira sui na omea tetelo ara tamani rapoqira ara tau male tana vovorona na lotu. Kamu laka na ganiaqira. ²⁰ Me tangomana moa kamu ganigira na omea tetelo tavosi ara male tana vovorona na lotu.

²¹ “Kamu laka na ganiana sa omea tuavati e tavongani mate segeni. Tangomana kamu sauvanigira kara ganigaqira igira na tinoni ni veratavosi ara mauri i laomui, se kamu tsabiri bâ vanigira. Migamu amu nina tamani na Taovia nimui God; igamu nina tinoni segeni nogo aia.

“Kamu laka na kukiana sa dalena sipi se na naniqoti tana kô na tsutsuna tinana.”

Na Ketsa e Kalea na Sauana na Sangavulunina Turina na Omea Tatamani

²² Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu mololigia e kesa na sangavulunina turina i laona pipi sui na vuana nimui uta pipi ngalitupa. ²³ Mi muri ma kamu vano i tana kesa moa nauna gana na samasama aia na Taovia nimui God e vilinogoa. Mi tana i matana aia, kamu gania nimui sausau na mutsa, ma na uaeni, ma na oela na olive, ma na idanabotsa i laoqira nimui buluka ma nimui sipi. Kamu naua na omea iani rongona kamu gini sasania na kukuni sailagi taniana na Taovia nimui God. ²⁴ Me ti vaga na nauna gana na samasama e ao sosongo tania na veramui, me utugana vanigamu kamu kalagai bâ

nimui sausau popono na sangavulunina turina na mutsa amu tsurivia aia na Taovia e gini vangalaka vanigamu, ma kamu nauvaganana iani: ²⁵ Kamu tsabirigira na lakana nimui mutsa ma na qolona moa kamu adi bâ tana nauna God e balonogoa gana na samasama vaniana. ²⁶ Ma kamu voliginia na omea koegua moa igamu amu padangaoa, vaga na velesina buluka, na sipi, na uaeni, na bia, mi tana nogo ti igamu, migira nimui tamadale, kamu ganigira ma kamu magemage i matana na Taovia nimui God.

²⁷ “Kamu laka na padaleana na molovaniaqira gaqira tuva igira na Levite ara totu i laona na veramui; igira ara tau tamani segeni sa niqira butona kao. ²⁸ Mi tana susuina pipi tolu ngalitupa, nimui aqo kamu adimaigira na sangavulunina turina nimui omea tsukatsuka sui, ma kamu mololakagira i laona kesa na vale tana veramui. ²⁹ Na mutsa sui girani gaqira nogo igira na Levite, rongona igira ara tau tamani sa butona kao segeni, me gaqira goto igira na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate igira ara tototu i laona na veramui. Igira kara mai ma kara adia pipi sui na omea ara ngaoa. Kamu naua na omea iani, ma na Taovia nimui God ke tabugamu pipi tana omea sui kamu naua.”

15

Na Vitunina Ngalitupa (Aqo Manetabu 25:1-7)

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Mi tana susuina pipi vitu ngalitupa, igamu

nimui aqo kamu luvusilea niqira kaoni igira ara adiqolo i konimui. ² Kamu nauvaganana iani. Pipi sui vidamui e tusu qolo vania kesa gana verakolu ma nina aqo ke luvusile vania nina kaoni; ke laka goto na tovoana na nongituguna; rongona na Taovia segeni nogo e tsaria laka na kaoni gira kara luvu lê. ³ Me tangomana moa kamu nongituguna na omea e kaoni i konimui kesa tinoni ni veratavosi, migamu kamu laka saikesa na nongituguna sa omea e kaoni i konimui kesa gamui verakolu.

⁴ “Na Taovia nimui God sauba ke vangalaka vanigamu i laona na kao aia e sauvanigamu. Me tagara lelê goto sa vidamui ke tau tamanina na omea e kilia gana na mauri, ⁵ ti vaga igamu kamu rongomangana aia ma kamu muri kalavatavia pipi sui na omea inau au ketsaliginigamu i dani eni. ⁶ Na Taovia sauba ke vangalaka vanigamu vaga aia e vekenogoa. Sauba kara danga na puku tavosi kara kaoni qolo i konimui, migamu moa e utu kamu kaoni qolo i konina ke kesa. Igamu sauba kamu tagaovi kaputigira danga na puku tavosi, me sauba ke tagara goto sa puku tavosi ke tagaovi kaputigamu igamu.

⁷ “Me ti vaga ke kesa na kulamui i laona sa vera tana kao aia na Taovia nimui God e sauvanigamu ke kilia na sasanga, ma kamu laka na matapuku vaniana ma na sove na sangaana. ⁸ Kamu tobalaka vania moa, ma kamu sauvania na omea sui moa aia e kilia gana na mauri. ⁹ Kamu laka na sove na tusu omea vaniana rongona amu dona laka na ngalitupana na luvusile kaoni e varangi mai nogo. Kamu laka na tamiana na papada

seko vaga ia ke sagemai i laona na tobamui. Me ti vaga kamu sove na sangaana, maia sauba ke ngangaidato vania na Taovia rongona igamu amu sove na sangaana, mi tana migamu sauba kamu gini loaga i matana na Taovia. ¹⁰ Kamu sauomea vania moa tana tobalaka me tau tana matapuku, ma na Taovia sauba ke tabugamu pipi tana omea sui amu naua. ¹¹ Me pipi sui tana tagu sauba kara totu visana gamui verakolu kara tau tamani sa omea ma kara kilia na sasanga, me vaga ia minau au ketsaliginigamu kamu tobalaka vanigira moa.”

*Na Omea Kara Naua Vanigira na Tseka
(Binaboli 21:1-11)*

¹² Ma Moses e tsarigotoa, “Me ti vaga ke kesa gamui verakolu, atsa moa na mane se na daki, ke tsabiri segenina vanigamu vaga na tseka, maia ke aqo vanigamu ke ono ngalitupa. Mi tana vitunina ngalitupa, ma nimui aqo kamu molovania ke vano. ¹³ Mi kalina kamu molovisua ma kamu laka na molovisu leana. ¹⁴ Kamu tusuvanidoua na vuana na omea e talumai tana nina vangalaka na Taovia e vanigamu: vaga na sipi, na mutsa, ma na uaeni. ¹⁵ Kamu padavisua laka igamu goto amu totu tseka i Ejipt i sau, ma na Taovia nimui God e laumaurisigamu; maia nogo na rongona ti kalina ia inau au molovanigamu na ketsa iani.

¹⁶ “Me tau utu ti kesa nimui tseka ke tau ngaoa na mololeamui rongona e galuvegamu kolugira nimui tamadale, me padangaoa ke totu kolugamu babâ moa. ¹⁷ Me dou moa ke totu. Ma nimui aqo kamu adi bâ tana matsapana

na valemui, mi tana ti kamu ovatia na kulina, na papadana laka aia ke lia nimui tseka tana maurina popono. Kamu nauvani vaganana goto ia nimui daki tseka. ¹⁸ Kalina kamu molovisua kesa nimui tseka ma kamu laka na gini tobaseko vaniana rongona aia e vanoligi tanigamu; aia e aqo vanigamu nogo ono na ngalitupa, mamu voliginia na turina lelê moa na vovolina kesa na maneaqo. Kamu naua na omea vaga iani, ma na Taovia nimui God sauba ke tabugamu pipi sui tana omea amu naua.”

Na Idanabotsa na Buluka ma na Sipi

¹⁹ Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu mololigigira vania na Taovia nimui God pipi sui na daleqira mane botsaida i laoqira nimui buluka ma nimui sipi. Kamu laka goto na gini aqo sa vidaqira na buluka girani, se kamu putsiligia na ivuna sa vidaqira na sipi girani. ²⁰ Pipi ngalitupa igamu migira nimui tamadale kamu ganigira i matana na Taovia i tana nauna aia e balonogoa gana na samasama. ²¹ Me ti vaga ke seko sa tabana koniqira na omea tuavati gira, kara logu, se kara koko, se ke seko sosongo sa tabana na kokoraqira, ma nimui aqo kamu tau savorigira vania na Taovia nimui God. ²² Na vatana na omea tuavati vaga gira e tangomana moa kamu ganigira i veramui. Migamu sui atsa moa ti amu masidi dou, se amu kaulinaqu tana vovorona na lotu, tangomana moa kamu sangâ na ganiaqira, vaga moa kalina amu gania na omea tuavati atsi. ²³ Ma kamu laka moa na inuviana na gabuqira, kamu qetutsuna lea moa tana kao vaga moa na kô.”

16

Na Dani Tabu na Paseka (Binaboli 12:1-20)

¹ Ma Moses e goko babâ me tsaria, “Pipi na ngalitupa tana vula na Abib, nimui aqo kamu lokisia na Dani Tabu na Paseka gana kamu padalokia na Taovia nimui God, rongona i sau e kesa bongi i laona nogo na vula vaga ia, na Taovia e laumaurisigamu tania i Ejipt. ² Kamu vano tana nauna God e balonogoa gana na samasama vaniana, ma kamu labumatesia i tana ke kesa vidaqira nimui sipi se nimui buluka gana na mutsa na Paseka, na mani padalokiana na Taovia nimui God. ³ Mi kalina kamu gania na mutsa iani, ma kamu laka na kamatsiginiana na breidi amu molo isti konina. Mi laona ke vitu na dani popono nimui aqo kamu gania moa na breidi e tagara isti i konina, vaga nogo amu naua kalina amu mololetsakua i Ejipt. Kamu soaginia na breidi vaga iani na breidi na rota, rongona e atsa moa ti kamu mauri oka koegua, kamu gini padavisua na dani amu moloalea i Ejipt, aia na vera na rota. ⁴ I laona ke vitu na dani popono ke tau goto tamani isti i laona na valena ke kesa vidamui i laona nimui kao popono. Ma na velesina na omea tuavati amu matesia tana ngulavi na kesianina dani, nimui aqo kamu ganisuia tana bongi nogo ia.

⁵⁻⁶ “Kamu labumatesigira na omea tuavati gana na Paseka tana nauna moa na Taovia e balonogoa gana na samasama vaniana, me ke tagara goto sa nauna tavosi i laona na kao aia na Taovia nimui God sauba ke sauvanigamu.

Kamu naua na omea iani tana sũ na aso, rongona tana tagu vaga nogo ia i sau igamu amu mololea i Ejipt. ⁷ Kamu kukia na velesina ma kamu gania tana nauna na Taovia e balonogoa gana na samasama vaniana. Mi tana matsaraka na dani ngana kamu visutugua i veramui. ⁸ Mi laona tugira ono na dani igamu kamu gania na breidi e tagara isti i konina, mi tana vitunina dani kamu saikolumai tugua gana na samasama vaniana na Taovia nimui God, mi tana dani ia, kamu tau goto pelea sa nimui aqo.”

Na Dani Tabu na Pipitsu

(Binaboli 34:22; Aqo Manetabu 23:15-21)

⁹ Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu tsokoa ke vitu na uiki ke tũ tana tagu kalina igamu amu tuturiga na tsuriviana nimui uta. ¹⁰ Mi tana ti kamu lokisia na Dani Tabu na Pipitsu na mani padalokiana na Taovia nimui God, ma kamu adimai vania na sausau tana nimui padangao segeni, taonia na dangana na omea aia e sauvanigamu nogo. ¹¹ Kamu magemage i matana na Taovia kolugira na dalemui, nimui maneaqo, ma na Levite, migira goto na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate ara totu i laona na veramui. Kamu naua na omea iani tana kesa moa nauna na Taovia e balonogoa gana na samasama vaniana. ¹² Kamu reidoua laka kamu muridougira na ketsa girani; ma kamu laka moa na padaleana laka igamu amu totu tseka goto i Ejipt i sau.

Na Dani Tabu na Babale

(Aqo Manetabu 23:33-43)

¹³ “Mi murina kalina kamu labududusigira sui lakalaka nimui vuana uiti, ma kamu rapasigira sui nimui vuana uaeni, kamu lokisia na Bongi Tabu na Babale ke vitu na dani. ¹⁴ Ma kamu magemage kolugira na dalemui, migira nimui maneago, ma na Levite, ma na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate, ara tototu i laona na veramui. ¹⁵ Ma kamu vano tana kesa moa nauna na Taovia e baloa gana na samasama vaniana, mi laona ke vitu na dani popono kamu lokisia na Dani Tabu iani gana na padalokiana na Taovia nimui God. Kamu magemage, rongona na Taovia e tabua nimui ago ma na vuana nimui uta.

¹⁶ “Me pipi sui lakalaka na mane i laoqira nimui puku, niqira ago kara mai na samasama vaniana na Taovia, ke tolu tagu i laona kesa na ngalitupa, tana kesa moa nauna na Taovia e baloa gana na samasama: tana Dani Tabu na Paseka, na Dani Tabu na Pipitsu, mi tana Dani Tabu na Babale. Me pipi mane ke adimaia nina vangalaka ¹⁷ vaga aia e tangomana ke adimaia, taonia na dangana na omea aia na Taovia nimui God e sauvaninogoa.

Na Aqona na Tinete Gotoli Omea

¹⁸ Ma Moses e tsarigotoa, “Mi laoqira pipi na vera aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu, kamu viligira kara visana na tinoni kara naua na tinete, ma kara visana goto na tinoni lokiloki. Migira na tinoni girani niqira ago kara pede gotoligira na tinoni. ¹⁹ Kara laka na nauana na pede kesa tabana, se na pede tau goto i laona niqira tinete omea; ma kara laka goto na tamiana

na adiqolona na sangapede kesa tabana, rongona na omea vaga ia e kokosia na mataqira, atsa moa igira ara sasaga sosongo mara tinoni dou, mara gini naua na votagoko sasi. ²⁰ Nimui aqo igamu kamu pedeatsa ma kamu pedegoto pipi kalina, rongona kamu gini totuvia na kao aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu, ma kamu mauri oka i tana.

²¹ “Mi kalina igamu kamu aqosi belatabu vania na Taovia nimui God, ma kamu laka na vaturikaeana na nununa ko Asera na god daki i ligisana na belatabu ia. ²² Ma kamu laka goto na turuvaginiana sa tuguru vatu gana na samasama vaniaqira na god peropero. Na Taovia e reisavi sosongoligira.

17

¹ “Kamu laka na savorivaniana na Taovia nimui God sa nimui buluka se sa nimui sipi e seko sa tabana konina. Na Taovia e reisavia na omea vaga ia.

² “Me ti vaga kamu rongomia i laona na veramui kara visana mane se na daki kara sasi i matana na Taovia nimui God, ma kara tau manalia niqira tabana na vaitasogi aia e naukolugira, ³ ma kara ba samasama ma kara aqo vanigira na god tavosi, se na aso, se na vula, se na veitugu, igira sui nogo na omea e tongoa na Taovia. ⁴ Eo, me ti vaga kamu rongomia kara turupatuna sa omea vaga ia, ma kamu lavegokona dou talu. Me ti vaga ke mana laka na omea seko loki vaga ia ke laba tana Israel, ⁵ ma kamu tangolia na tinoni ia, ma kamu adivanoa i taba tania na vera, ma kamu

taimatesia. ⁶ Me kilia nomoa kara ka ruka se tolu tinoni kara vatsa laka ara sanga na reiana, ti kamu taimatesia. Me ti vaga ke kesa moa tinoni ke sanga na reiana, me tau tugua kamu taimatesia. ⁷ Migira nogo ara sanga na reiana, kara tsonia na kesanina vatu, mi muri ti igira na tinoni tavosi kara sanga na taimatesiana na tinoni ia. Mi tana nauvaganana ia ti kamu gini suilavaginia na sasi iani.

⁸ “Me tau utu kara visana na gogoko ke kakai sosongo vanigira na tinoni pede ni vera na votagokona, vaga na votagoko tana rongona na labumate pada kuti matena, ma na labumate e tau pada mananâ na nauana, se na vaikavigi, se na vaiganigi tana rongona na kao. Mi kalina ke laba na omea vaga ia, kamu vano tana kesa moa nauna na Taovia nimui God e baloa gana na samasama vaniana, ⁹ ma kamu molo bâ vanigira na manetabu tana puku konina a Levi, ma na manepede e aqo tana tagu ia kara votagokona vanigamu. ¹⁰ Migira sauba kara votagokona, migamu nimui aqo kamu muritaoni saikesalia na omea ara pedea igira. ¹¹ Kamu tabea niqira votagoko, ma kamu muri saikesalia na omea igira ara tsarivanigamu na nauana. ¹² Masei moa ke petsakoe mangana na manepede se na manetabu e aqo tana tagu ia, nimui aqo kamu labumatesia. Mi tana nauvaganana ia ti igamu kamu suilavaginia na omea seko loki ia tania i Israel. ¹³ Mi tana ti igira na tinoni sui kara rongomia na omea vaga ia e laba, ma kara gini matagu, me sauba ke tagara goto ke kesa ke tovoa na nauvaganana goto ia.”

Nina Aqo na Taovia Tsapakae

¹⁴ Ma Moses e tsarigotoa, “Mi murina kalina kamu aditanimui sui nogo na kao aia na Taovia nimui God sauba ke sauvanigamu ma kamu tototu nogo i tana, mi tana ti sauba igamu kamu padangaoa na tamanina sa nimui taovia tsapakae vaga ara tamanina igira sui na puku tavosi ara totu polipoligamu. ¹⁵ Ma kamu reidoua laka na mane kamu vilia ke lia nimui taovia tsapakae, aia nogo na mane na Taovia e vilia vanigamu. Aia ke kesa na vidamui segeni nogo igamu; kamu laka saikesa na molokaeana sa tinoni ni veratavosi ke lia gamui taovia tsapakae. ¹⁶ Na taovia tsapakae ke laka na tamaniana danga sosongo na ose vanigira nina mane vaumate, me ke laka goto na molo tinoni vano i Ejipt na voli ose, rongona na Taovia e tsarinogoa laka igira nina tinoni kara laka saikesa na visutugua i tana. ¹⁷ Na taovia tsapakae ke laka goto na tamaniana kara danga na tauna, rongona na omea vaga iani sauba ke raqa sasilua aia, me ke gini piloligi tania na Taovia; me ke laka goto na tamaniana danga sosongo na siliva ma na qolumila. ¹⁸ Mi kalina aia ke lia nogo na taovia tsapakae, ma nina aqo ke tamanina kesa na papina nina ketsa God vaga e totu i koniqira na manetabu tana puku konina a Levi. ¹⁹ Nina aqo ke moloa na papi ia ke totu sailagi i ligisana, me ke tsokoa tana maurina popono, rongona ke gini sasani i konina na padalokiana na Taovia, me ke muri kalavatavidougira pipi sui na ketsa ara marea i laona. ²⁰ Iani ke gini molo papada vania laka

aia e tau dou liusigira bâ igira gana verakolu, me ke gini utukapusia na kutsiana nina ketsa na Taovia. Me ti ke nauvaganana ia, maia sauba ke tagao ke danga na ngalitupa, migira na kukuana sauba kara tangolidatoa na aqotagao tana Israel i laona ke danga na vatavata kara botsa mai i muri.”

18

Gaqira Tuva na Manetabu

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Igira tana puku manetabu i konina a Levi, e utu kara aditamanigira sa butona kao i laona na Israel; igira kara gini mauri moa na vangana na sausau ma na kodoputsa na tinoni ara savorivania na Taovia. ² Igira kara tau aditamanigira sa butona kao vaga igira na puku tavosi. Gaqira tuva dou bâ igira aia nogoria na aqo manetabu vaniana na Taovia, vaga na Taovia e vekenogoa.

³ “Pipi kalina kesa ke tû na savorivaniana na Taovia sa buluka se sa sipi, ma nina aqo ke sauvanigira na manetabu na arana ni nago, na ngongoena, ma na tobana. ⁴ Mi kalina kara tuvari mutsa, migira kara adia na kesanina tuva na mutsa, ma na uaeni, ma na oela na olive, ma na ivuna sipi. ⁵ Mi laoqira pipi sui nimui puku, na Taovia e vilia na puku konina a Levi kara aqo manetabu sailagi vania.

⁶ “Asei Levite moa ke ngaoa e tangomana ke mololea na verana atsa moa iava e talumai i laona na Israel, me ke bâ tana kesa moa nauna na Taovia e baloa gana na samasama vaniana, ⁷ me ke gini aqo manetabu i tana vania na

Taovia nina God, vaga igira na Levite tavosi ara aqo nogo i tana. ⁸ Maia ke adigotoa gana tuva vaga ara adia igira na manetabu tavosi, me tangomana ke adigotoa na omea koegua moa kara saumai vania igira na kamana.”

Na Parovata e Kalea na Sasaga Ponotoba

⁹ Ma Moses e tsarigotoa, “Mi kalina kamu mai tana kao aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu, kamu laka na taoniana niqira aqo maresibiga na puku tavosi ara totu i tana. ¹⁰ Kamu laka na gini savori-kodoputsa na dalemui i laona na lake i kelana nimui belatabu. Kamu laka goto na tami vaniaqira nimui tinoni kara basutidao, se kara ragevigira igira ara dona na katevulagiana na omea sauba ke laba, ¹¹ se kara gini aqo na tabatu ma na ketso, se kara lavegoko i koniqira igira ara mate nogo. ¹² Na Taovia nimui God e reisavi sosongoligira na tinoni ara naua na omea maresibiga vaga gira, maia nogoria na rongona ti aia ke tsialigigira na tinoni girani tania niqira kao kalina igamu kamu babâ moa i sautu. ¹³ Migamu nimui aqo kamu totu kakai kalavata saikesa i konina na Taovia.”

God e Vekea Laka Sauba Ke Molomaia Kesa na Propete

¹⁴ Mi muri, ma Moses e tsaria, “I laona na kao igamu amu vangaraua na totuviana, igira na tinoni ni tana ara muria moa niqira goko igira ara basutidao, migira ara dona na katevulagi omea, ma na Taovia nimui God e tau saikesa tamivanigamu igamu kamu naua na omea vaga girani. ¹⁵ Maia sauba ke molomai vanigamu kesa

nimui propete vaga nogo inau, maia na tinoni nigamu segeni nogo, ma nimui aqo igamu kamu rongomangana.

¹⁶ “Tana dani i sau kalina amu saikolu i tuana na Vungavunga Sinai, migamu segenimui nogo amu nongikakaia na Taovia laka ke tau goto gokolaba vanigamu sa dani, ma kamu tau goto morosia na iruna na lake loki i tana e totu aia, rongona amu matagu sosongo kamu tau gini mate. ¹⁷ Maia na Taovia e tsarivaniau, ‘Na tinoni girani ara goko sasaga sosongo nomoa. ¹⁸ Inau sauba kau molovanigira ke kesa niqira propete vaga nogo igoe, maia ke tinoni nigira segeni nogo. Minau sauba kau moloa niqo goko tana mangana, maia sauba ke tsarivulagi vanigira pipi sui na omea au ketsaligira kara naua. ¹⁹ Aia sauba ke goko tana asaqu inau, masei ti ke sove na rongomiana minau sauba kau kedea. ²⁰ Me ti vaga ke kesa na propete ke tau matagu na gini goko tana asaqu inau kalina inau au tau ketsalia ke nauvaganana ia, se ke gini goko tana asaqira na god peropero, me sauba nomoa ke mate matena.’

²¹ “Migamu sauba kamu veisua segenimui vaga iani, ‘?Me laka kami dona koegua igami ti nina goko kesa propete e talumai manana konina na Taovia se tagara?’ ²² Ke vaga iani ti kamu reigadoviginia: Ti vaga kesa na propete e goko tana asana na Taovia, me tau laba na omea aia e katea, maia na papadana laka na goko aia e tsaria e tau nina goko na Taovia. Na propete ia e gini goko tana susuligana segeni moa, migamu kamu tau matagunia.”

19

*Na Vera Gana na Mani Tsogoravi
(Tsoko Tinoni 35:9-28; Josua 20:1-9)*

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Mi murina kalina na Taovia nimui God ke matesigira sui na tinoni ara tamanina na kao aia e sauvanigamu, mi murina goto kalina kamu lausuinogoa niqira verabau ma na valeqira, ma kamu totuvinogoa i tana, ²⁻³ migamu nimui aqo kamu vota tolu na butona kao ia, mi laona pipi butona ke totu kesa na verabau e tangomana na tsau tsaku i konina. Mi muri ti vaga kesa na mane ke labumatesia sa tinoni, me sauba tangomana ke tsogo ba tsaku i konina sa vidaqira na verabau tugirani, gana ke totu ravi. ⁴ Me ti vaga ke kesa tinoni ke tavongani matesia kesa tinoni me tau gana gala, kalina aia e tau padâ na matesiana, aia tangomana ke tsogo bâ i konina sa vidaqira na verabau tugirani mi tana ke totu ravi. ⁵ Ka tovoginia, ti vaga kara ka ruka na mane kara ka dulivano i legai na kakavi, me ti vaga kesa ka vidaqira ke kakavi gai me ke tavongani rutsu na lakana nina rarati me ke gadovi matesia gana duli, maia tangomana ke tsogo bâ tsaku i konina sa vidaqira tolu na verabau tugirani, mi tana ke totu ravi. ⁶ Me ti vaga ke totu kesa lele moa na verabau gana na mani tsogoravi, me tau utu ke ao sosongo, me ke tau tangomana vania ke tsau tsaku, maia na kamana na mane e mate aia e ngaoa na tangotuguna, e tau utu ke ba tsaulia, mi tana nina kore loki ke matesilea kesa na mane dou. Aia e tau matesia na mane ia tana rongona aia gana gala. Tagara. E laba

novo moa kalina aia e tau padâ na matesiana.
7 Aia nogoria na rongona ti inau au ketsaligamu kamu vililigitugira ke tolu na verabau.

8 “Mi kalina na Taovia nimui God ke ratsugotoa na butona nimui kao, vaga nogo aia e tsarinogoa vanigira na mumuamui sauba ke naua, me ke sauvanigamu pipi sui na kao aia e vekea, 9 mi tana ma nimui aqo kamu vililigitugira ke tolu goto na verabau gana na mani tsogoravi. Maia na Taovia sauba ke sauvanigamu na kao iani ti vaga igamu kamu naua pipi sui na omea inau au ketsaliginigamu i dani eni, me ti vaga kamu galuvea na Taovia nimui God ma kamu mauri muria nina sasani. 10 Kamu naua na omea iani, rongona kamu gini tau matesigira lê na tinoni dou ara tau tsukia sa sasi, ma kamu tau gini loaga tana matesileaqira i laona na kao aia na Taovia ke sauvanigamu.

11 “Me ti vaga kesa tinoni ke reisavi sosongolia kesa gana verakolu, me ke pada mananâ i tobana na labumatesiana me ke tû me ke ba labumatesia, mi muri maia ke tsogoravi i konina sa vidaqira na verabau tugirani gana ke totu ravi, 12 mi tana omea vaga ia, igira nogo na ida i laona na verana segeni na mane e labumate kara tsoni lalavena ma kara adivisumaia i verana, ma kara molo bâ i limana na kamana na mane e mate, aia e tangomana ke tangotuguna, rongona ke gini labumatesia. 13 Kamu laka goto na gaeana na mane vaga ia. Kamu adiligia tania i Israel na mane vanga labumate ia, rongona ke gini vano dou vanigamu pipi na omea sui.”

Na Votavota ni Sau

¹⁴ Ma Moses e tsarigotoa, “Kamu laka na ratsuana na papadana niqira votavota igira na kulamui, igira ara molonogoa i sau i laona na kao aia na Taovia nimui God e sauvanigamu.”

Na Parovata e Kalegira na Tinoni Rongovata Tana Pede

¹⁵ Ma Moses e tsarigotoa, “Ti vaga ke kesa moa tinoni ke tsarivulagia i laona na tinete laka e reia kesa mane kalina aia e tsutsukibo, me tau vati tugua moa na manepede ke saukede vania na mane ia. E kilia ke ruka se ke tolu tinoni kara tsaria laka ara sanga na morosiana ti ke gini tangomana na kedeara kesa tinoni e tsutsukibo.

¹⁶ Me ti vaga kesa tinoni ke tovoa na sekoliana kesa tinoni tavosi me ke kelipero vania, ¹⁷ ma ka niqira aqo kaira sui kara ka vano tana kesa moa nauna i tana God e baloa gana na samasama, migira na manetabu ma na manepede ara aqo tana tagu ia kara pedekaira. ¹⁸ Igira na mane pede kara vilekedoua na omea ia; me ti vaga kara reigadovia laka kesa ka vidaqira e keli lê manana vania moa gana verakolu, ¹⁹ mi tana ma niqira aqo kara kedeginia na mane e pero na kede vaga nogo aia e padâ na nauvaniana na mane aia e perogana. Mi tana nauvaganana iani ti igamu sauba kamu suilavaginia na omea seko loki iani. ²⁰ Mi muri, migira na tinoni sui kara rongomia na omea vaga ia e laba, me sauba kara gini matagu loki, me ke tagara goto ke kesa ke tovoa na nauana sa omea seko loki vaga ia. ²¹ Tana omea vaga ia, kamu tau goto gaea kesa. Ma na kedena ke vaga iani: na mauri tuguna na

mauri, na mata tuguna na mata, na livo tuguna na livo, na kima tuguna na kima, ma na tua tuguna na tua.”

20

Na Parovata e Kalea na Vailabu

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Kalina igamu kamu vano na vailabu koluaqira gamui gala, ma kamu reigira niqira terê ma niqira ose, ma niqira alaala na mane vaumate ara danga liusigamu igamu, ma kamu laka moa na mataguniaqira. Na Taovia nimui God aia e laumaurisigamu tania Ejipt, sauba ke totu kolugamu. ² Idavia kamu tuturiga na vailabu, me ke kesa na manetabu ke mailaba i mataqira na mane vaumate me ke tsarivanigira, ³ ‘!Kamu rorongongu igamu na mane ni Israel! Idani eni igamu amu vano tana vailabu. Kamu laka na mataguniaqira igira gamui gala, se kamu tobaruka, se kamu tsogo saranga bamai. ⁴ Na Taovia nimui God e vavano kolugamu, maia sauba ke sangagamu ma kamu gini tangomana tana vailabu.’

⁵ “Mi muri migira niqira taovia tagao na mane vaumate kara goko vanigira ma kara veisuagira, ‘?Laka sa vidamui igamu ieni e vasini logoa moa sa valena me tau moa vati tabua? Me ti vaga sa tinoni vaga ia ieni, ma nina aqo ke visu i vera. Ke tau ba mate tana vailabu, me ke kesa segeni ke tabua na valena. ⁶ ?Laka sa vidamui igamu ieni e vasini moa tsuka sa nina uta na uaeni, me tau vati tamani tagu ke pitsua na vuana? Me ti vaga sa tinoni vaga ia ieni, ma nina aqo ke visu

i vera. Ke tau ba mate tana vailabu, me ke kesa segeni ke gini mage nina uaeni. ⁷ ?Me laka sa vidamui igamu ieni e vangaraua na tauga? Me ti vaga sa tinoni vaga ia ieni, ma nina aqo ke visu i vera. Ke tau ba mate tana vailabu, me ke kesa segeni ke gini mage na taugaana na daki aia e vangaraua na adiana.'

⁸ "Migira na taovia tagao kara tsarigotoa vanigira, '?Me laka sa vidamui igamu ieni e matagu loki sosongo, me varangi ke tapa na kosuna? Me ti vaga sa tinoni vaga ia ieni, ma nina aqo ke visu i vera. Ke tau ba sekolia gaqira malagai igira na tавosina.' ⁹ Mi kalina igira na taovia tagao kara goko sui vaga ia vanigira niqira mane vaumate, mi tana ma kamu viligira igira kara ida pipi tana alaala babâ.

¹⁰ "Mi kalina kamu tû na bokiana kesa na verabau, nimui aqo kamu molo mangamanga vanigira talu na tinonina na vera ia kara molo segeniqira i limamui. ¹¹ Me ti vaga kara sangavigira na matsapakapuna na veraqira ma kara molo segeniqira i limamui, mi tana migira sui lakalaka kara lia nimui tseka, ma kara aqo vanigamu. ¹² Me ti vaga igira na tinonina na verabau ia kara tau ngaoa na molo segeniqira i limamui ma kara kilia na vailabu, mi tana ti igamu kamu ba totu polipolia na vera ia. ¹³ Mi kalina na Taovia nimui God ke tamivanigamu kamu laua na verabau ia, ma kamu matesigira pipi sui na mane i laona. ¹⁴ Tangomana kamu aditanimui segeni na daki, ma na baka, na buluka, me pipi sui lakalaka na omea tavosi i laona na verabau iani. Igamu amu tangomana

kamu gini aqo pipi sui na omea ara tamanina igira gamui gala. Na Taovia e saugira sui vanigamu nogo. ¹⁵ Aia nogo kamu nauvaganana vanigira moa igira na verabau ara totu ao tania na kao sauba kamu totuvia.

¹⁶ “Mi kalina igamu kamu laugira na verabau i laona na butona kao aia na Taovia nimui God e sauvanigamu, ma nimui aqo kamu labumatesigira sui lakalaka na tinonina. ¹⁷ Nimui aqo kamu matesiligigira sui saikesa na Het, na Amor, na Kanaan, na Peres, na Hivi, ma na Jebus, vaga nogo na Taovia e ketsaliginigamu kamu naua. ¹⁸ Kamu matesiligigira sui rongona kara gini tau sasanigamu na nauana niqira omea maresibiga igira ara naua i laona na samasama vaniaqira niqira god peropero, ma kara raqaligigamu tania na Taovia, ma kamu sasi i matana.

¹⁹ “Mi kalina igamu kamu totovoa moa na lauana sa verabau ma kamu lave gai na vovou, ma kamu laka na kaviaqira na gai mutsamusta ara totu i tana, atsa moa ke oka koegua kamu totu polia na verabau ia. Kamu ganiragoa na vuaqira, ma kamu laka moa na kaviaqira. Rongona na gai gira ara tau gamui gala. ²⁰ Me dou moa ti kamu kavitsunagira na gai tavosi bamai, ma kamu gini vovou poi tsau kamu tangolia na verabau ia.”

21

Na Parovata e Kalea na Labumate E Tau Tangomana na Votagokona

¹ Ma Moses e goko babâ me tsaria, “Ti vaga kamu ba tsodoa na konina kesa tinoni ara labumatesia i laona kesa na uta tana kao aia

na Taovia nimui God sauba ke tusuvanigamu, mamu tau donaginia aseï e labumatesia, ² ma niqira aqo igira nimui ida ma na manepede kara vano ma kara tovoa na aona tû tana nauna ara reia na kubuna na tinoni ia, tsau bâ tana vera ara totu varangisia na nauna ia. ³ Mi muri, migira na ida tana vera aia e varangisia bâ i tana ara reia na kubuna na tinoni ia, kara vilia kesa na buluka daki vaolu ara tau vati gini aqo moa. ⁴ Ma kara adi bâ i ligisana kesa na ko tsatsali e vô na mamatsa, tana nauna ara tau goto vati ovu tavugi se kara tsukâ sa omea, mi tana nogo kara birukutia na liona. ⁵ Migira goto na manetabu tana puku konina a Levi kara vano goto i tana, rongona igira nogo niqira aqo kara votagokona pipi sui na gogoko e kalea na tangopeke loki. Na Taovia nimui God e viligira nogo igira kara aqo vania, ma kara tabugira na tinoni tana asana nogo aia. ⁶ Mi muri migira sui na ida tana vera e varangisia bâ na nauna i tana ara tsodoa na kubuna na mane ara matesia, niqira aqo kara mai vulia na limaqira i kelana na buluka ia, ⁷ ma kara tsaria, 'Igami ami tau labumatesia na mane ia, mami tau goto donaginia aseï e naua. ⁸ Taovia, ko padalegira nimu tinoni ni Israel, igira igoe o laumaurisigira tania Ejipt. Ko padalegami mo ko laka na kelikae vanigami tana rongona na mateana na tinoni dou ia.' ⁹ Me vaga ia, mi tana nauana na omea e goto i matana na Taovia sauba e utu kamu gini loaga tana rongona na labumate ia."

Na Parovata e Kalegira na Daki Ara Tangoligira tana Vailabu

¹⁰ Ma Moses e tsarigotoa, “Mi kalina na Taovia nimui God ke sangagamu nogo ma kamu tango-mana tana vailabu, ma kamu laugira na tinoni, ¹¹ me tau utu ti kesa vidamui ke reia i laoqira sa daki rerei dou sosongo, me ke ngaoa na taugaana. ¹² Me dou ko adivanoa i veramu, mi tana na daki ke tsarâ na ivuna, me ke kutia na guguna, ¹³ me ke olia na polona. Nina aqo ke totu i valemui, me ke tangitangi ka mateqira na tamana ma na tinana ke kesa na vula; mi murina ia ti igoe ko taugâ na daki ia. ¹⁴ Mi muri, me ti vaga igoe ko tau reingaotugua, ma nimu aqo ko mololea me ke totu lê tugua. Tana rongona igoe o turuginia moa ke matura kolugo te e gini utu ko nauvania vaga moa na tseka se ko tsabiria.”

*Na Parovata e Kalea Nina Tangolidato Omea
Na Baka Mane Botsaida*

¹⁵ Ma Moses e tsarigotoa, “Ti vaga kesa na mane ke taugâ kaira ruka na daki, mi kaira sui kara ka vasuvia tango kesa na baka mane, maia na kesianina baka mane botsaida ke tau na dalena na daki aia e reingao sosongolia bâ. ¹⁶ Mi kalina na mane ia e papada laka ke vota koeguania nina omea tatamani vanikaira na dalena, me ke laka na galuveana loki bâ na dalena na daki aia e reingao sosongolia bâ, me ke sauvia moa gana tuva aia na baka mane e ida botsa. ¹⁷ Nina aqo nomoa ke sauvia aia na baka mane e ida botsa ke ruka kalina ke pabo tana nina tatamani, atsa moa ti aia e tau na dalena na daki e reingao sosongolia bâ. Ma na mane ia nina aqo nomoa ke tusuvia na

dalena e ida botsa manana na tuva e kalea na baka mane botsaida.”

Na Parovata e Kalea Na Baka Mane Petsakoe

¹⁸ Ma Moses e tsarigotoa, “Me ti vaga kesa tinoni ke tamanina kesa dalena mane e tsatsarae me petsakoe sosongo, me tau ngaoa na rongomi ka mangaqira kaira tinana ma tamana, atsa moa ti ara ka kedea, ¹⁹ ma ka niqira aqo kaira na tamana ma na tinana kara ka adi bâ i mataqira igira ara ida tana vera i tana aia e totu, ma kara pedea. ²⁰ Kaira kara ka tsarivaganana vanigira, ‘Ka dalemami kagami e tsatsarae sosongo me petsakoe ka mangamami, me tau ngaoa na rongomikami. Aia e sekoli sosongolia ka nimami qolo, me inu bubulega.’ ²¹ Mi tana ti igira na mane tana verabau ia kara taimatesia, mi tana nauvaganana ia sauba kamu gini suilavaginia na omea seko loki vaga ia. Migira sui na tinoni tana Israel kara rongomia na omea vaga e laba, ma kara gini matagu.”

Visana Goto na Vali

²² Ma Moses e tsarigotoa, “Me ti vaga kesa tinoni kara pedematesia rongona e tsutsukibo ma na konina kara tsauraeginia tana gai, ²³ me ke laka moa na tsautsau i tana tsaulia na dani vaolu. Nimui aqo kamu qilua tana dani nogo ia, rongona na kubuna tinoni mate e tsautsau tana gai e alomaia nina vealagi God tana kao. Kamu qilua na konina ia, rongona kamu gini tau naqugasia na kao aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu.

22

¹ “Ti vaga kamu reia ke tsogo sarevo nina buluka se nina sipi sa gamui verakolu, ma kamu laka na reileana. Kamu adivisua vania na tamanina. ² Me ti vaga na tamanina ke totu ao sosongo, se ti vaga kamu tau donaginia ase i na tamanina, kamu adivanoa i veramui. Mi kalina na tamanina ke mai na laveana, ma kamu tusuvisu vania. ³ Kamu nauvaganana goto ia, ti vaga kamu reia sa asi, se sa polo, se sa omea tavosi goto ke nangalia sa gamui verakolu.

⁴ “Me ti vaga ke puka nina asi se nina buluka kesa gamui verakolu, ma kamu laka na reileana. Kamu sangâ na tatatuuana nina omea tuavati me ke gini tû tugua.

⁵ “Igira na daki kara tau sagelia na polona mane, migira goto na mane kara tau sagelia na polona daki. Na Taovia nimui God e reisavigira na tinoni ara naua na omea vaga ia.

⁶ “Me ti vaga kamu ba tsodoa sa binuna manu i kelana sa gai se tana kao, ma na tinana ke tototu moa i laona, atsa moa ti ke parâ na toluna se na dalena, ma kamu laka na adiana na tinana. ⁷ Igamu amu tangomana kamu adigira na dalena, ma kamu moloa ke lovo na tinaqira, rongona kamu gini mauri oka ma kamu tamanina danga na omea.

⁸ “Mi kalina kamu logoa kesa nimui vale vaolu, nimui aqo kamu moloa na ragerage polia i kelana na vale i tana e atsa. Mi muri, ti vaga ke puka ke kesa me ke mate, me utu kamu gini loaga.

⁹ “Kamu laka goto na tsuka sai koluana na itai na uaeni ke kesa goto na vatana omea tsukatsuka i laona kesa moa na uta. Ti kamu nauvaganana ia, me tabu vanigamu kamu adivanigamu segeni na vuana na uaeni ma na lakana na omea tsukatsuka ia. Nimui aqo kamu tusugira popono vania na Taovia.

¹⁰ “Kamu laka na sorisaikaqira na buluka vavasi ma na asi tana qarikao.

¹¹ “Kamu laka na sageliana na polo ara vosisaiginia na ivuna sipi ma na terete laka.

¹² “Kamu tula tsatsamuna tana vati tsutsukena na polomui.”

Na Ketsa e Kalea na Tangopeke I Laona na Tauga

¹³ Ma Moses e tsarigotoa, “Me tau utu ke kesa mane ke taugâ kesa daki, mi muri maia e tau tugua padangaoa, ¹⁴ me botsangia gana goko peropero, me keli vanilea laka aia e tau totu siana kalina aia e taugâ.

¹⁵ “Me ti vaga ke laba na omea vaga iani, mi kaira na tamana ma na tinana na baka daki ia kara ka adi bâ na polo ara ka gini tsabo ka daleqira daki kaira ma na savana tana tagu ara ka maturusai vaolu, gana na papadana laka na daki ia e tau goto vati maturu kolua sa mane, ma kara ka sauvulagia tana tinete vanigira igira ara ida tana vera ia. ¹⁶ Ma na tamana na daki ia ke tsarivanigira, Inau au sauvania na mane iani ke taugâ na dalequ, mi kalina ia aia e tau tugua ngaoa. ¹⁷ Maia e botsangigira danga na goko peropero e kalea na dalequ daki ia, me tsaria laka e reimane nogo kalina aia e tau vati taugâ.

Miani nogo na papadana laka na dalequ inau e tau goto vati maturu kolua sa mane. !Kamu morosia na gabu tana polo na tsabonige iani!' ¹⁸ Mi tana migira na ida tana vera kara tangolia na savana na daki ia ma kara rarusia. ¹⁹ Ma kara kekegotoa ke tsonia kesa sangatu tavina siliva vania na tamana na daki ia, rongona aia e paluvangamana kesa na daki ni Israel. Ma na daki ia ke totu kalavata moa kolua na mane ia, me utu saikesa na mane ia ke tsonitsunâ tana maurina ponono.

²⁰ "Me ti vaga nina goko na mane ia ke mana, ma kara tau reia sa papadana laka na baka daki ia e totu siama, ²¹ mi tana migira kara adi bâ i matana na valena tamana, mi tana migira na mane ni verana kara taimatesia. Na daki ia e aqosia na omea vangamaga sosongo i laoqira nida tinoni tana maturusai kolumane nogo kalina e tau vati tauga, mi kalina aia e tototu moa tana valena tamana. Mi tana nauvaganana ia ti igamu sauba kamu suilavaginia na omea seko loki ia.

²² "Me ti vaga kamu tsodoa sa mane ke maturusai kolua na tauna kesa na mane tavosi, ma kami taimatesikaira sui. Mi tana nauvaganana ia ti igamu sauba kamu suilavaginia na omea seko loki ia.

²³ "Me ti vaga kamu tsodoa sa mane i laona sa vera ke maturusai kolua sa daki e vangaraua na taugaana sa mane tavosi, ²⁴ migamu nimui aqo kamu adirutsumikaira i tano tania na vera ma kamu taimatesikaira. Na daki ia nina aqo ke mate rongona aia e tau gudato gana kara mai sangâ, atsa moa aia e totu i laona na vera ia me

tangomana kara rongomia. Ma na mane ia nina aqo goto ke mate, rongona aia e maturukolua na daki e vangarau tauga. Mi tana nauvaganana ia ti igamu sauba kamu suilavaginia na omea seko loki ia.

²⁵ “Me ti vaga kesa na mane ke vano i legai me ke ba raqâ kesa daki e vangarau na taugaana kesa segeni na mane, ma nimui aqo kamu labumatesia moa na mane ia. ²⁶ Ma kamu laka na nauvaniana sa omea na daki ia, rongona aia e tau naua sa sasi tugua ke gini mate. Ma na omea iani e atsa kolua moa kalina kesa na mane e labumatesia kesa na tinoni segeni. ²⁷ Na mane e ba raqâ na daki ia i legai, me atsa moa ti na daki ke gû gana kara mai sangâ, me rongona na vera e ao sosongo, me tagara ke kesa ke rongomia me ke mai sangâ.

²⁸ “Me ti vaga kamu tsodoa sa mane ke raqâ sa baka daki e tau vati vangarau tauga, ²⁹ ma nina aqo na mane ia ke tsonivania na tamana na baka daki ia ke tsege sangavulu tavina siliva gana na qolo na vuvuti, ma na baka daki ke lia nogo na tauna na mane ia, rongona aia e turuginia ke maturu kolua. Me tau goto tangomana ke tsonitsunâ tana maurina popono.

³⁰ “Ke tagara goto sa mane ke paluvangamana na tamana me ke maturusai kolua sa tauna na tamana.”

23

*Igira e Tabu Vanigira na Sage Bâ I Laoqira
Nina Tinoni God*

¹ Ma Moses e goko babâ me tsaria, “Ke tabu vanigotoa sa mane ara vasia se ara kutiligi vania na meana, ke sage bâ i laoqira igira nina tinoni na Taovia.

² “Ke tabu vanigotoa sa tinoni ara vasu tsamua se igira na kukuana na tinoni vaga ia, atsa moa ke tsau bâ tana sangavulunina vataavata, ke sage bâ i laoqira igira nina tinoni na Taovia.

³ “Ke tabu vanigotoa sa tinoni ni Amon se i Moab, se sa kukuqira goto, atsa moa ke tsau bâ tana sangavulunina vataavata, kara sage bâ i laoqira igira nina tinoni na Taovia. ⁴ Igira nogo ara sove na palamui na mutsa ma na kô kalina igamu amu rutsuligi tania Ejipt, mara volia a Balaam na dalena a Beor, tana verabau ni Petor tana Mesopotamia, ke vealaginigamu. ⁵ Ma na Taovia nimui God e tau rongomia a Balaam; me piloa nina vealagi me ba tana vangalaka, rongona aia e galuvegamu. ⁶ Kamu laka saikesa na sangaaqira na puku tavosi girani, se kamu naua ma kara gini tamani omea danga.

⁷ “Kamu laka moa na reisaviaqira igira na Edom. Igira na kamamui segeni nogo igamu. Ma kamu laka goto na reisaviaqira igira na tinoni ni Ejipt rongona i votangana igamu amu totu i laona niqira kao. ⁸ E tuturiga tana tolunina vataavata me bâ, migira na kukuqira tangomana kara sagemai i laoqira nina tinoni na Taovia.”

Na Malesiana na Nauna i Tana Ara Totu Igira na Mane Vaumate

⁹ Ma Moses e tsarigotoa, “Mi tana tagu na vailabu, nimui aqo kamu tau naua sa omea tana nauna i tana amu vaturikaegira nimui valepolo,

e dona kamu gini kaulinaqu tana vovorona na lotu. ¹⁰ Me ti vaga kesa mane e tau male rongona aia e bolebole me porisia polona tana bongi, aia nina aqo ke ba totu tabaligi tania na nauna i tana amu tototu. ¹¹ Mi kalina ke varangi na ngulavi, maia nina aqo ke lesomale, mi tana sũ na aso tangomana ke visumaitugua tana nauna i tana amu tototu.

¹² “Ma nimui aqo kamu tamanina kesa nauna i tano tania na nauna i tana amu vaturikaegira nimui valepolo, gana na vano tana tabataba. ¹³ Kamu adia ke kesa takutina na gai kolugira gamui sagore rongona kalina kamu ngaoa na vano tana tabataba, kamu gini tsaiqilu ma kamu munuvisutugua. ¹⁴ Kamu reia ke male dou pipi kalina tana nauna i tana amu tototu, rongona na Taovia nimui God e totu kolugamu i tana, gana ke reitutugugamu me ke sangagamu ma kamu gini tangomana na tuliusiaqira gamui gala. Kamu laka goto na nauana sa omea e tau dou me ke reisavia na Taovia me ke gini piloligi tanigamu.”

Visana Goto na Ketsa

¹⁵ Ma Moses e tsarigotoa, “Ti vaga ke kesa na tseka ke tsoho tania gana taovia, me ke mai nongigamu kamu sangã, ma kamu laka na raivisuana. ¹⁶ Aia tangomana ke totu i laona sa nimui vera tana aia e vilia, migamu kamu laka na bingi sekoliana.

¹⁷ “Ke laka goto kesa na tinoni ni Israel, na mane se na daki, ke lia na rebi na valetabu. ¹⁸ Ma kamu laka goto na adivanoana i laona na valena na Taovia nimui God, gana na manaliana kesa nimui veke, sa qolo amu adia tana aqo

rebi. Na Taovia e reisavi sosongoligira na rebi na valetabu.

¹⁹ “Kalina kamu tusuqolo se na mutsa, se sa vatana moa na omea vania kesa gamui verakolu, kamu laka goto na nongi papabona kalina aia ke tuguvisua. ²⁰ E dou moa ti kamu nongi papabona tana omea amu tusuvanigira na tinoni ni veratavosi, ma kamu laka moa na nongi papabona tana omea igamu amu tusuvanigira gamui verakolu. Kamu muritaonia na vovorona iani, ma na Taovia nimui God sauba ke tabua pipi sui na omea kamu naua i laona na kao igamu sauba kamu ba totuvia.

²¹ “Mi kalina kamu aqosia sa nimui veke vania na Taovia nimui God, ma kamu laka goto na kisâ na manaliana na omea amu vekea. Na Taovia e utu ke padalea nimui veke amu nauvania, me sauba kamu sasi ti kamu tau manalia. ²² Me tau na sasi ti vaga kamu tau aqosia na veke vania na Taovia, ²³ me ti vaga igamu tana nimui padangao segeni kamu naua kesa na veke, ma nimui aqo nomoa kamu manalia.

²⁴ “Mi kalina kamu liu bâ i laona nina uta na uaeni kesa na tinoni tavosi, e tangomana kamu gania ke visa moa na vuana amu ngaoa, ma kamu laka moa na moloana sa vuana i laona gamui lapa ma na kalagaivanoana. ²⁵ Kalina goto kamu liu bâ i laona nina uta na sila kesa tinoni tavosi, me tangomana kamu gania ke visa moa na vuana amu pitsulea, ma kamu laka moa na kaviginiana nimui gau.”

24

Na Tsonitsuna ma na Taugatugua

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Me ti vaga ke kesa na mane ke tauga kolu kesa na daki, mi muri maia ke reia e naua visana na sasaga paluvangamaga, me ke gini tau tugua ngaoa na tauga koluana, maia ke marea kesa na pepana na tsonitsuna me ke sauania, me ke molovisua i verana. ² Mi muri ti vaga na daki ia ke ba taugâ kesa segeni mane, maia goto ke tau reingaoa nina sasaga, ³ me ke tau tugua ngaoa na tauga koluana, maia ke maregotoa na pepana na tsonitsuna me ke sauania, me ke molovisugotoa i verana, se ti vaga ke mate na rukanina savana, ⁴ ma na kesanina savana ke laka goto na taugaana tugua na daki ia, rongona e kaulinaqu nogo. Me ti vaga aia ke ba taugatugua, ma na omea vaga ia e reisavi sosongolia na Taovia. Migamu kamu laka na nauana na sisi loki sosongo vaga ia i laona na kao aia na Taovia nimui God sauba ke sauanigamu.”

Visana Goto na Ketsa

⁵ Ma Moses e tsarigotoa, “Mi kalina kesa mane ke tauga vaolu, ma kamu laka na molovanoana tana vailabu, se na molovaniana sa aqo loki tavosi i laona na vera. Maia ke totuligi tania na aqo vaga gira i laona ke kesa na ngalitupa popono, rongona ke gini totu i vera me ke mage kolu na tauna.

⁶ “Mi kalina kamu tusu omea vania kesa tinoni, mamu ngaoa na adiana sa nina omea gana na papadana laka sauba aia ke tuguisu vanigo na omea igoe o sauania, migamu kamu laka na ba adiana nina vatu na mani rapasi uiti. Me ti ko navaganana ia me sauba ko adiligi tania

na omea na vangarau gaqira nina tamadale gana kara gini mauri.

⁷ “Masei ke adipoia kesa na kulana ni Israel me ke raia ke aqo tseka vania, se ke tsabiria mala tseka, ma nimui aqo kamu labumatesia na mane e naua na omea vaga ia. Mi tana nauvaganana ia ti igamu kamu suilavaginia na aqo seko loki vaga ia.

⁸ “Me ti vaga ke gadovigamu na lobogu seko tana kokoramui, ma nimui aqo kamu taoni saikesalia na omea kara tsarivanigamu igira na manetabu tana puku konina a Levi; ma kamu muridougira na vovorona inau au tusuvanigira.

⁹ Kamu padatugua na omea na Taovia nimui God e nauvania ko Miriam kalina igamu amu mololea i Ejipt.

¹⁰ “Mi kalina kamu sau omea vania kesa tinoni, kamu laka na bâ i valena, ma na adiana nina polo na tsavugotu aia e pada ke sauvanigamu ngiti papadana laka sauba ke tuguvisu vanigamu na omea amu tusuvia. ¹¹ Kamu pipitu moa i tano, ma kamu molovani segenina aia ke adimaia vanigamu. ¹² Ti vaga na tinoni ia ke tau tamanina sa omea, ma kamu laka na moloana ke totu i konimui nina polo na tsavugotu poi ke tsau tana dani ngana. ¹³ Nimui aqo kamu tusuvisua vania pipi tana ngulavi, rongona ke gini popolo kalina ke maturu. Ma na mane ia sauba ke soadougamu, ma na Taovia nimui God sauba ke reingaogamu.

¹⁴ “Kamu laka na peqoana sa tinoni amu volia ke aqo vanigamu, aia e tau tamani sa omea me kilia na sasanga, atsa moa ti aia na tinoni ni

Israel nogo, se na tinoni ni veratavosi e totu i laona na veramui. ¹⁵ Pipi dani idavia na sũ na aso, nimui aqo kamu volia nina aqo tana dani ia. Aia e tau tamani qolo me kilia ke adia. Me ti vaga kamu tau volia tana dani ia, maia sauba ke ngangaidato vania na Taovia rongona amu tau volia, me sauba kamu gini sasi i matana God.

¹⁶ “Kamu laka na labumatesiaqira na tamaqira ma na tinaqira na baka tana rongona na tangopeke ara tsukia ka daleqira. Me vaga goto kamu laka na labumatesiaqira na baka tana rongona na sasi ara ka tsukia na tamaqira ma na tinaqira. Pipi tinoni ke mate tana rongona na sasi aia segeni nogo e tsukia.

¹⁷ “Kamu laka na utusiana na pedegoto vanigira na tinoni ni veratavosi ma na baka tinamate. Kamu laka goto na adiana nina polo na tsavugotu kesa na daki tinamate ngiti papadana laka sauba ke tuguisua na omea aia e adia i konimui. ¹⁸ Kamu padavisua laka igamu goto amu tseka i Ejipt i sau, ma na Taovia nimui God e laumaurisigamu. Aia nogoria na rongona ti inau au sauanigamu na ketsa iani.

¹⁹ “Mi kalina igamu kamu angunikolugira nimui mutsa mamu tau adigira sui igira amu tsaia, ma kamu laka goto na visu bâ ma na adiaqira. Kamu molovanigira nogo ke lia gaqira na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate, rongona ke gini tabugamu na Taovia nimui God pipi sui tana omea kamu naua. ²⁰ Mi kalina igamu kamu pitsugira nimui vuana olive, kamu laka na visu bâ ma na pitsuaqira goto igira na vuana ara totuvisu tana gaina.

Kamu molovanigira nogo ke lia gaqira na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate. ²¹ Mi kalina kamu tsakosaigira nimui vuana uaeni, ma kamu laka goto na visutugua na pipitsu na rukanina kalina. Igira na vuana uaeni ara totuvisu kamu molovanigira nogo ke lia gaqira igira na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate. ²² Kamu laka saikesa na padaleana laka igamu goto amu totu tseka i Ejipt i sau. Maia nogo na rongona ti inau au sauvanigamu na ketsa iani.

25

¹ “Me ti vaga kara ka ruka na tinoni ni Israel kara ka vano tana tinete gana kara ka gotolia ka niqira vaiganigi, ma kara votâ tana pede laka kesa e goto me kesa e sasi, ² me ti vaga kara pedevania kara rarusia na tinoni e sasi, ma nina aqo na manepede ke tsarivanja ke tsaro kovaragi ma kara rarusia. Ma na dangana gana tsari kara rarusiginia ke taonia moa na lokina nina sasi. ³ Ke tsaulia moa vati sangavulu gana tsari ma kamu tau goto liusia. Me ti vaga kamu liusia, mamu paluvangamana na tinoni ia i mataqira na toga.

⁴ “Kamu laka na sori kapusiana na mangana na buluka kalina igamu amu gini aqo tana labududusi uiti. Kamu molovania me ke ganigira visana gana lakana ti ke ngaoa.

Na Omea Ke Naua Aia e Mate na Kulana

⁵ “Ti vaga kara ka ruka na tamakula kara ka totu moa kesa tana butona kao me ke mate kesa ka vidaqira, maia e mate e tau tamani sa dalena

mane, ma na tinamatena aia ke tau goto ba taugâ sa mane tana vungu tavosi bamai. Nina aqo nogo na kulana na mane e mate ke taugâ na daki ia. ⁶Ma na kesanina baka mane ke botsa ka koniqira kaira, sauba kara ka molovania ke lia vaga nogo ti na dalena aia na mane e mate nogo, rongona na vungu i konina ia ke gini pabo babâ tana Israel. ⁷Me ti vaga na kulana na mane e mate ke sove na taugaana na tinamatena tasina, maia nina aqo na daki ia ke vano i koniqira na ida tana vera me ke tsaria, 'Na kulana na savaqu e tau ngaoa na nauana nina aqo; aia e sove na molovaniana na kulana kesa na dalena, gana ke adidatoa nina vungu i laoqira na tinoni ni Israel.' ⁸Migira na ida tana vera ia kara soamaia na mane ia ma kara goko vania. Me ti vaga aia ke sove nomoa na taugaana na daki ia, ⁹maia na tinamatena na kulana ke bâ i konina i mataqira igira na ida tana vera, me ke adiligia kesa gana porotua na kulana savana, me ke tsuve bâ i matana me ke tsaria, 'Iani nogo e vaga na omea e laba vania na mane aia e sove na tusuvianiana na kulana sa dalena gana ke gini tangolidatoa na vungu i konina.' ¹⁰Ma nina tamadale aia sauba kara donaginia tana Israel vaga 'nina tamadale na mane aia ara tsoraligi vania gana porotua.' "

Visana Goto na Ketsa

¹¹Ma Moses e tsarigotoa, "Ti vaga kara ka ruka na mane kara ka vailabugi, me ke bâ na tauna kesa ka vidaqira, me ke tovoa ke sangâ na savana tana tangoli gavurukuana na sekona na mane e vailabu kolua na savana, ¹²ma kamu laka

goto na gaeana na daki ia; kamu kavikutiligia na limana.

¹³⁻¹⁴ “Kamu laka na peqo tinoni kalina kamu gini aqo na omea na totovo. ¹⁵ Kamu tovogotolia gana mamava ma na katsina pipi na omea amu tsabiria, rongona kamu gini mauri oka tana kao aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu. ¹⁶ Na Taovia e reisavi sosongoligira na tinoni ara dona na peqo.

¹⁷ “Kamu padatugua na omea igira na Amalek ara nauvanigamu kalina igamu amu mololea i Ejipt. ¹⁸ Igira ara tau matagunia God, mara maiginigamu talu i muri kalina igamu amu kolae mamu maluku sosongo, mara matesigira sui igira ara kisa sosongo i muri. ¹⁹ Me vaga ia, mi kalina na Taovia nimui God ke sauvanigamu nogo na kao, migamu kamu totu ravidou tanigira sui gamui gala ara totu poligamu, ma nimui aqo manana nomoa kamu matesigira sui lakalaka pipi na Amalek, rongona ke gini tagara ke kesa ke padagira. !Kamu laka goto na padaleana na nauana na omea iani!”

26

Na Sausau na Raranga na Uta

¹ Ma Moses e goka babâ me tsaria, “Mi murina kalina kamu sage nogo tana kao aia na Taovia nimui God ke tusuvanigamu, ma kamu ba totuvinogoa, ² me pipi sui vidamui igamu nimui aqo kamu molotsavua i laona kesa na kei na lakana ida pipi sui na vatana nimui omea tsukatsuka igamu amu tsurivia tana nimui uta, ma kamu adi bâ tana kesa moa nauna God e

baloa gana na samasama vaniana. ³ Ma kamu vano i konina na manetabu e aqo tana tagu ia, ma kamu tsarivania, 'I kalina ia inau au mai na tsarivulagi vaniana na Taovia niqo God laka au sage bâ nogo tana kao aia e vekea ke sauvanigira na mumuada.'

⁴ "Ma na manetabu sauba ke adia i limamui nimui kei na vangalaka, maia ke molokaea i kelana nina belatabu na Taovia nimui God. ⁵ Mi muri, mi matana na Taovia kamu tsaria na goko vaga iani: 'Na kukuagu aia na tinoni ni Aramea, maia e pipi verana bamai moa, me tau goto tamanina sa verana pukuga. Maia e tû me adigira nina tamadale me ba totu kolugira i Ejipt. Mi kalina igira ara ba totu i tana mara tau danga sagata, mi muri mara lia kesa na puku loki susuliga. ⁶ Migira na tinoni ni Ejipt ara rotasi sosongoligami mara turuginigami kami aqo mala tseka vanigira. ⁷ Te ami tû mami ngangaidato vania na Taovia aia niqira God na mumuamami mami nongia ke sangagami. Maia e rongomia nimami nonginongi me reigira nimami aqo ma na rota loki ara bingi sekoligamu. ⁸ Maia e tû, mi tana susuligana loki e laumaurisigami tania na limaqira na Ejipt. E aqosigira danga na valatsatsa ma na omea ganataga, me naua mara laba danga na omea mataguniga loki. ⁹ Maia e adimaigami ieni me tusua vanigami na kao lakataga dou iani. ¹⁰ Mi kalina ia inau au adimai vanigo Taovia na lakana idaida na kao igoe o tusua vaniau.'

"Mi tana ti igamu kamu molotsuna nimui kei i matana na Taovia nimui God ma kamu samasama vania. ¹¹ Kamu soadoua rongona na

omea dou sui aia na Taovia nimui God e tusunogoa vanigamu me vanigira nimui tamadale. Ma kamu tamivanigira na Levite, migira goto na tinoni ni veratavosi ara totu i laomui, kara sangapata kolugamu tana nimui magemage.

¹² “Pipi na tolunina ngalitupa, nimui aqo kamu saua na sangavulunina turina na vuana nimui uta vanigira na Levite, na tinoni ni veratavosi, na baka tinamate, ma na daki tinamate, rongona pipi tana vera sui kara gini tamanitovu gaqira mutsa. Mi kalina kamu nausua na omea vaga iani, ¹³ kamu tsarivania na Taovia, ‘E tagara goto sa turina na sausau tabu na sangavulunina turina niqū omea tsukatsuka ke totuvisu i laona na valequ. Inau au sausuinogoa vanigira na Levite, migira na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate, vaga igoe o ketsaliginiau kau naua. Inau au tau petsakoe mangamu, se kau padalea sa nimu ketsa tana rongona na sauana na sangavulunina turina niqū omea tsukatsuka. ¹⁴ Inau au tau goto gania sa turina kalina au totu tana melu matena kesa tinoni e mate; mau tau goto adirutsumia sa turina tania na valequ kalina au kaulinaqu tana vovorona na lotu; mau tau goto savorivanigira na tinoni mate sa turina. Minau au rongomangamu igoe Taovia. Mau naua pipi sui na omea igoe o ketsaliginiau tana rongona na sauana na sangavulunina turina niqū omea tsukatsuka. ¹⁵ Ko moro tsunamai tū tana veramu tabu i baragata mo ko tabugira nimu tinoni ni Israel. Ke tabugotoa na kao lakataga dou aia igoe o sauvanigami, vaga nogo igoe o vekevanigira na

mumuamami.' ”

Na Israel Igira Nina Tinoni Segeni Nogo na Taovia

¹⁶ Ma Moses e tsarigotoa, “I dani eni na Taovia nimui God e ketsaliginigamu kamu muridougira pipi sui nina ketsa. Me vaga ia, ma nimui aqo kamu muri kalavatavigira tana na tobamui popono. ¹⁷ I dani eni igamu amu tsarivulagino-goa laka na Taovia aia segenina nogo nimui God. Mamu vekevania kamu rongomangana, ma kamu tangolikakaia pipi sui nina ketsa, ma kamu naua pipi sui na omea aia e ketsaliginigamu. ¹⁸ Mi dani eni goto nogo na Taovia e tabegamu vaga nina tinoni segeni, vaga aia e vekenogoa vanigamu; maia e ketsaliginigamu kamu muridougira pipi sui nina ketsa. ¹⁹ Maia sauba ke naua migamu kamu lia na puku loki liusigira bâ na puku tavosi sui aia e vusagira. Migira kara reia na omea na Taovia e naua vanigamu, ma kara tsonikaea ma kara soalokia na asana. Migamu sauba kamu lia nina tinoni segeni nogo aia, vaga e vekenogoa vanigamu.”

27

Igira Nina Ketsa God Ara Maregira Tana Payayatu

¹ Mi tana ma Moses, kolugira na ida tana Israel, ara tsarivanigira na toga, “Kamu muridougira pipi sui na tosasaga igira inau au sauvanigamu i dani eni. ² Tana dani kalina igamu kamu tulusavu tana Kô Jordan, ma kamu sage bâ tana kao aia na Taovia nimui God ke sauvanigamu, ma nimui aqo kamu papidatogira kara visana

na watu loki, ma kamu tsavuginigira na simente, ³ ma kamu marea i koniqira pipi sui na ketsa girani. Mi kalina kamu sage bâ tana kao lakataga dou aia na Taovia niqira God igira na mumuamui e vekenogoa vanigamu, ⁴ ma kamu totu nogo i tabana na Kô Jordan, ma kamu papidatogira na watu girani tana Vungavunga Ebal, vaga nogo inau au tsarivanigamu i dani eni, ma kamu tsavuginigira na simente. ⁵ Ma kamu aqosia kesa na belatabu tana nauna ia, ginia na watu amu tau katsuginia sa tapala, ⁶ rongona na belatabu kamu aqosivania na Taovia nimui God kamu aqosiginigira moa na watu amu tau katsugira. Mi kelana na bela ia igamu kamu savorigira nimui savori-kodokodo, ⁷ mi tana goto nogo kamu savorigira ma kamu ganigira nimui sausau amu tangomana na ganipâtâ na turina, ma kamu gini magemage i matana na Taovia nimui God. ⁸ Mi tana watu amu bulu poponoginia na simente kamu mare makalidoua pipi sui nina ketsa God.”

⁹ Mi muri, ma Moses kolugira na manetabu tana puku konina a Levi, ara tsarivanigira na toga sui ni Israel, “Kamu rorongongo igamu sui na tinoni ni Israel. I dani eni igamu amu lia nogo nina tinoni na Taovia nimui God. ¹⁰ Vaga ia, ma kamu rongomangana ma kamu muridougira pipi sui nina ketsa igira inau au tusuvanigamu i dani eni.”

Na Vealagi e Kalegira Igira Ara Petsakoe

¹¹ Mi muri, ma Moses e tsarivanigira na tinoni ni Israel, ¹² “I murina kalina igamu kamu savu taligu nogo tana Kô Jordan, ma na puku girani

kara ba tutû tana Vungavunga Gerisim kalina kara tabugira na tinoni: igira nogo na puku konina a Simeon, ma Levi, ma Juda, ma Isakar, ma Josep, ma Benjamin. ¹³ Migirani na puku tavosi girani kara ba tutû tana Vungavunga Ebal kalina kara tsarivulagigira na vealagi: igira nogo na puku konina a Ruben, ma Gad, ma Aser, ma Sebulun, ma Dan, ma Naptali. ¹⁴ Migira na Levite niqira aqo kara tsarilokia na goko girani:

¹⁵ “ ‘God ke vealaginia aia ke aqosiginia na vatu, se na gai, se na tapala, sa titinonina na god peropero me ke samasama dodo vania. Na Taovia e reisavi sosongolia na samasama vaniaqira na god peropero.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

¹⁶ “ ‘God ke vealaginia aia ke tau kukuni tanikaira na tamana ma na tinana.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

¹⁷ “ ‘God ke vealaginia aia ke ratsua na papadana nina votavota kesa gana verakolu.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

¹⁸ “ ‘God ke vealaginia aia ke idagana sautu me ke gini liu sasi na tinoni koko.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

¹⁹ “ ‘God ke vealaginia aia ke tovoa na utusiana na pedegoto vaniaqira na tinoni ni veratavosi, ma na baka tinamate, ma na daki tinamate.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

20 “ ‘God ke vealaginia aia ke paluvangamana tamana tana maturu koluana sa tauna tamana.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

21 “ ‘God ke vealaginia aia ke naugana na omea tuavati.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

22 “ ‘God ke vealaginia aia ke vainaugi kolua kesa na vavinena se na dalena daki kesa goto na tauna tamana.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

23 “ ‘God ke vealaginia aia ke vainaugi kolua na tarungana.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

24 “ ‘God ke vealaginia aia ke naua na labupoi.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

25 “ ‘God ke vealaginia aia ke tamia na adiqolona gana ke labumatesia kesa na tinoni dou.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’

26 “ ‘God ke vealaginia aia ke tau murigira pipi sui nina ketsa ma nina sasani God.’

“Migira na toga sui kara tuguvisua ma kara tsaria, ‘!Eo, e dou ke vaga!’ ”

28

*God Ke Tabugira Igira Ara Rongomangana
(Aqo Manetabu 26:3-13; Na Vaolusi Ketsa 7:12-24)*

¹ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Me ti vaga kamu rongomangana na Taovia nimui God, ma kamu taoni kalavatavigira pipi sui nina ketsa igira inau au tusuvanigamu i dani eni, maia sauba ke naua migamu kamu lia na puku loki liusigira bâ na puku tavosi sui tana barangengo.

² Kamu rongomangana na Taovia nimui God me pipi sui na vangalaka girani sauba kara mai vanigamu:

³ “Na Taovia sauba ke tabugira na veramui ma nimui uta.

⁴ “Na Taovia sauba ke tabugamu ma kamu tamani danga na dalemui, ma kara danga goto nimui omea tsukatsuka, nimui buluka, ma nimui sipi.

⁵ “Na Taovia sauba ke tabugira na lakana nimui uta ma na mutsa igamu amu vangaraua gana na ganiana.

⁶ “Na Taovia sauba ke tabugira pipi sui na omea kamu naua.

⁷ “Na Taovia sauba ke tuliugira gamui gala i matamui nogo igamu. Mi kalina igira kara maiginigamu, me sauba kara liumai kesa moa tana nauna, mi kalina kara tsogo tanigamu, me sauba kara viri tsogo saranga bamai.

⁸ “Na Taovia nimui God sauba ke tabugira nimui aqo, me ke dangaliginigira na mutsa nimui vale na molo mutsa. Maia sauba ke tabugamu i laona na kao aia ke tusuvanigamu.

9 “Ti vaga kamu rongomangana na Taovia nimui God, ma kamu muridougira pipi sui na omea aia e ketsaliginigamu, maia sauba ke naua migamu kamu lia nina tinoni segeni, vaga aia e vekenogoa. ¹⁰ Mi tana ti igira sui na tinoni tana barangengo sauba kara reigadovia laka aia na Taovia e viligamu nogo kamu lia nina tinoni segeni, me sauba igira kara matagunigamu igamu. ¹¹ Na Taovia sauba ke tusuvanigamu kara danga na dalemui, ma na buluka, ma na omea tsukatsuka i laona na kao aia e vekevanigira na mumuamui ke sauvanigamu. ¹² Na Taovia sauba ke sangavia na parako, me ke molotsunamai na usa ke tumu tana taguna, me ke tabugira pipi sui nimui aqo, migamu sauba kamu tamani ke danga, me ke tugua kara kaoni i konimui na puku tavosi, migamu sauba ke tau goto kilia kamu kaoni konina ke kesa. ¹³ Na Taovia nimui God sauba ke naua, migamu sauba kamu ida vanigira na puku sui tavosi, me utu goto kamu reitsari. Me ti vaga igamu kamu muri kalavatavigira pipi sui nina ketsa igira inau au tusuvanigamu i dani eni, migamu sauba kamu susuliga babâ, ma kamu paladato saviliu me utu goto kamu palatsuna. ¹⁴ Migamu nimui aqo kamu tau goto kutsigira nina ketsa na Taovia sa tana omea, se kamu samasama ma kamu aqo vanigira na god peropero.”

*God Ke Kedegira Igira Ara Petsakoe Mangana
(Aqo Manetabu 26:14-46)*

¹⁵ Ma Moses e tsarigotoa, “Ti vaga igamu kamu petsakoe mangana na Taovia nimui God, ma

kamu tau taoni kalavatavigira pipi sui nina ketsa ma nina vali igira inau au tusu vanigamu i dani eni, me sauba na omea seko sui lakalaka girani kara laba vanigamu:

¹⁶ “Na Taovia sauba ke vealaginigira na vera-mui ma nimui uta.

¹⁷ “Na Taovia sauba ke vealaginigira na lakana nimui uta, ma na mutsa amu vangaraua gana na ganiana.

¹⁸ “Na Taovia sauba ke vealaginigamu me ke tau danga na dalemui, me ke tau dou nimui omea tsukatsuka, ma kara tau danga nimui buluka ma nimui sipi.

¹⁹ “Na Taovia sauba ke vealaginigira pipi sui lakalaka na omea igamu kamu naua.

²⁰ “Me ti vaga kamu naua na omea seko ma kamu sove tania na Taovia, maia sauba ke vealaginigamu, me ke alomaia na rota seko loki ke gadovigamu, me ke ponopala na tobamui pipi sui tana omea igamu kamu naua, poi tsau kamu toroutsa sui ma kamu nangaligi tsaku saikesa.

²¹ Aia sauba ke molomai vanigamu na lobogu ke muri maurimui poi ke tau goto totuvisu ke kesa tana kao aia igamu amu vangaraua na ba totuviana.

²² Na Taovia sauba ke labuginigamu na lobogu seko, ma kamu viri tсомotsomo ma kamu masagi loki. Maia sauba ke molomaia na aso loki ma na guguri papara kara matesigira nimui omea tsukatsuka. Ma na rota seko loki girani sauba kara totu i konimui poi tsau kalina kamu mate.

²³ Me sauba ke tau goto tumu sa usa, ma nimui kao sauba ke kakai vaga na tapala.

²⁴ Na Taovia sauba moa ke molomaia na papasa

loki ke pungu tana kao popono ngiti usa poi tsau kalina kamu toroutsa sui lakalaka.

²⁵ “Na Taovia sauba ke tamivanigira gamui gala kara tulusigamu igamu. Igamu sauba kamu liu bâ kesa moa tana nauna kalina kamu baginigira, mi kalina kamu tsogo tanigira me sauba kamu viri tsogo saranga bamai. Me pipi sui tinoni tana barangengo sauba kara gariri kalina kara reia na omea vaga kara laba vanigamu.

²⁶ Mi kalina igamu kamu mate, migira na manu ma na omea tuavati atsi sauba kara mai ma kara gania na kubumui, me sauba ke tau totuvisu goto ke kesa ke tsialigigira. ²⁷ Na Taovia sauba ke molomai vanigamu na tsope vaga aia e nauvanigira na tinoni ni Ejipt. Ma na kokoramui ke viri voravora, ma na kekevuna na vora kara tsavua na konimui popono me ke mamâ sosongo, me utu goto kara mavu. ²⁸ Na Taovia sauba ke naua me ke nanga na sasagamui; me ke labuginigamu na koko, me ke ponopala na tobamui. ²⁹ Igamu sauba kamu taposasa tana dani male vaga moa na mane koko, me utu goto kamu tangomana na reigadoviana tana kamu liu bâ. Me utu goto kamu tamanina sa peluna dou tana omea kamu naua. Sauba kara bingi sekoligamu moa ma kara komigamu sailagi, me ke tau goto totu ke kesa ke sangagamu.

³⁰ “Igamu sauba kamu vangaraua na taugaana kesa na baka daki, me sauba ke kesa segeni na mane ke taugâ. Igamu sauba kamu logovale, me utu saikesa kamu totuvia. Sauba kamu tsukâ nimui uta na uaeni, me utu saikesa kamu gania sa vuana. ³¹ Me sauba kara labumatesigira

nimui buluka i matamui nogo igamu, me utu kamu sangâ na ganiana na velesina. Sauba kara raqaligigira nimui asi i matamui igamu, me utu goto kara tusuvisugira vanigamu. Me sauba kara tusugira nimui sipi vanigira gamui gala, me ke tau goto totu ke kesa ke sangagamu. ³² Mi kalina kamu momoro moa igamu me sauba kara adigira na dalemui mane ma na dalemui daki, ma kara sauvanogira mala tseka tana vera tavosi. Me pipi dani sauba ke kolae lê na matamui na momoro bâ tana matana sautu na pituaqira na dalemui kara visumai. ³³ Me sauba ke kesa na puku tavosi igamu amu tau donaginia ke adigira sui nimui omea tsukatsuka, igira igamu amu rota sosongo na tsukaaqira; migamu e utu goto kamu adia sa omea, sauba moa kara bingi sekoligamu ma kara rotasigamu sosongo. ³⁴ Sauba moa kamu reigira na omea seko sui girani ma kamu gini tau nogo sasaga. ³⁵ Na Taovia sauba ke tsavu poponoginia na tuamui na vora loki e tau tamani tatalina, ma na tsope kara dangalia na konimui popono, ke tû tana kolina ivumui, me ke tsautsuna tana perana tuamui.

³⁶ “Na Taovia sauba ke adivanogamu igamu, kolua nimui taovia tsapakae, kesa tana vera tavosi, i tana e atsa moa igamu se igira na mumuamui amu tau goto vati totu i sau. Mi tana igamu sauba kamu aqo vanigira na god peropero ara katsuginigira na gai ma na vatu. ³⁷ Migira na tinoni i laoqira na vera i tana sauba na Taovia ke sarangasigamu bâ sauba kara gini beke na reiana na omea seko vaga ara laba vanigamu; ma kara kiataginigamu ma kara tsirigamu.

³⁸ “Igamu sauba kamu tsukagira kara danga na omea, me sauba kamu tsurivia ke tsaurae lê moa, rongona na kipo kara ganisuigira. ³⁹ Me sauba kamu tsukagira rago nimui itai na uaeni ma kamu reitutugugira dou, me utu moa kamu pitsua na vuaqira, se kamu gini aqosi uaeni, rongona na meri sauba kara gania na itaiqira. ⁴⁰ Migira na gai na olive sauba kara dato pipi nauna i laona nimui kao, me utu goto kamu tamanina sa oela na olive, rongona sauba kara dudu lê na vuaqira. ⁴¹ Migamu sauba kamu tamanina rago na dalemui mane ma na dalemui daki, me sauba kara nangaligi tanigamu, rongona igira gamui gala sauba kara laugira ma kara adivanogira. ⁴² Migira sui nimui gai ma nimui omea tsukatsuka sauba na nive kara ganisuigira.

⁴³ “Migira na tinoni ni veratavosi ara tototu i laona nimui kao, sauba kara susuliga babâ ma kara paladato liusigamu, migamu sauba kiki rago kamu tsutsuna ma kamu nangalilea gamui susuliga. ⁴⁴ Igira sauba kara tamanina na qolo kara tusuvanigamu igamu, migamu sauba kamu tau tamanina sa qolo gana kamu tusuvanigira igira. Mi tana susuina migira sauba kara tagaovi kaputigamu.

⁴⁵ “Migira sui na rota seko loki girani sauba kara laba i konimui, ma kara totu i konimui poi tsau kalina kamu viri mate sui, rongona amu tau rongomangana na Taovia nimui God, mamu tau muri kalavatavigira pipi sui nina ketsa ma nina vali aia e tusuvanigamu. ⁴⁶ Na rota seko loki girani sauba kara lia na papadana sailagi nina pede God e kalegamu igamu migira

na kukuamui. ⁴⁷ Na Taovia e tabugamu nogo pipi tana omea, migamu moa amu tau aqo dou vania tana magemage mi tana tobamui popono. ⁴⁸ Me vaga ia, migamu sauba kamu aqo vanigira gamui gala igira aia na Taovia nimui God sauba ke mologira kara maiginigamu. Migamu sauba kamu vitoa, ma kamu marou, ma kamu malaiole, ma kamu tau goto tamanina sa omea. Ma na Taovia sauba ke bingi sekoligamu kakai poi tsau kamu viri mate sui. ⁴⁹ Na Taovia sauba ke moloa ke maiginigamu kesa na puku tavosi e talu tana vovosana na barangengo, na puku na tinoni igamu amu voginia niqira goko. Igira sauba kara tsunamai ma kara tsakagamu vaga moa kalina e laugana kesa na manuloki. ⁵⁰ Migira na puku na tinoni mamataguniga igira, mara vô na kukuni taniaqira na tuqatuqa ma na kavekave, mara tau goto gaegira na tinoni vaolu. ⁵¹ Sauba kara ganigira nimui buluka ma nimui omea tsukatsuka, migamu sauba kamu vitoa mate. Me sauba kara tau goto molovisu vanigamu sa mutsa, se sa uaeni, se sa oela na olive, se sa buluka se sa sipi; migamu sauba kamu mate sui. ⁵² Migira sauba kara baginigira pipi sui na vera i laona na kao aia na Taovia nimui God e tusuvanigamu, migira na baravatu kakai dato dou igira igamu amu norugira, sauba kara viri puka sui.

⁵³ “Mi kalina igira gamui gala kara totu polipolia na veramui, migamu sauba kamu gini mate na vitoa, ma kamu ganigira na dalemui aia na Taovia nimui God e tusuvanigamu. ⁵⁴⁻⁵⁵ Me atsa moa ti aia kesa na tinoni dou me botsa taovia

nogo, me sauba nomoa ke ngaogana tana tagu kara totu polipoligamu, me ke ba ganigira goto visana na dalena segeni rongona aia e tau goto tamani sa gana mutsa tavosi. Me utu goto ke palâ sa kulana, se na tauna aia e galuve sosongolia, se sa vidaqira goto na dalena igira ara mamauri moa. ⁵⁶⁻⁵⁷ Me atsa goto ti kesa na daki dou me botsa taovia nogo, me tamani omea danga sosongo, mara kalagaia moa pipi tana nauna aia e ngaoa ke vano, me sauba ke nauvaganana goto ia. Mi kalina igira na gala kara totu polipolia na verana, maia goto sauba ke gini mate na vitoa, me ke ba gani dodoa na dalena e vasini moa botsa, kolua gana ngasingasi na baka. Maia sauba e utu goto ke tuvaria sa turina vania na savana aia e galuve sosongolia, se ke palagira goto na dalena.

⁵⁸ “Me ti vaga igamu kamu tau muri kalavatavigira pipi sui nina totosasaga God ara maretsunagira tana papi iani, me ti vaga kamu tau goto padalokia na asana tabu kukuniga na Taovia nimui God, ⁵⁹ maia sauba ke molomai vanigamu migira goto na kukuamui, na lobogu e tau tamani tatalina, ma na liuna na lobogu seko loki e utu saikesa ke sui. ⁶⁰ Maia sauba ke molomai vanigamu tugua igira sui na lobogu seko loki amu reigira i Ejipt, me utu goto kamu douvisutugua. ⁶¹ Maia sauba ke molomaigira goto pipi na vatana na lobogu ma na liuna na lobogu seko igira ara tau maretsunagira i laona na papina nina ketsa ma nina totosasaga God iani, migamu sauba kamu viri mate sui. ⁶² Me atsa moa ti igamu kamu danga vaga nogo na

veitugu tana masaoka, me sauba kamu tsaurae lê moa kamu mauri, rongona igamu amu tau rongomangana na Taovia nimui God. ⁶³ Me vaga nogo na Taovia e gini mage na nauana migamu amu gini tamani danga mamu gini pabo babâ, maia sauba ke gini mage goto na sekoliamui ma na matesiligiamui. Me sauba kara vutiligigamu tania na kao igamu amu vangaraua na ba totuviana.

⁶⁴ “Na Taovia sauba ke sarangasigamu bâ i laoqira na puku tavosi, tû kesa tabana na barangengo me tsau bâ i tabana, mi tana ti sauba kamu aqo vanigira na god peropero ara katsuginigira na gai ma na vatu, na god igamu se igira goto na mumuamui amu tau saikesa samasama vanigira i sau. ⁶⁵ Me sauba kamu tau goto tsodoa na rago sa nauna, ma kamu tau tamanina sa veramui segeni; ma na Taovia sauba ke naua ma kamu totu tana padasavi, me ke ponopala na tobamui, ma kamu padâ laka amu seko pitsu nogo. ⁶⁶ Me sauba kamu tau dona nagua ke laba, kamu mauri se kamu mate. Na dani ma na bongi sauba kamu totu moa tana matagu loki, ma na mataguniana moa na mate. ⁶⁷ Na kosumui sauba kara butu anguangu pipi tana omea sui amu reia. Pipi tana matsaraka sauba kamu amesia moa ke ngulavi tsaku; me pipi tana ngulavi kamu amesia moa ke matsaraka tsaku. ⁶⁸ Na Taovia sauba ke molovisugamu i Ejipt tana vaka, atsa moa ti aia e tsarinogoa laka e utu saikesa kamu visutugua i tana. Mi tana igamu sauba kamu tovoa kamu tsabirigamu segeni mala tseka vanigira gamui gala, me ke tau goto ngaoa ke kesa na voliamui.”

29

Nina Vaitasogi God Kolugira na Israel Tana Kao ni Moab

¹ Igirani nogo na gokona na vaitasogi aia na Taovia e ketsalia a Moses ke naukologira na tinoni ni Israel tana kao ni Moab; migirani sui na papabona na taso aia na Taovia e naukologira nogo tana Vungavunga Sinai.

² A Moses e soasaigira sui na tinoni ni Israel me tsarivanigira, “Igamu amu morosi segenimui nogo na omea na Taovia e nauvania na taovia tsapakae ni Ejipt, migira nina mane sasanga, ma na verana popono. ³ Igamu amu morosinogoa na rota seko loki, na valatsatsa, ma na omea ganataga loki aia na Taovia e naugira. ⁴ Me tsaumai i dani eni, maia e tau vati tamivanigamu kamu padagadovia na omea igamu amu liu nogo i laona. ⁵ I laona e vati sangavulu na ngalitupa na Taovia e idagana sautu vanigamu tana kaomate, migira na polomui ara tau nguta, ma gamui porotua ara tau vati takuti. ⁶ Igamu amu tau tamanina gamui breidi, se na uaeni se na bia, ma na Taovia e tusuvanigamu nomoa na omea sui amu kilia gana na mauri, rongona ke gini sasanigamu laka aia nogo na Taovia nimui God. ⁷ Mi kalina igita a mailaba tana nauna ieni, kaira a Sihon na taovia tsapakae ni Hesbon ma Og na taovia tsapakae ni Basan ara ka mai na vailabugi koluada igita. Migita a tuliusikaira, ⁸ ma laua ka niqira kao, ma tuvari vanitugira na puku tu koniqira a Ruben, ma Gad, ma na turina na puku konina a Manase. ⁹ Ma nimui aqo igamu

kamu muri kalavatavigira pipi sui na tsaqina goko i laona na taso iani, rongona kamu gini tangomana tana pipi sui na omea kamu naua.

¹⁰ “Idani eni igamu amu tutû i matana na Taovia nimui God, igamu sui lakalaka, igira na taoviana nimui puku, ma nimui tinoni lok-iloki, migira na mane, ¹¹ na daki, ma na baka, migira goto na tinoni ni veratavosi ara totu i laomui mara kavigai mara kalagai kô vanigamu.

¹² Igamu amu mai ieni i dani eni, gana kamu gini sanga na nauana na vaitasogi iani aia na Taovia nimui God sauba ke naukologamu, ma kamu tabea na muriana na gokona, ¹³ rongona na Taovia ke gini manalia kalina eni laka igamu nina tinoni nogo aia, maia nimui God, vaga aia e vekenogoa vanigamu igamu mi tugira na mumuamui, a Abraham, ma Isaak, ma Jakob.

¹⁴ E tau igamu segeni moa aia na Taovia e naua na taso iani kolugamu. ¹⁵ Aia e nauragoa kolugita sui igita a tutû i matana i dani eni, me naukologira goto na kukuada igira ara tau vati botsamai moa.

¹⁶ “Amu padatugua e koegua na maurida kalina igita a totu moa i Ejipt, me koegua na vatsangina kalina igita a liu taligu i laona niqira butona kao na puku tavosi. ¹⁷ Igamu amu reinogoa niqira titinonina na god peropero maresibiga ara aqosiginia na gai, ma na vatu, ma na siliva, ma na qolumila. ¹⁸ Nimui ago kamu paravata dou, me ke laka goto sa mane, se sa daki, se sa tamadale, se sa puku i laomui igamu amu tutû ieni i dani eni ke piloligi tania na Taovia nida God, me ke ba samasama vanigira

niqira god peropero igira na puku tavosi. Na tinoni vaga ia, sauba ke vaga saikesa na lamuna gai e totu na tabatu i konina ma na gaina e molovuana vavai. ¹⁹ Kamu parovata dou ke tagara goto sa vidamui igamu amu totu ieni i dani eni ke rongomia na goko kakai inau au sauvanigamu, me ke pada segenina i tobana laka sauba ke dou vania moa pipi sui na omea, atsa moa ti aia ke petsakoe me ke taonia moa nina papada segeni. Ma na sasaga vaga ia, sauba ke alomaia na mate vanigamu sui atsa moa igira na tinoni dou se na tinoni seko. ²⁰ Na Taovia e utu saikesa ke padalea na tinoni e nauvaganana ia. Me sauba moa na korena loki na Taovia ke botsadato vaga na lake me ke iruvia, me sauba kara gadovia aia pipi sui na omea seko ara marea i laona na papi iani, poi tsau kalina na Taovia ke matesiligi saikesalia. ²¹ Na Taovia sauba ke tusuvulagia na tinoni ia i mataqira na puku sui tana Israel, me ke moloa na rota seko loki ke gadovia, taonigira na vealagi sui ara totu tana taso ara maregira i laona na papi na ketsa iani.

²² “Mi laona na vatavata kara mai i muri, igira na kukuamui ma na tinoni ni vera tavosi ao, sauba kara reigira na omea seko sosongo ma na rota loki aia na Taovia e molomaia tana nimui kao. ²³ Nimui uta sauba kara totu seko lê, me ke dangaligira na solo ma na papasa mila sisigini seko, ma kamu tau goto tangomana na tsukaana sa omea i laona, me atsa moa igira na buruburu atsi me utu goto kara dato i tana. Nimui kao sauba kara vaga na verabau ni Sodom mi Gomora, mi Adma mi Seboim, igira aia na Taovia e toroutsanigira tana korena loki.

²⁴ Mi tana migira na tinoni sui tana barangengo popono kara veisuâ, ‘?Rongona gua ti na Taovia e nauvaganana ia niqira kao? ?Nagua na rongona nina kore loki sosongo vaga ia na Taovia?’ ²⁵ Ma kara tsarivanigira vaga iani, ‘E laba vaga ia rongona igira nina tinoni na Taovia ara tau manalia niqira tabana na vaitasogi ara naukolua aia niqira God igira na mumuaqira, kalina aia e adirutsumigira tania i Ejipt. ²⁶ Igira ara aqo vanigira na god peropero ara tau goto nogo samasama vanigira i sau, igira aia na Taovia e tongoa kara samasama vanigira. ²⁷ Maia nogo na rongona ti na Taovia e kore vanigira nina tinoni, me molomaia tana niqira kao pipi sui na omea seko loki ara maretsunagira i laona na papi iani. ²⁸ Na Taovia e gini kore loki sosongo, mi tana nina tobamomosa loki aia e vutiligigira tania niqira kao, me tsonivanogira kesa tana vera tavosi, mara tototu moa i tana tsaumai i dani eni.’

²⁹ “Ara visana rago na omea aia na Taovia nida God e molopoigira vanigita. Ma nina Ketsa moa aia e mololabatia, migita migira goto na kukuada nida aqo ka muri sailaginia na dani ma na dani.”

30

Na Omea Kara Naua Ti Kara Gini Totud-outugua I Matana God

¹ Ma Moses e goko babâ me tsaria, “Mi kalina ia, inau au molovanigamu kamu vilivotâ na omea kamu adia, na vangalaka se na vealagi. Mi kalina kara laba vanigamu na omea sui girani ma kamu tototu i laoqira na puku tinoni

tavosi i tana na Taovia nimui God ke tsoni-bagamu, migamu sauba kamu padavisutugua na vivili iani inau au molovanigamu i dani eni. ² Me ti vaga igamu migira na kukuamui kamu pilovisutugua i konina na Taovia, mi tana tobamui popono kamu muridougira nina ketsa igira inau au sauvanigamu i dani eni, ³ mi tana ti na Taovia nimui God ke galuvegamu, me ke adivisugamu tugua tania na veraqira na puku tinoni tavosi i tana aia e sarangasibagamu, me sauba aia ke naua migamu kamu tamani danga tugua. ⁴ Me atsa moa ti kamu totu saranga tsau bâ saikesa tana tsuruna na barangengo, maia na Taovia nimui God sauba ke adisaigamu tugua me ke adivisumaigamu, ⁵ rongona kamu gini aditanimui tugua nimui kao i tana ara totu i sau igira na mumuamui. ⁶ Na Taovia nimui God sauba ke vaolusitugua na tobamui igamu, migira goto na kukuamui, ma kamu gini rongomangana, ma kamu galuvea tana tobamui popono, me sauba kamu gini mauri babâ tana kao ia. Me sauba aia ke naua ma kamu tamani omea danga bâ ma kamu pabo bâ liusigira na mumuamui i sau. ⁷ Me pipi sui na vealagi igira inau au tsarivanigamu, aia sauba ke pilo bâ vanigira gamui gala, igira ara reisavigamu mara bingi sekoligamu, ⁸ migamu sauba kamu rongomangana tugua na Taovia, ma kamu taonigira pipi sui nina ketsa, igira inau au sauvanigamu i dani eni. ⁹ Na Taovia sauba ke naua me ke vano dou tugua pipi sui na omea igamu amu naua; me sauba kara danga tugua na dalemui, ma nimui omea tuavati; migira nimui uta sauba kara

molovuaqira dou. Maia sauba ke gini magetugua na nauana kamu gini tamani omea danga dou, vaga aia e naua i sau vanigira na mumuamui mara gini tamani omea danga dou. ¹⁰ Ma nimui aqo nomoa igamu kamu rongomangana na Taovia nimui God, ma kamu muridougira pipi sui nina ketsa vaga ara maretsunagira nogo tana papi na ketsa iani, ma kamu pilovisutugua i konina tana tobamui popono.

¹¹ “Na ketsa aia inau au tusuvanigamu i dani eni e tau utugana vanigamu na muridouana, se ke aotsau vanigamu na manaliana. ¹² Aia e tau totu ao i gotu tana masaoka. Me tau goto kilia kamu veisua ma kamu tsaria, ‘?Asei sagata nomoa sauba ke dato bâ i gotu me ke aditsunamaia vanigita, ti ka gini rongomiginia ma ka muriginia?’ ¹³ Ma na ketsa ia e tau goto totu i tabana bâ na kema. Me tau goto kilia kamu veisuâ, ‘?Asei sagata nomoa sauba ke savu bâ tabana na kema, ti ke ba aditaligumaia vanigita, ti ka gini rongomiginia ma ka muriginia?’ ¹⁴ Tagara goto, aia e totu nogo tana tobamui mi tana mangamui, migamu sui amu donagininogoa, mamu gini gogoko nogo tana rongona aia, me vaga ia, ma nimui aqo moa igamu na muridouana.

¹⁵ “Mi dani eni nogo inau au molovanigamu kamu vilivotâ na omea amu ngaoa, na omea dou se na omea seko, na mauri se na mate. ¹⁶ Me ti vaga kamu muridougira nina ketsa na Taovia nimui God, igira inau au sauvanigamu i dani eni, me ti vaga kamu galuvea aia, ma kamu rongomangana, ma kamu taonigira pipi

sui nina ketsa, ma nina vali, ma nina totosasaga, mi tana ti igamu sauba kamu tamani danga dou, ma kamu lia kesa na puku loki. Ma na Taovia nimui God sauba ke vangalaka vanigamu i laona na kao igamu amu vangaraua na ba totuviana. ¹⁷ Me ti vaga kamu petsakoe mangana ma kamu sove na rongomiana, ma kamu tamivanigira kara raqagamu bâ tana samasama vaniaqira na god peropero, ¹⁸ me sauba igamu kamu nangaligi sui. Inau au parovatavigamu kalina nogo ia. E utu kamu ba mauri oka i laona na kao ia i tabana bâ na Kô Jordan i tana igamu amu vangaraua na ba totuviana. ¹⁹ Mi kalina ia inau au molovanigamu kamu vilivotâ na omea amu ngaoa, na mauri se na mate, nina vangalaka se nina vealagi God, minau au soakaira na baragata ma na barangengo kara ka sanga na roronggo tana vivili amu naua. Kamu vilia na mauri. ²⁰ Kamu galuvea na Taovia nimui God, ma kamu rongomangana, ma kamu totukakai kalavata i konina, mi tana ti igamu migira goto na kukuamui sauba kamu mauri oka tana kao aia e vekenogoa ke tusuvanitugira na mumuamui, tugira nogo a Abraham, ma Isaak ma Jakob.”

31

A Josua e Lia na Tuguna a Moses

¹ Ma Moses e goko babâ vanigira moa na tinoni ni Israel ² me tsaria, “I kalina ia e kesa sangatu rukapatu nogo na ngalitupaqu, me tau nogo tuguau kau lia nimui ida. Ma na Taovia

e tsarivaniau goto laka e utu kau savu taligu tana Kô Jordan. ³ Na Taovia nimui God segeni nogo sauba ke idagana sautu vanigamu, me ke toroutsanigira na puku tinoni tavosi ara tototu i tana, rongona igamu kamu gini totuvia niqira kao; ma Josua nogo sauba ke lia gamui ida, vaga nogo na Taovia e tsaria. ⁴ Na Taovia sauba ke nauvanigira vaga e nauvanikaira nogo a Sihon ma Og, kaira niqira taovia tsapakae na Amor, me toroutsani saikesalia ka veraqira. ⁵ Na Taovia sauba ke sangagamu na tuliusiaqira, migamu nimui aqo kamu nauvanigira vaga saikesa nogo na omea au tsaria vanigamu. ⁶ Kamu tukakai ma kamu malagai. Kamu laka na mataguniaqira. Na Taovia nimui God, aia segenina nogo sauba ke totu kolugamu. E utu ke padalegamu se ke tsonilegamu.”

⁷ Mi muri ma Moses e soâ a Josua me tsarivania i mataqira na tinoni sui ni Israel, “Ko tukakai, mo ko malagai. Igoe nogo sauba ko ida vanigira na toga girani gana na lauana na kao aia na Taovia e vekevanigira na mumuaqira. ⁸ Na Taovia segenina nogo sauba ke totu kolugo me ke idagana sautu vanigo. Aia e utu ke padalego se ke tsonilego, me vaga ia mo ko laka na tobakuku se na matagu.”

Kara Tsokoa Popono na Papi na Ketsa Pipi Vitu na Ngalitupa

⁹ Mi tana ma Moses e maretsunâ nina Ketsa God, me sauva vanigira na manetabu tana puku konina a Levi, igira ara reitutugua nina bokisi na taso na Taovia, me vanigira goto igira na ida

tana Israel. ¹⁰ Maia e ketsaligira, “Tana susuina pipi vitu ngalitupa kalina ke laba na ngalitupa na luvusi kaoni, kamu tsokolokia na papi na Ketsa iani tana Bongí Tabu na Babale. ¹¹ Kamu tsokovanigira na toga ni Israel kalina kara mai na samasama vaniana na Taovia niqira God tana kesa moa nauna aia e balonogoa gana na samasama. ¹² Kamu soasaigira pipi sui na mane, ma na daki, ma na baka, migira sui goto na tinoni ni veratavosi ara tototu i laona na veramui, rongona kara gini rongomia igira na tinoni sui, ma kara kukuni tania na Taovia nimui God, ma kara muri kalavatavigira nina tosasaga. ¹³ Mi tana nauvaganana ia ti sauba igira na kukuamui, igira ara tau vati rongomia nina Ketsa na Taovia nimui God, sauba kara rongomia, ma kara gini sasania na kukuni taniana na Taovia tana tagu popono ara totu tana kao i tabana na Kô Jordan, i tana igamu amu vangaraua na ba totuviana.”

Na Susuina Nina Goko na Taovia Vania a Moses

¹⁴ Mi muri ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Igoe, e varangi nogo ko mate. Ko soâ a Josua mo ko adimaia tana Valepolo, rongona kau gini tsarivania na omea ke naua.” Mi kaira a Moses ma Josua ara ka vano tana Valepolo, ¹⁵ ma na Taovia e laba vanikaira tana parako e totu i matsapana na Valepolo.

¹⁶ Ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Igoe, o varangi nogo ko mate. Mi murina na mateamu igira na toga sauba kara tau totukakai i koniqu inau, ma kara tau manalia niqira tabana na vaitasogi au naua kolugira. Sauba kara piloligi

taniau inau, ma kara ba samasama vanigira niqira god ponotoba igira na tinoni tana kao aia igamu amu vangaraua na sage bâ i konina. ¹⁷ Mi kalina ke laba vaga ia, minau sauba kau kore loki vanigira, ma kau piloligi tanigira, ma kara viri mate sui. Me sauba ke danga na rota seko loki ke gadovigira, mi tana ti igira kara reigadovia laka na omea girani ara lalaba vanigira rongona inau niqira God au tau nogo totu kolugira. ¹⁸ Mi tana tagu ia minau sauba kau sove na sangaqira, rongona igira ara naua na omea e seko sosongo, mara ba samasama vanigira na god peropero.

¹⁹ “Mi kalina ia, ko maretsunâ na linge iani, mo ko sasaniginigira na toga tana Israel, ma kara lingenâ, rongona na gokona nogo na linge iani ke kateli vanigira niqir kede e totupitugira. ²⁰ Inau sauba kau adibagira tana kao lakataga dou vaga au vekenogoa vanigira na mumuaqira. Me sauba kara totu dou i tana, ma kara tamanina pipi sui na mutsa igira ara ngaoa. Me atsa moa ke vaga ia, migira sauba kara piloligi taniau, ma kara ba samasama vanigira na god peropero. Sauba kara sove taniau moa inau, ma kara tau manalia niqira tabana na vaitasogi ara naukoluau, ²¹ mi tana ti sauba ke danga na rota seko loki kara gadovigira. Ma na linge iani sauba kara lilingena sailagi moa, ma na gokona nogo ke kateli vanigira niqir kede e totupitugira. Mi kalina goto ia, idavia kau adivanogira tana kao aia au vekenogoa kau sauvanigira, inau au dona ida nogo na omea ara padâ.”

²² Mi tana dani nogo ia, ma Moses e maretsunâ na linge ia, me sasaniginigira na tinoni ni Israel.

²³ Mi muri ma na Taovia e gokovania a Josua na dalena a Nun me tsarivania, “Ko tukakai mo ko malagai. Igoe nogo sauba ko idagana sautu vanigira na tinoni ni Israel na vano tana kao aia inau au vekenogoa vanigira, minau sauba kau totu kolugo.”

²⁴ Ma Moses e maretsunâ nina Ketsa God i laona kesa na papi, me parovata manana ke tau goto mololea sa tsaqina goko. ²⁵ Mi kalina aia e maresuia, maia e tsarivanigira na manetabu tana puku konina a Levi, igira ara reitutugua nina Bokisi na Taso na Taovia, ²⁶ “Kamu adia na papina nina Ketsa God iani, ma kamu ba moloa i ligisana nina Bokisi na Taso na Taovia nimui God, rongona ke gini totu i tana vaga na papadana nina kede God e totupitugira nina tinoni. ²⁷ Au donaginigira nogo laka ara tsatsarae mara petsakoe sosongo. Igira ara petsakoe mangana nogo na Taovia tana tagu inau au mamauri moa, me sauba kara petsakoe goto bâ murina kalina kau mate inau. ²⁸ Ko soamaigira i mataqu inau pipi sui nimui ida tana puku migira sui nimui tinoni lokiloki, ma kau gini tsarivanigira na omea girani. Minau sauba kau soakaira na baragata ma na barangengo kara ka lia na rongovata tana omea iani. ²⁹ Au dona ida nogo laka i murina na mateaqu sauba igira na tinoni kara tabaru sosongo ma kara sove tania na omea inau au sasaniginigira. Mi tana tagu ke mai, igira sauba kara tsodorota loki sosongo, rongona ara naua me gini kore loki na Taovia tana nauana na omea aia e tongovanigira.”

Nina Linge a Moses

³⁰ Mi tana i mataqira na toga popono tana Israel ara saimai na rongomiana, ma Moses e tsoko poponoa na gokona na linge iani.

32

¹ “Kagamu na barangengo ma na masaoka, kamu ka rongomia niq̄u tsaqina goko, kamu ka rongomi vatavidoua na omea kau tsaria.

² Niqu sasani sauba ke sangagamu dou vaga kalina na kolobu e pukatsuna tana kao me gini dato dou na buruburu vaolu. Niqu goko sauba kara vaga kalina e tumu na usa me malobusia na omea tsukatsuka vaolu.

³ Inau sauba kau tsonikaea na asana na Taovia, migira nina tinoni sauba kara tsarivulagia gana loki tsapakae.

⁴ “Na Taovia aia nogo nimui isutugu susuliga, e doulaka me gotolaka pipi sui tana nina omeomea.

Nimui God e gotolaka me mana saviliu; maia e naua moa na omea e mana me goto.

⁵ Migamu moa amu tau totukakai i konina aia me tau ulagamui kamu lia nina tinoni, amu sasi sosongo mamu tinoni vanga peropero.

⁶ ?Egua ti amu nauvaganana vania na Taovia, igamu na tinoni bule manana mamu tau sasaga? Aia na tamamui, maia nogo e aqosigamu, me naua ti amu gini lia na puku loki.

⁷ “Kamu padavisua i sau tana tagu ni sau vasau;

ma kamu veisuagira na tamamui kara tsari-
vanigamu na omea ara laba,
kamu veisuagira na tuqatuqa kara turupatuna
vanigamu na omea ara laba i sau.

⁸ Aia God Susuliga Sosongo e tusu kao vanigira
na puku sui;

maia e pedevanigira na nauna i tana kara totu.
Me molovanigira pipi puku tango kesa nina
angelo ke reitutugugira,

⁹ migira moa na kukuana a Jakob e vilivani
segenina nogo ia.

¹⁰ “Na Taovia e reigira ara liu bamai i laona na
kaomate,

i tana e susuliga sosongo na guguri.

Maia nogo e ravisigira me reitutugugira,
vaga nogo ti na dalena na matana aia.

¹¹ Vaga na manuloki e sasania na dalena na lovo,
mi kalina e reia laka e varangi ke puka, maia e
tabedouginia na rapona,

me vaga goto na Taovia e tabedougira na Israel
mara gini tau puka.

¹² Aia segenina nogo na Taovia e idagana sautu
vanigira nina tinoni,

me tau goto sangâ sa god ni veratavosi.

¹³ “Aia e tamivanigira kara tagaovigira igira ara
totu i kelana na vungavunga,

ma kara gania na omea ara dato i laona na uta.
Mara tsodoa na bulumitsua atsi i laogira na vatu;
ma niqira gai na olive ara molo vuaqira dou tana
kao vatuvatuga.

14 Niqira buluka ma niqira naniqoti e dadanga dou na tsutsuqira;
mara tamanina na sipi, ma na naniqoti, ma na buluka dou liuliu bâ,
ma na uiti ma na uaeni dou liuliu sosongo bâ.

15 “Igira nina tinoni na Taovia ara tamani omea danga,
me atsa moa e vaga ia, migira ara petsakoe mangana moa;
ara mutsa sosongo me gini subu na tobaqira.
Igira ara piloligi tania God aia e aqosigira
mara sove tania niqira vagamauri susuliga.

16 Ara samasama vanigira na god peropero, me gini masugu na Taovia;
me gini momosa loki tobana na reiana na omea seko ara naua.

17 Ara savori-kodoputsa vanigira na god ara tau mana,
igira na god vaolu ara tau saikesa donaginigira na mumuaqira,
na god igira na Israel ara tau saikesa goto nogo rongomangaqira.

18 Ara padalea niqira God, niqira vagamauri susuliga,
aia nogo e tusumauri vanigira.

19 “Mi kalina na Taovia e morosia na omea seko vaga ara naua igira na dalena mane ma na dalena daki,
me gini kore loki me sove tanigira.

20 Maia e tsaria, ‘Igira na tinoni tsatsarae sosongo ma vanga malapalu girani,
sauba e utu goto kau sangagira,

ma kau reia na omea ke laba vanigira.

21 Igira ara murigira na god peropero e tagara
soaqira, me gini momosa tobaqu,
mau gini masugu vanigira.

Me vaga ia, minau sauba kau gini aqo kesa na
puku tavosi e tagara soana,
migira kara gini kore;
ma kau naua migira kara masugu vanigira na
puku na bule.

22 Na korequ sauba ke irudato vaga na lake
me ke iruvigira pipi sui na omea tana
barangengo.

Me ke tsau bâ tana barangengo na mate
me ke ganigira na lamuqira na vungavunga.

23 “ ‘Inau sauba kau molomai vanigira na rota
seko loki e vô ke sui,
ma kau gini aqo pipi sui niqu pipili gana kau
vanasiginigira.

24 Migira sauba kara gini mate na vitoa ma na
masagi;

ma na lobogu seko loki sosongo.

Me sauba kau molomaigira na omea tuavati atsi
kara ganigira,

ma na muata vogata kara gatigira.

25 Na vailabu sauba ke alomaia na mate tana
sautuna na veraqira;

ma na omea mataguniga loki sauba ke gadovi-
gira i laona na valeqira.

Na mane ma na daki vaolu sauba kara viri mate
sui,

me atsa goto igira na baka tetelo se na tuqatuqa
sauba ke utu goto kara gaegira.

26 Eo, e tangomana manana kau toroutsanigira saikesa, rongona ke tagara goto ke kesa ke padagira.

27 Mau tau moa ngaoa igira gaqira gala kara gokokae ma kara tsaria laka igira nogo ara tuliugira niqu tinoni, kalina inau segeniqu nogo au kedegira.'

28 "Na Israel aia e kesa na puku tinoni tau sasaga; ara tau saikesa padagadovia sa omea.

29 Ara tau tangomana kara reigadovia na rongona gua ti gaqira gala ara tuliugira, mara tau goto tangomana kara padagadovia na omea vaga ia ara laba.

30 ?Matena gua ti e kesa lelê moa na gala e tangomana na tuliugira kesa toga na Israel, me ruka lelê moa ara ka tangomana na tuliugira sangavulu toga?

Rongona na Taovia niqira God e piloligi tanigira; niqira God susuliga tsapakae e sauligira.

31 Igira gaqira gala ara dona segeni nogo laka niqira god igira ara maluku lê, mara tau saikesa susuliga vaga niqira God igira na Israel.

32 Gaqira gala ara tabaru sosongo vaga nogo igira na Sodom ma na Gomora i sau, ara vaga saikesa nogo na itai na uaeni ara molo vuaqira vavai ma na tabatu i koniqira,

33 ara vaga na uaeni ara aqosiginia na tabatu e totu tana muata vogata.

34 “Na Taovia e padavisua na omea ara naua igira
gaqira gala;

maia e pipitua moa na tagu dou ti ke kedegira.

35 Na Taovia sauba ke tangotugu me ke kedegira;
sauba ke labamai na taguna i tana igira kara
puka;

me maimai varangi nogo na dani i tana kara
mate;

36 Na Taovia sauba ke laumaurisigira nina tinoni
me ke galuvegira igira ara aqovania,
kalina ke reia laka ke nanga lê sui nogo gaqira
susuliga,

me ke tagara nogo ke kesa ke kauvisu.

37 Mi muri ma na Taovia sauba ke veisuagira
nina tinoni,

‘Tava ara ba liu igira na god susuliga igamu amu
norugira ri?

38 Igamu amu palaginigira na seregana nimui
savori-kodoputsa,

mamu tusuvanigira na uaeni kara inuvia.

Bâ, mi kalina ia kamu molovanigira igira kara
mai sangagamu;

kamu molovanigira igira kara laumaurisigamu.

39 “ ‘Inau, inau segeni au God;

me tagara goto sa god tavosi ke mana.

Inau nogo au matesi tinoni, mau maurisi tinoni,
mau bokali tinoni mau tali tinoni,

me tagara goto ke kesa tangomana ke utusia na
omea inau au naua.

40 E mana manana vaga nogo inau na God
mamauri,

au sulukaea na limaqu mau vatsa

41 laka sauba kau asa vavangâ niqû isi
 ma kau reia laka ke laba na pedegoto.
 Minau sauba kau tangotugu koniqira gaqu gala
 ma kau kedegira igira ara reisaviau inau.
 42 Tana niqû pipili sauba ke kukudu na gabuqira,
 ma niqû isi kau matesiginigira sui igira ara
 suamangaqu inau.
 Me sauba e utu goto kau gaea aseï ke vailabu
 koluau;
 e atsa moa igira ara boka migira ara laugira tana
 vailabu, sauba kara mate sui.’

43 “Igamu na puku tavosi sui, kamu tsonikaegira
 igira nina tinoni na Taovia,
 rongona aia e kedegira sui igira ara labumatesi-
 gira,
 me tangotuguqira i koniqira gana gala,
 me padalegira niqira sasi igira nina tinoni.”

44 Mi kaira a Moses ma Josua ara ka tsokolokia
 na linge iani, rongona kara gini rongomia igira
 sui na tinoni ni Israel.

Nina Susuina Goko a Moses

45 Mi kalina a Moses e sui na sauana nina
 parovata God vanigira na tinoni, 46 maia e tsaria,
 “Igamu nimui aqo kamu muridougira pipi sui na
 ketsa girani inau au saunogoa vanigamu i dani
 eni. Kamu tsaritugutugu vanigira na dalemui
 rongona kara gini muri kalavatavigira dou pipi
 sui nina parovata God. 47 Na parovata girani ara
 tau na goko kobakoba lê moa. Igira saikesa nogo
 na pukuna na maurimui. Kamu muridougira me
 sauba kamu gini mauri oka tana kao i tabana

na Kô Jordan, i tana amu vangaraua na ba totuviana.”

⁴⁸ Mi tana dani goto nogo ia ma na Taovia e tsarivania a Moses, ⁴⁹ “Ko vano tana kao vungavungaga ni Abarim tana butona kao ni Moab, gana ngongo savu na verabau ni Jeriko. Mo ko dato bâ tana Vungavunga Nebo mo ko morosia na kao ni Kanaan aia inau au vangaraua na tusuvaniaqira na tinoni ni Israel. ⁵⁰ Igoe sauba ko mate i kelana na vungavunga ia, vaga nogo a Aaron na kulamu e mate i kelana na Vungavunga Hor, ⁵¹ rongona i kagamu sui amu ka tau tutuniqû kakai inau, mamu ka paluvangamaqû i mataqira na toga ni Israel kalina igamu amu totu tana kô ni Meriba, ligisana na vera ni Kades, tana kaomate ni Sin. ⁵² Igoe sauba ko morosi-aoa moa na kao inau sauba kau sauvanigira na tinoni ni Israel me utu saikesa vanigo moa ko sage bâ i laona.”

33

A Moses e Nongia God Ke Tabugira Na Puku Tana Israel

¹ Idavia na mateana, ma Moses nina mane vivili God, e nonginongi mateqira na tinoni tana Israel me tsaria,

² “Na Taovia e talumai tana Vungavunga Sinai; me dato vaga na aso i kelana na vera ni Edom, me mararasigira nina tinoni tû tana Vungavunga Paran.

Mara sangavulu toga na angelo ara totu kolua, ma na lapina lake iruiru tana limana madoa.

³ Eo, na Taovia e galuegira nina tinoni,
me reitutugudougira igira aia e tamanigira.
Me vaga ia migita ka tsuporu i matana
ma ka muridougira pipi sui nina ketsa.

⁴ Gita ka muria na Ketsa aia Moses e tusuvanigita,
na Ketsa iani aia na omea loki putsikae bâ igita
a tamanina.

⁵ Na Taovia e lia niqira taovia tsapakae igira nina
tinoni ni Israel
kalina igira sui niqira puku ma niqira ida ara
saikolumai sui.”

⁶ Miani na omea a Moses e tsaria tana rongo-
qira igira tana puku konina a Ruben:
“Ke tau matemotu na puku konina a Ruben,
atsa moa ti igira ara tau danga.”

⁷ Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Juda aia e tsaria:
“Taovia, ko rongomia niqira ngangaidato vanigo
gana ko sangagira;
ko adisaigira tugua kolugira na puku tavosi.
Taovia ko vailabu tuguqira,
mo ko sangagira tanigira gaqira gala.”

⁸ Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Levi aia e tsaria:
“Taovia, igoe o sauvanigira na Levite nimu
maneaqo dou,
kaira ruka na vatu na Urim ma na Tumim*

* **33:8** 33:8 “na Urim ma na Tumim” Ka soaqira kaira ruka na vatu aia na manetabu e gini aqona mani tsodovulagiana na omea God e kilia. Migita i dani eni a tau moa donaginia laka ara gini aqo koegua.

gana kara tsodovulagiginia na omea igoe o kilia.
Igoe o tovogira i Masa

mo tsodovulagia niqira sasaga tana kô i Meriba.

⁹ Igira ara tau goto gaegira na tamaqira ma na
tinaqira, na tasiqira ma na daleqira,

rongona kara gini totukakai i konimu igoe.

Igira ara muridougira nimu ketsa,

mara taoni kalavatavia niqira tabana na vaita-
sogi kolugo.

¹⁰ Igira sauba kara sasaniginigira na tinoni na
muriana nimu Ketsa;

ma kara savori-kodoputsa i kelana nimu be-
latabu.

¹¹ Taovia, ko sangâ niqira puku ke gini dato
susuliga;

mo ko tabedoua na aqo kara naua vanigo.

Ko tsogori rapasigira sui gaqira gala;

ma kara tau goto tukae tugua.”

¹² Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Benjamin aia e tsaria:

“Iani nogo na puku na Taovia e galuve sosongolia
me reitutugudoua.

Aia e mataligira i laona na dani popono,

me totu i levugaqira patupatu.”

¹³ Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Josep aia e tsaria:

“Taovia ko vangalaka vania niqira kao, mo ko
malobusiginia na usa e talu i gotu,

ma na kô e talu i vavana na barangengo.

¹⁴ Ko molomaia na aso ke gini mada dou niqira
vuagai,

ma kara gini vungu danga dou pipi tana tagu na
vua.

¹⁵ Migira sui niqira tetena ni oka kara lakatana
dou na tsuka omea i laona.

¹⁶ Ma niqira kao ke danga dato pipi vatana na
omea dou sui i laona,
talu tana nimu vangalaka igoe Taovia o goko i
laona na gai iruiru.

Migira na vangalaka girani kara tsunamai i
koniqira igira tana puku konina a Josep,
rongona aia nogo na ida i laoqira na kulana.

¹⁷ A Josep e susuliga vaga kesa na buluka mane,
ma na kakatsana ara vaga na kakatsana kesa na
buluka atsi.

Igira na toga tana puku konina a Manase ara
vaga nogo kesa na kakatsana,

migira na sangavulu toga tana puku konina a
Epraim ara vaga kesa goto na kakatsana.

Me gini kaira na kakatsana karani, aia e soka-
muginigira na puku tavosi sui,

me takuviginigira tsau bâ tana vovosana na
barangengo.”

¹⁸ Mi tana rongoqira igira tana puku ka
koniqira a Sebulun ma Isakar aia e tsaria,

“Ko molovania na puku konina a Sebulun ke
gini pabo dou bâ niqira tamani tana tsabiri
omea i tasi,

ma niqira tamani igira tana puku konina a Isakar
ke pabo babâ i veraqira.

¹⁹ Igira ara soamaigira na tinoni ni veratavosi
kara bâ tana niqira vungavunga,

i tana ara savorigira na kodoputsa e ulagana.

Igira ara tsodoa niqira qolo tana aqo i tasi
mi laona na one liligina na tasi.”

²⁰ Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Gad aia e tsaria,
“Tsonikaea na Taovia aia e naua me gini loki
niqira butona kao.

A Gad e totu pipitu vaga saikesa na laeone e
varea kesa na omea tuavati atsi
gana ke ngotsia na limana se na lovana.

²¹ Kalina igira na tinoni lokiloki tana Israel ara
saimai sui na vota kao,
migira na Gad ara aditamaniqira segeni na
butona kao dou liuliu bâ;
igira na butona kao e ulagaqira na ida moa kara
tamanina.
Migira ara muridougira pipi sui nina ketsa ma
nina vali na Taovia.”

²² Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Dan aia e tsaria,
“A Dan aia e kesa na laeone vaolu;
aia e tsipudatomai talu i Basan.”

²³ Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Naptali aia e tsaria,
“Na Taovia e vangalaka sosongo vania na puku
konina a Naptali;
ma niqira butona kao e tû tana reku Galilii me
tada.”

²⁴ Mi tana rongoqira igira tana puku konina a
Aser aia e tsaria,

“Na Taovia e vangalaka loki sosongo bâ vania na puku konina a Aser liusigira bâ na puku tavosi sui.

Aia kara padalokia bâ i laoqira igira na kulana sui,

ma kara danga dou na gai na olive i laona niqira kao.

²⁵ Ma na matsapakapu tapala kara totu kaputigira na veraqira, ma kara gini totu raviravi dou sailagi.”

²⁶ Mi murina nina nonginongi ma Moses e tsarigotoa,

“Tinoni ni Israel, e tagara goto sa god ke vaga nimui God,

aia e sage tana mararana loki i gotu tana masaoka

me liu i laona na parako gana ke mai sangagamu.

²⁷ God aia nogo e isutugumui sailagi;

me tangolikaeginigamu na limana saliu.

Aia e tsialigigira nogo gamui gala kalina igamu amu maimai moa i sautu,

me ketsaligamu kamu matesiligigira sui.

²⁸ Me vaga ia, migamu na kukuana a Jakob sauba kamu totu tana rago,

ma kamu totu raviravi dou tana kao e danga na mutsa ma na uaeni i laona,

mi tana na kolobu e talu tana masaoka e malobusia na kao.

²⁹ !Igamu na Israel, kamu magemage dou!

E tagara goto sa puku tinoni ke atsa kolugamu igamu,

igamu nogo na puku na Taovia e laumaurisigamu.

Na Taovia segenina nogo aia nimui tako ma
 nimui isi,
 gana ke isutugumui me ke sangagamu kamu gini
 tangomana.
 Igira gamui gala sauba kara nongigamu kamu
 galuvegira,
 migamu sauba kamu tsogori tsunaligira.”

34

Na Mateana a Moses

¹ A Moses e tû tana poiatsa ni Moab me dato
 bâ tana Vungavunga Nebo, tsau bâ i kelana
 na Vungavunga Pisga tabana i longa na Jeriko.
 Mi tana na Taovia e tusuvulagi vania na kao
 popono: na butona kao tana Gilead me tave
 tsau bâ i Dan, ² niqira butona kao popono na
 Naptali; niqira butona kao na Ephraim ma na
 Manase; niqira butona kao na Juda me votu tsau
 bâ tana Tasi Mediteranean; ³ ma na butona kao
 tana Juda tabana i ata, ma na poiatsa aia e tû i
 Soar me tsau bâ i Jeriko, aia na verabau i tana
 ara danga na koirou i laona. ⁴ Mi muri ma na
 Taovia e tsarivanja a Moses, “Iani nogo na kao
 inau au vekenogoa vanitugira a Abraham, ma
 Isaak, ma Jakob, laka sauba kau sau vanigira
 na kukuqira. Inau au tamivanigo ko morosilea
 moa, me utu nomoa kau tamivanigo ko ba tsau i
 tana.”

⁵ Me vaga ia, ma Moses nina maneaqo na
 Taovia e mate i tana i laona na kao ni Moab,
 vaga nogo na Taovia e tsaria ke laba vaga. ⁶ Na
 Taovia e qilua i laona kesa na poi tana Moab,
 gana ngongo na vera ni Betpeor, me tsaumai i

dani eni e tagara goto ke kesa ke donaginia tana nauna saikesa i tana e qilua. ⁷ A Moses e tsaulina kesa sangatu rukapatu na ngalitupana kalina e mate; maia e susuliga dou saikesa moa, ma na matana e moro maka dou goto moa. ⁸ Igira na tinoni ni Israel ara tangisia tolu sangavulu na dani i laona na poiatsa ni Moab.

⁹ Mi murina ia, maia na Taovia e dangaliginia a Josua na dalena a Nun na sasaga loki, rongona a Moses nogo e vilia ke lia na tuguna. Migira na tinoni ni Israel ara rongomangana a Josua, mara muridougira na ketsa aia na Taovia e tusuvanigira tana mangana a Moses.

¹⁰ E tagara saikesa goto sa propete i laona na Israel ke vaga a Moses; na Taovia e goko kolua aia vaga nogo kalina ara ka ruka na tinoni ara ka vaigokovigi. ¹¹ E tagara goto sa propete tavosi ke naugira na valatsatsa ma na omea ganataga danga, vaga igira aia na Taovia e molovanoa a Moses ke ba nauvania na taovia tsapakae ni Ejipt, migira gana sasanga, ma na verana popono. ¹² E tagara goto sa propete tavosi e tangomana ke naugira na omea loki me mataguniga vaga igira e naua a Moses i mataqira sui lakalaka na tinoni ni Israel.

Ghari Bible

Ghari: Ghari Bible (Bible with Deuterocanon)

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ghari)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

eb379363-fbdd-532b-81c1-eb5fe7aa36a9